

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta

Ústav českých dějin

DISERTAČNÍ PRÁCE – TEZE

**Velkostatek města Sušice
Od městských (šosovních) vesnic k robotní abolicí a jejím výsledkům**

**Borough landed estate of Sušice
From borough villages to abolition of corvee and its results**

PhDr. Jan Lhoták

Vedoucí disertační práce: prof. PhDr. Eduard Maur, CSc.

Sušice 2015

Obsah disertační práce

1 Úvodem.....	9
1.1 <i>Pobělohorská města jako historiografický problém.....</i>	9
1.2 <i>Cíle disertační práce.....</i>	13
1.3 <i>Městský velkostatek jako historické téma.....</i>	15
1.3.1 <i>Feudalizace měst v zrcadle agrární historiografie.....</i>	21
1.3.2 <i>Bádání o městském velkostatku v rámci historiografií měst.....</i>	28
1.4 <i>Poznámka k použitým pramenům.....</i>	35
1.5 <i>Rozvržení disertační práce.....</i>	37
2 Městský velkostatek v systému feudálního uspořádání Čech.....	39
2.1 <i>Venkovské zázemí města v zrcadle názorů jeho obyvatel.....</i>	39
2.2 <i>Sušice se představuje.....</i>	41
2.3 <i>Typologie vztahů mezi městem a venkovem.....</i>	43
2.4 <i>Kvantitativní vyjádření velikosti pozemkového vlastnictví městských obcí.....</i>	47
2.5 <i>Složitě formování městských panství před rokem 1547.....</i>	57
2.5.1 <i>Transformace šosovních (městských) vsí.....</i>	60
2.5.2 <i>Sekularizace.....</i>	67
2.5.3 <i>Záduší a špitály.....</i>	71
2.5.4 <i>Získávání alodů: příčiny a průběh.....</i>	77
3 Velkostatek města Sušice a jeho územní vývoj.....	91
3.1 <i>Šosovní vesnice – základ pozemkového příslušenství města.....</i>	91
3.2 <i>Sekularizace a úchvaty zádušních majetků.....</i>	95
3.3 <i>Venkovské statky sušických měšťanů.....</i>	96
3.4 <i>Dovršení výstavby městského panství a jeho konfiskace po prvním stavovském odboji.....</i>	98
3.5 <i>Konfiskace sušického městského panství a jeho osudy.....</i>	100
3.6 <i>Obnova městského panství 1547–1584.....</i>	102
3.6.1 <i>Páteček.....</i>	103
3.6.2 <i>Rozprodávání panství hradu Kašperka.....</i>	106
3.6.3 <i>Skupování svobodnických dvorů.....</i>	107
3.6.4 <i>Hartmanice.....</i>	113
3.6.5 <i>Bohdašice.....</i>	116
3.6.6 <i>Poslední územní zisky před rokem 1620.....</i>	117
3.7 <i>Venkovské statky individuálních měšťanů.....</i>	118
3.8 <i>Územní změny panství po Bílé hoře: druhá vlna zakupování svobodnických dvorů.....</i>	119
4 Velkostatek v systému městské ekonomiky.....	127
4.1 <i>Pobělohorský městský velkostatek jako historický problém.....</i>	127
4.2 <i>Hlavní rysy vývoje městského velkostatku 1547–1775.....</i>	127
4.2.1 <i>Předbělohorská doba.....</i>	127
4.2.2 <i>Třicetiletá válka: dopad konfiskací a vojenských průtahů.....</i>	132
4.2.3 <i>Kontribuční zatížení.....</i>	143
4.2.4 <i>Vnitřní nesoulad: korupce a konzervativismus měšťanů.....</i>	146
4.2.5 <i>Vítězství šlechtického velkostatku.....</i>	148
4.3 <i>Vzestup a pád městského režijního hospodaření.....</i>	155
4.3.1 <i>Rybníkářství.....</i>	160
4.3.2 <i>Poplužní dvory.....</i>	162
4.3.3 <i>Pivovarnictví.....</i>	171
4.3.4 <i>Ostatní zdroje městských příjmů: obchod solí, vinařství, železářství.....</i>	175
4.4 <i>Robotní abolice na panstvích zeměpanských měst.....</i>	176
4.4.1 <i>Bezprostřední důsledky reformy u královských měst.....</i>	197
4.4.2 <i>Přijetí raabizace měšťany a poddanými.....</i>	199
5 Obecní hospodářství města Sušice.....	205
5.1 <i>Hospodářské základy města v 16. století.....</i>	205
5.1.1 <i>Geografické předpoklady, napojení na komunikační síť.....</i>	206
5.1.2 <i>Zemědělství.....</i>	208

5.1.3 Trhové a obchodní vztahy.....	209
5.1.4 Územní expanze města.....	223
5.1.5 Ekonomická konkurence šlechty.....	229
5.1.6 Působení státu a panovníka.....	238
5.1.7 Shrnutí vývoje do roku 1620.....	240
5.2 <i>Hospodářství města Sušice od počátku třicetileté války do provedení raabizace.....</i>	241
5.2.1 Válečná zkušenost a její následky v 17. století.....	241
5.2.2 Důsledky kontribučního zatížení a finanční poměry v Sušici do poloviny 18. století.....	253
5.2.3 Analýza městského hospodářství v pobělohorském období.....	278
5.2.4 Vlastní městské hospodářství.....	282
5.2.5 Homogenní položky městského hospodářství.....	317
5.2.6 Vrchnostenské hospodaření.....	323
5.2.7 Předzvěst změny: аренда z let 1753–1771.....	396
5.2.8 Raabova reforma sušického panství.....	405
5.2.9 Parcelace a její konkrétní podoba.....	413
5.2.10 Pokračování emfyteutizace (1784–1848).....	421
5.3 <i>Městské hospodářství v letech 1779–1850: ve znamení pronájmů.....</i>	429
5.3.1 Vlastní městské hospodářství.....	434
5.3.2 Homogenní položky městského hospodářství.....	444
5.3.3 Vrchnostenské hospodaření.....	447
6 Města a jejich poddaní.....	463
6.1 <i>Mírnilovná, nebo nemilosrdná vrchnost?.....</i>	463
6.2 <i>Poddanský protest na městských panstvích v pobělohorské době.....</i>	469
7 Poddaní – pevný základ sušické městské ekonomiky?.....	485
7.1 <i>Geografická a demografická charakteristika sušického panství.....</i>	485
7.2 <i>Správa poddaných.....</i>	500
7.3 <i>Právní postavení poddaných.....</i>	506
7.4 <i>Berní zatížení poddaných města Sušice.....</i>	519
7.5 <i>Povinnosti vůči světskému kléru.....</i>	523
7.6 <i>Urbariální povinnosti.....</i>	526
7.7 <i>Robota.....</i>	529
7.8 <i>Konflikty.....</i>	544
7.9 <i>Raabův systém, jeho smluvní základy ve vztahu k poddaným (1779–1783).....</i>	551
7.9.1 První ohlasy na zavedení raabizace.....	563
7.9.2 Přímá interakce raabizační reformy aneb robotní abolice v konfrontaci poddanské každodennosti (1783–1850).....	568
7.9.3 Nepřímá interakce: majetkový transfer a finanční zatížení.....	626
8 Závěr.....	637
Abstrakt.....	643
Summary.....	645
Seznam tabulek.....	649
Seznam použitých pramenů a literatury.....	651
Seznam použitých zkratk.....	707
Seznam textových příloh.....	709

Cíle disertační práce

Přesně před 100 lety formuloval Josef Pekař ve svých *Českých katastroch* tezi o pobělohorské pauperizaci českých zeměpanských měst. Již od dob Tomkových a Gindelyových se o ní sice nepochybovalo, historiografie se však rozcházela v hledání příčin této skutečnosti a teprve Pekař učinil do celé otázky podrobnější vhledy. Studie Jana Klepla *Královská města česká počátkem 18. stol. (Reformy hospodářské a správní)* Pekařovy závěry dále konkretizovala a přetavila se do dlouhodobě přijímaného oficiálního výkladu pobělohorského vývoje českých měst. Teprve na sklonku let 40. let 20. století Adolf Zeman svou *Plzeň v první polovině 18. století (poměry hospodářské a sociální)* konstatoval, že „tvrzení o hospodářském úpadku našich měst v té době nelze generalisovat, t. j. vztahovat na všechna města“. Zemanovi vyšel vstříc o nemálo později Josef Placht, když z rychlé likvidace poustek, vzrůstu počtu domů a řemeslníků ve městech a dalších sekundárních jevů vyvodil, že již v první čtvrtině 18. století naprostá většina zeměpanských měst dosáhla opětovného vzestupu, byť připustil pomalejší tempo růstu než u měst poddanských. Z prací obecnějšího záběru přinesly od konce 70. let cenné podněty a závěry především práce Pavla Běliny, jenž k dějinám měst v uvedené epoše přistoupil ještě mnohostrannější optikou. Předně opět zdůraznil disproporci s vývojem v poddanských městech, jež měla oporu a pevné zázemí ve „svých“ panstvích (rozuměj panstvích téže vrchnosti). Utlučenou pozici zeměpanských měst, zatlačených do politické bezvýznamnosti a role pasivního objektu daňového vysávání, vysvětloval negativním vlivem válečných událostí a porážky českého stavovského povstání. Měšťanstvo bylo válkou „hospodářsky, demograficky, kulturně i intelektuálně nejpostiženější“ vrstvou a absolutistický stát k němu zaujímal neujasněný až téměř negativní vztah, jak dokládá např. dobová cechovní politika. Hospodářská nejistota nutila měšťanstvo být zemědělsky soběstačné, čímž se na trzích snižovala poptávka po zemědělských výrobcích, jejichž producenti tak nemohli investovat do řemeslných výrobků. Zároveň působily skutečnosti, vymykající se těmto událostem a působící již v době předbělohorské. Na druhou stranu si byl Bělina dobře vědom, že dochovaný písemný materiál, vycházející z unifikační praxe dobové byrokracie i relací samotných měst, mohl a může evokovat negativní líčení stavu českých měst v 18. století i proto, že se města samotná snad nikdy v průběhu svého vývoje necítily v relativně příznivé situaci. Zdá se tedy, že uplynulé století výzkumu nasměrovalo náš pohled na vývoj pobělohorských zeměpanských měst, vnímaný jako jedno z nejsložitějších a nejkontro-verznějších otázek české historiografie, více k regresi než konjunkturu, avšak v podstatně komplikovanějších obrysech. Obrysech, které vystupují do popředí především při analýze jednotlivých městských ekonomik, zasazených do bezpečného rámce obecného vývoje zemského i celého habsburského soustátí. Současně s tím je žádoucí reflexe diachronní, vycházející z komparace s vývojem v 16. století, které následkem bojů se šlechtou, protiměstské politiky Ferdinanda I. a sankcí za první stavovský odboj pro královská a věnná města znamenalo ústup z pozic vydobytých ve století 15.

Předložená disertační práce nehodlá a ani nemůže vyřešit neobyčejně obtížnou otázku hospodářské situace našich zeměpanských měst v pobělohorském období. Její cíl je podstatně skromnější – pokouší se analyticky sledovat pouze jeden segment raně novověké urbánní ekonomiky a na jeho pozadí usuzovat na obecnější vývojové zákonitosti městského stavu v pobělohorských Čechách. Širší horizont výzkumu se ztotožňuje s Čechami v dnešním územním rozsahu, tj. bez Horní Lužice a Kladska. Programově se tak rezignovalo na zohlednění měst moravských. Problém a možnosti komparace českých poměrů s Moravou autor považuje za natolik závažný, že ho záměrně obešel. Jiný důvod odradil od přihlídnutí k situaci v Chebu. Výjimečnost tohoto města je pro zvolené téma sice zcela nepopíratelná, ovšem evidentní blízkost a propojenost s říšským prostředím by výklad domácích souvislostí spíše deformovala a nutila ke komparačnímu studiu se situací říšských měst obecněji.

Možnému nebezpečí neúměrné generalizace se pokouší autor čelit aplikací metody případové studie, tj. detailním, někdy až mikrohistorickým rozbořením poměrů v jedné městské lokalitě na pozadí obecného vývoje a s přihlídnutím k celkové kontextualitě zvoleného tématu (metodické opodstatnění takového postupu v domácí historiografii s tradicí *Knihy o Kosti*, stejně jako bohatých příkladů z historiografie zahraniční, autor nepovažuje na tomto místě za nutné). Nehodlá při tom

sklouzávat k pouhému výkladu místních dějin, nýbrž chce sledovat vybrané jevy na konkrétním příkladě. Je jím jihozápadočeská Sušice, někdejší královské město v podhůří Šumavy. Důvody právě takového výběru byly několikeré. Předně nešlo o svými specifiky nijak mimořádnou lokalitu, jejíž ekonomický potenciál by obtížně snášel srovnání. Také populačně se ve středověku a raném novověku jednalo o urbánní centrum spíše podprůměrné, z hlediska ekonomického nenapojené na nějaký specifický zdroj obživy a nezátížené právní výlučností (kupř. příslušností mezi privilegovaná města anebo města uniknuvší raabizaci). Konečně ani úrovní feudalizace, která bude pro naše téma stěžejní, se Sušice významněji neodchylovala od hodnot průměrných. Zvláště významné je i poměrně kvalitní dochování relevantních písemných pramenů více méně po celou epochu raného novověku.

Přednosti i úskalí zvoleného postupu v kontextu problematiky pobělohorských měst již byly připomenuty. Je ovšem na místě zdůvodnit, proč při analýze městské ekonomiky padl výběr právě na vrchnostenskou složku městského hospodaření. U měst poddanských zajišťoval velkostatek v nejširším slova smyslu ekonomickou podporu a zázemí, což se projevilo především v prvních desetiletích po vestfálském míru pružnějším vyrovnáváním s následky války (v tomto kontextu sluší zaznít, že si některá poddanská města sama velkostatek systematicky budovala). Z pohledu šlechtických vrchností představoval velkostatek ze své podstaty klíčový zdroj příjmů, základ hmotné existence a politické moci urozených. S tím, jak díky rozvoji režijního hospodaření příjmy šlechty v 16. století rostly, nemohla zeměpanská města tyto aktivity přehlížet a stejně jako předtím v prosté kumulaci pozemkového majetku chování šlechty napodobovala. S postupem do přítomnosti na tomto poli dosáhla mnohdy pozoruhodných úspěchů a v pobělohorské době se od některých šlechtických vrchností podstatněji nelišila jak aplikovanými mechanismy, tak významem. Dosud se tak však usuzuje pouze na základě izolovaných případů, z nichž nejrelevantnější závěry přinesla Zemanova *Plzeň v první polovině 18. století*, která také nejpřesvědčivěji doložila význam vrchnostenského hospodaření pro městský duchod. Závěry této analýzy však byly relativizovatelné. Plzeň patřila již od vrcholného středověku mezi nejlidnatější města Českého království, navíc se díky své pevnosti v katolické víře těšila větší náklonnosti českých panovníků, nepostihly ji sankce po prvním a druhém stavovském odboji a na začátku 18. století nevznikla potřeba podřídit ji Bořkově komisi pro povznesení měst. Jinými slovy, nad reprezentativností Plzně šlo při obecnějším uvažování o ekonomice a celkové situaci pobělohorských měst vznášet pochybnosti. Navíc nebyla nouze o hlasy, které relativizovaly dopad pobělohorských konfiskací (a tím i jejich velkostatku) na situaci zeměpanských měst vůbec. Pod dojmem těchto nejobecněji formulovaných skutečností má své zdůvodnění jak omezení předmětu zájmu na vrchnostenskou složku ekonomiky zeměpanského města, tak i výběr urbánní lokality. Hledání důvodů feudalizace a aristokratizace měst a jejich obyvatel současně poodhaluje mnohé o nich samých, jak naznačuje kupř. akcentování významu velkostatku samotnými městskými vrchnostmi v nejrůznějších souvislostech (bude o nich řeč).

Další zastavení se musí učinit u časového vymezení práce. Alespoň rámcově vyličení vývoje městského velkostatku v průběhu feudalismu a kauzalita jeho dynamiky v tom kterém období si vynutily soustředit pozornost na dlouhou časovou epochu od vrcholného středověku až doslova na práh občanské společnosti. Znamená to použít metodu (anebo spíše optiku), výstižně označovanou jako dlouhé trvání (*longue durée*). Raně novověké období přitom převládá nejen s ohledem na dochovanou pramennou základnu, nýbrž i proto, že období od husitské revoluce až do konce 18. století ztělesňuje přímo úhelnou etapu realizace vrchnostenských ambic našich zeměpanských měst. S tématem lze ovšem spojit příval dalších poměrně snadno zformulovatelných, ale o to obtížněji zodpověditelných otázek: co podmiňovalo feudalizaci městských obcí a jakým způsobem se choval městský velkostatek ve srovnání se šlechtickým? Byly tu odlišnosti v přístupu k poddaným anebo režijnímu hospodaření? Co eventuální specifika způsobovalo? Jakým způsobem se korporativní vrchnost vymezovala vůči poddanskému prostředí a do jaké míry byl výkon vrchnostenských pravomocí záležitostí městské reprezentace (městská rada) či jeho nejširší obdoby (obecní starší, městská obec)?

Pro úplnost si ještě ujasněme základní terminologii, která bude v následujícím textu užívána. Odhlédneme-li od potíží, které nepřestávají doprovázet pokusy definovat pojem město, bude zde vždy míněno město zeměpanské, tj. buď město královské, nebo věnné (samozřejmě nebude-li uvedeno jinak). Více než často se bude užívat slov panství a velkostatek. V našem dějepisectví se

považují za synonyma: podle Václava Černého se vlastněná půda s poddanými nazývala statkem či při větší rozloze velkostatkem a její majitel nad ní vykonával veřejnou moc (politicko-policejní správu, berní správu, soudnictví), označovanou též jako *patrimonium*, *dominium* či panství. Pod vlivem západní historiografie se však oba pojmy začaly doplňovat o upřesňující přívlastky, jednoznačně vymezující jejich výrobní charakter. Soubor nemovitého majetku, z něhož společná vrchnost přijímá feudální rentu, aniž by provozovala nějaký vrchnostenský režijní podnik, se označuje jako velkostatek rentový (*(Rent)Grundherrschaft*), zatímco útvar obohacující vrchnost klíčovou měrou nejen prostřednictvím feudální renty včetně její formy v úkonech, ale i rozvinutou sítí hospodářských provozů, především poplužních dvorů, rybníků, výroby piva apod., se nazývá velkostatkem režijním či robotním (*Gutsherrschaft*). Někteří domácí historikové tuto typologii obohatili ještě o termín podnikatelský velkostatek. Chápu jím přechodovou formu velkostatku, kdy rozvinuté režijní hospodaření pokrývá zcela nebo téměř výlučně námezdní práce. Různá míra převážení směrem k rentovému či robotnímu velkostatku je pochopitelně povinně sledovatelným faktorem. Ve stejné souvislosti je důležité operovat opatrně i s dalšími pojmy – především se jedná o městský pozemkový majetek. Vystihuje totiž pouze jeden z několika způsobů, kterými vesnické prostředí vstupovalo do závislého poměru spojeného s užitkem na tom kterém městě: buď formou držby anebo vlastnictví (sémantický výklad obojího nepovažuji s ohledem na existenci právněhistorických termínů *dominium directum* a *dominium utile* za nutný). Podstatně neutrálnější a méně závazný rozměr má a častěji bude používáno spojení pozemkové příslušenství, potažmo pozemková doména, vhodné zejména pro období do roku 1547.

Reflexe tématu vrchnostenského chování českých zeměpanských měst v domácí historiografii dovádí k některým podstatným zjištěním. Předně odhaluje, že výčet prací věnovaných městskému velkostatku je oproti církevnímu (klášternímu) a zejména šlechtickému velkostatku více než skromný. Pro vysvětlení tohoto stavu a hledání případných badatelských determinant je po mém soudu rozhodující jeden stěžejní moment. Téma městského velkostatku svou náplní vlastně stojí na pomezí dvou užších historických specializací, které se v něm protínají, ale současně konfrontují do pozice téměř antagonistické. Po svém zformování v 19. století česká agrární historiografie zaměřila pozornost přednostně na studium poměrů na šlechtických velkostatech. Následovala témata, která připomněla, že pozemkovou vrchností byl rovněž panovník a kláštery, zatímco prakticky vůbec se neuplatnily práce z prostředí velkostatků městských. Souviselo to především s tím, že pro historickou agraristiku byla zeměpanská města – nahlížená jako protipól venkova – neagrární složkou feudálního systému (budoucí sblížení se odbyvalo toliko na půdě měst poddanských, plně zasíťovaných v ekonomice velkostatku). V mediévistice se pojem městský velkostatek definoval až v 80. letech 20. století, byť přetrvávají pochybnosti nad jeho užíváním pro předhusitskou dobu. V raně novověkém bádání se jeho existence nepopírala, leč nevznikala potřeba jeho intenzivnějšího studia či integrace do obecných výkladů a pojmosloví o feudálním velkostatku, nepochybně opět vinou zúženého „antifeudálního“ nazírání. Úvahám o městě jako vrchnosti napomohlo, byť spíše nevědomky, zkoumání raabizace. Poněkud zjednodušeně řečeno se jejím prostřednictvím začal městský velkostatek studovat ještě dříve, než byl vůbec jako specifický historický problém definován.

Výrazně jednodušeji než v agrárním se tematika feudalizace městských obcí prosazovala v dějepisectví městském. Usnadňovala to skutečnost, že s výjimkou největších urbánních center (pražská města, Kutná Hora, Plzeň apod.) městské obyvatelstvo zpravidla nerezignovalo na zemědělskou výrobu a každý měšťan v extravilánu vlastnil vždy alespoň jedno pole či louku a při svém domě choval dobytek. Osvětlení „agrarity“ českých měst se přesto věnovala jen povšechná pozornost, podstatněji přispěli zejména historikové druhé poloviny 20. století. Ještě do počátku tohoto věku se totiž urbánní dějiny nepovažovaly za samostatnou historickou subdisciplínu snažící se o hledání a definování obecnějších souvislostí ve vývoji měst. Veškerá produkce jejího spektra zájmu se přiřazovala buď do sféry dějin právních, hospodářských anebo regionálních. Středem pozornosti přitom v převažující míře bylo nejprve středověké období, které s sebou v kontextu městského pozemkového příslušenství přinášelo zásadní rozpor: zatímco v obecnější rovině historiografie nepřipouštěla pro dobu předhusitskou existenci nějakých městských panství, shromáždili badatelé v četných monografiích jednotlivých měst množství zpráv, které interpretovali jako jasné doklady vrchnostenské role našich měst již před rokem 1420.

Podstatně jasněji bylo v budování městských pozemkových domén počínaje husitstvím a v období raného novověku. Pro historiky podporující teorii o pozemkovém vlastnictví městských obcí již před rokem 1420 znamenala husitská revoluce jeho zásadní rozhojnění následky sekularizace a konfiskacemi majetku individuálních měšťanů, pro historiky opačného názoru zase dějinný zlom, díky němuž mohly začít městské obce se svou feudalizací a naplňováním ambic plnocenných vrchností. V raném novověku se vztah města a venkova stal mnohem klíčovějším tématem, neboť ho problematizovala sama politická aktivita měst svým stýkáním a potýkáním se šlechtou a jejími ekonomickými zájmy. Nebyla již tedy potřeba vést diskusi o vlastní předmět výzkumu a pozornost se mohla soustředit i na témata speciálnější.

Pokud se historikové českých dějin v obecném kontextu propracovávali k otázce městského velkostatku jen zvolna, věnovali mu badatelé na poli regionálních dějin a autoři monografií („biografií“) o dějinách jednotlivých měst mnohem více pozornosti, většinou ve snahách naznačit majetkovou expanzi městských obcí a měšťanů, aniž by se zamýšleli nad širšími souvislostmi tohoto vztahu a vzájemnou závislostí obojího. Velmi pěkně se to projevilo např. v reflexi a hodnocení raabizace. S výjimkou moderních monografií Plzně a Poličky se omezily na krátkou zmínku anebo téma ponechaly zcela stranou. Nové metodické impulzy přinesla pro urbánní dějiny předbělohorského období 40. a 50. léta 20. století. Prohloubilo se zejména bádání o městském hospodářství, dosud omezené na hromadění poznatků z oblasti řemesel a obchodu i vlastního hospodaření městské správy a jen výjimečně dovedené k sofistikovanějším postupům. Pokusili se na to odpovědět analýzami účetních pramenů František Kavka, Miloslav Bělohávek, Jaroslav Vaniš, Josef Janáček a další. S odklonem od kvantitativní historie po roce 1989 se urbánní dějiny zaměřily na jiná témata. Pomyslnými výkladními skříněmi se stala hned počátkem devadesátých let minulého století v Pardubicích konference o raně novověkých městech, kde se problému úlohy města jako vrchnosti a zemědělského podnikatele nevěnovala vůbec žádná pozornost, a s odstupem 20 let velká bilanční konference o domácím urbánním dějepisectví v raném novověku v roce 2011, uspořádaná Archivem Hlavního města Prahy. Nejen tématická náplň referátů, ale i zaměření jednotlivých svazků prestižní řady Documenta Pragensia potvrdily, jak pohříchu málo tato neoficiální ústřední instituce urbánních dějin u nás téma města a venkova akcentovala.

Výsledky výzkumu

Pozemkové vlastnictví se v mentalitě feudální společnosti vnímalo jako profilující atribut stavovství, klíčový zdroj příjmů i nástroj demonstrace politické moci. Stalo se rozhodujícím předpokladem konstituování aristokracie (teritorializace šlechty od 12. století) i vzrůstu významu církve jako dvou nosných mocenských sil předhusitských Čech. Příchod měst na scénu v průběhu 13. století znamenal etablování nového elementu, který do určité míry narušoval zaběhnuté feudální pořádky a který byla ve starším historiografickém pojetí vnímán jako feudální antagonismus. Obyvatelstvo zeměpanských měst bylo osobně svobodné, neplnilo funkce agrárního producenta a vlastní se mu stal způsob obživy založený na řemeslné produkci a obchodu. V politickém ohledu města zůstávala nečinná z titulu své plné podřízenosti panovníkovi, což se projevovalo jejich vpravdě formální účastí na zemských sněmech. Jasná distance vůči aristokracii měšťanstvo spíše posouvala směrem k poddanskému obyvatelstvu a šlechta měla tendence je s nimi jako „sprosté chlapy“ ztotožňovat. Čelit tomuto trendu mohlo měšťanstvo prostřednictvím panovníka, avšak jeho intervence pomocí výsadních práv (privilegií) se dotýkaly téměř výlučně jen ekonomické prosperity, která ve 14. století, soudě podle populačního stavu, kulminovala. Posilování politické moci měst a měšťanstva s ohledem na úsilí zachovat svůj vliv nebylo pro panovníka nijak žádoucí. Měšťané sami mohli této nepřízni čelit jen prostředky, které měli k dispozici, tj. kumulací kapitálu dovolující překonávat společenské bariéry směrem k aristokracii především nákupem alodních statků na venkově, jenž byl současně vítanou tezurací. Takové úsilí však zatím probíhalo jen na individuální úrovni a nepřerůstalo v posilování komunální moci v politickém i ekonomickém rozměru. Důvodem nebyly ani tak právní překážky (konečně, potvrzuje to jejich zavádění ve druhé polovině 15. století), jako zejména nemožnost uvažovat v intencích korporativního prospěchu městské obce. Finanční potřeby většiny měst saturovaly městské (šosovní) vesnice prostřednictvím městské sbírky (lózungy). Současně poskytovaly hospodářské zázemí v nejširším slova smyslu.

Daleko podstatnější důraz na korporativní zájmy městských obcí přinesla husitská revoluce. Kromě vlastního husitského akcentu na komunální principy (klíčové posílení významu velkých obcí) umožnila dlouhá léta bezvládní chovat se a rozhodovat svébytně a vést do určité míry vlastní suverénní politiku. Taková autarkie předpokládala dostatečné finanční zajištění, takže městské obce požadavek sociální rovnoprávnosti brzy rozmělnily hledáním finančního zisku. Feudální renta byla nejjednodušším způsobem zajištění pravidelného příjmu a i nejradiálněji z husitských měst, Tábor, se pozoruhodně rychle zadaptoval na výběr feudální renty v jím kontrolovaných vesnicích. Budování pozemkových domén – městských panství – tak nabývalo svého praktického opodstatnění. Druhou přidanou hodnotou bylo, že pozemková držba posilovala úlohu města jako politické síly stejným způsobem, jakým to demonstrovala šlechta. Prostředků k ovládnutí půdy bylo více, přičemž větší část z nich byla ve své podstatě ilegální. Nejprve se městské obce ujímaly vrchnostenských práv v šosovních vesnicích, což usnadňovaly předchozí dlouholeté vazby, následované třemi desítkami let faktického bezvládní. Celý proces měl velmi variabilní podobu v závislosti na konkrétních právních podmínkách toho kterého města a protáhl se až do poloviny 16. století, kdy jeho transformaci pomohly završit obnovy vkladů do shořelých zemských desek. Jiným a velmi častým způsobem bylo přejímání správy nad zádušním majetkem, nad nímž městská rada obdržela patronát (buď od počátku, anebo až v průběhu doby následkem vymření nositelů zbožného odkazu). Prosazování husitských myšlenek zajistilo pronikání laiků do správy zádušního jmění kostelů a špitálů, i když mezi městy utrakvistickými a katolickými samozřejmě docházelo k disproporcím. Šlo ve své podstatě o projev sekularizace, které se ve své nejvyostřenější podobě (živelném záboru statků církevních institucí) jen v menším procentu případů podařilo projít skrz síto revindikačního řízení 50. let 15. století. Vědomé panovnické zástavy – ať už na církevním, anebo světském zboží – se následkem politické situace zdařily jen těm městům, která zůstala katolická (Plzeň).

Politická a mocenská emancipace měst a jejich povýšení na stupeň plnocenného zemského stavu nebyly vůbec výhodné pro šlechtu, avšak její normativní pokusy se i za asistence panovníka omezily na opatření, která měla jen formální vyznění a městům v budování panství v zásadě nezabránila. Po celé pohusitské století (1450–1550) městské obce systematicky vytvářely svá panství. Vůdčí motivační pohnutkou byl hospodářský prospěch. Již před koncem 15. století v zeměpanských městech kulminovala produkce řemeslné výroby, jež přešla do stagnace následkem omezených možností technického a ekonomickoorganizačního rozvoje i přílišnou vázaností na místní trhy. Příznivě se nevyvíjela ani městská populace, která zůstala buď neměnná anebo spíše klesala, což lze považovat za další důkaz postupující stagnace. Vrchnostenská složka se tudíž začala oceňovat jako výhodný zdroj příjmů městské ekonomiky, byť toto úsilí neprobíhalo schématicky tak, že o pozemkovou držbu jevila zájem jen města, která hospodářsky zaostávala. Je totiž nutno v tomto případě vnímat dichotomii ekonomického zaměření individuálního měšťanstva (a odsud odvozané klasifikace na města spotřební, řemeslnická, řemeslnicko-zemědělská a exportní) od hospodářských preferencí městských obcí, které ze své korporativní podstaty uplatňovaly jiné možnosti a zájem o půdu tu neznamenal agrarizaci, jak dokládá příklad velkých měst a jejich velkostatků nejen v českých zemích. Jejich zájmu o zemědělskou půdu a mutatis mutandis o alody napomáhalo zavádění či rozšiřování režijní zemědělské výroby (dvorové hospodaření, pivovarnictví, rybníkářství). Rozvoj tržních center na šlechtickém velkostatku a režijních zařízení si u měst vynucoval v tomto ohledu ještě větší aktivitu, postrádající ovšem inovativní rozměr a spíše napodobující šlechtické chování. Před rokem 1547 u zeměpanských měst ovšem nebylo obvyklé intenzivněji využívat své domény a také u šlechty se jednalo o inovaci, kterou praktikovali zatím jen ti nejprogresivnější. I pokud by však u měst takové tendence byly, nevznikla příležitost je patřičně rozvinout. Konfiskační řízení roku 1547 další, více méně lineárně probíhající rozvoj naprosté většiny městských panství, přerušilo. To byl evidentně i hlavní leitmotiv sankcí prvního stavovského odboje. Nesl se v důsledném potření politických a vrchnostenských ambic, tzn. těch atributů, které byly v pohusitském nástupu městského stavu nejpodstatnější a kde byla tudíž města nejzranitelnější. Rozpustil se majetek, jenž podle některých (ovšem spíše nadsazených) odhadů stoupal až k jedné pětině vsí půdy v zemi. Neobyčejně rychlé pozbytí všech prostředků města na dlouhou dobu vyřadila z pozice důstojného soupeře v boji se šlechtou. Sice v něm již dlouho tahala za kratší konec, ale přesto byla konkurentem hodným pozornosti. Dosah konfiskací lze snadněji

pochopit při sledování ekonomického chování měst po zbytek „dlouhého“ 16. století. Městské obce se zcela nepokrytě pokoušely své pozemkové domény rekonstruovat, ideálně do rozsahu, jakým se pyšnily před osudnými konfiskacemi. V hospodářském rozměru ale opět platilo, že město zastřešovalo dvě ekonomiky, jen částečně provázané. Úsilí o aristokratizaci a hospodářská kondice individuálního měšťanstva byla do určité míry nezávislá na ekonomice komunální. Ve společném vyznění tak regrese městského stavu mohla být vyrovnávána, jak naznačuje disproporce vyplývající z berního rejstříku z roku 1557.

Prvotní vklad pro obnovu městských panství poskytl sám Ferdinand I., když jim v roce 1547 navrátil všechny špitální a zádušní majetky na vychování „žáků a chudých“ s podmínkou jejich zachování pro tento účel, a v roce 1549 přidal další majetky za stejným účelem. Nad obojím si ponechal *dominium directum*, jež městům dodatečně odprodával. Bolestivá zkušenost vybraná města (Český Brod) motivovala k realizaci svých vrchnostenských ambic jedině v intencích špitálních a zádušních majetků, neboť je vnímala jako výhledovou garanci nerušené dispozice. Vývoj tu ovšem nebyl zdaleka rovnoměrný. Zatímco některá města dosáhla již před Bílou horou značné rozvinutosti, jiná se nedokázala vymanit ze stínu pasivity. Heterogenní přístup našel svůj odraz ve vyrovnávání se z druhou konfiskační pohromou na počátku třicetileté války. Svým rozsahem neznamenal pro města postih rázu natolik fatálního jako události z roku 1547, křehkou městskou situaci však negativně poznamenala. Nicméně i tak se panství stávala pevnou oporou městského hospodářství, jež sílila paralelně s rozvojem režijního hospodaření, po Bílé hoře velmi intenzivně rozvíjeného na všech městských panstvích. Dosavadní suma znalostí dovoluje předpokládat, že již v 16. a 17. století městské velkostatky ve své rentové podobě městské ekonomiky výrazně posilovaly, byť nebyly nezbytným garantem hospodářské stability. Naznačují to ta města, která na velkostatkové hospodaření rezignovala. Nabízí se především Ústí nad Labem, privilegované město, nepostížené konfiskacemi. Úsilí Ústeckých vybudovat velkostatek bylo minimální, i když na režijní provozy zcela nerezignovali (obecní vinice). Obdobnou situaci ztělesnila města v ostatních dědičných zemích habsburské monarchie, kde podpůrná funkce velkostatků zcela chyběla a přesto dokázala, byť i zde často s podporou režijních provozů (víno, pivovary, cihelny, rybolov, lesy), obstát. Na druhou stranu, žádné z těchto měst se výhledově nestalo centrem nadregionálního významu.

Vzájemná provázanost městských ekonomik s velkostatkovým hospodařením se naplno projevila během pobělohorského ekonomického útlumu. Zeměpanská města v něm míru svého předchozího zadlužení (vyplývajícího často ze své příslušnosti ke královské komoře, jež s sebou nesla rukojemství za panovnické dluhy a kvartýrování císařských vojsk) jen obtížně snižovala, navíc je zahlazování válečných ztrát dále upozadovalo vůči poddanským městům, která rychle rostla, často i díky absenci hradeb. Nepomohl tomu nový způsob zdanění, jež byl namnoze neobjektivní, přečeňoval platební možnosti měšťanstva a byl zejména v jejich konkrétním případě krajně nespravedlivý vinou dvojího zdanění půdy. Tlak věřitelů, jakkoli byla na přelomu 50. a 60. let úspěšná subsidiární opatření k oddlužení měst, sílil a mnohdy se řešil dalšími úvěry (často na úkor svých pozemkových domén, které fungovaly jako předmět zástavy). Podvázání možností výdělků, posílené větší ekonomickou pružností šlechtického velkostatku, dováděla města do nanejvýš svízelné situace a nutila se ještě více upínat ke svým velkostatkům. Navzdory nepříznivým podmínkám až do poloviny 18. století pokračovala v zakupování alodů, zcela nezakrytě na nich uplatňovala principy a opatření identická s většinou šlechtických vrchností. Kontrolovala pohyb svých poddaných a ve snaze dosáhnout minimálních nákladů na provoz režijního hospodaření, zvyšovala robotní povinnosti. V 18. století příjem z velkostatku zajišťoval fungování městského hospodářství rozhodujícím způsobem a byl jeho nejdůležitější složkou. Stěžejní role v naznačené symbióze připadla v tomto období robotě. Pro poddanské hospodaření představovala největší zátěž, pro hospodaření vrchnostenské největší zdroj příjmů. Na druhou stranu, robotou trpěla výnosnost dvorového hospodaření, neboť práce na panském byla vykonávána povětšinou liknavě. A byla to roboty, která urbaniální povinnosti vynesla do pozice nejtěžšího břemene, které musel poddaný lid snášet. Nelehká hospodářská situace ovšem neodrazovala od mnohdy náročných investic uměleckého rázu (Polička, Hradec Králové) a od neutuchajícího zájmu o univerzitní vzdělání.

S přihlédnutím k významu vrchnostenského hospodaření měšťanstvo negativně přijímalo reformy narušující zaběhnuté pořádky. Reskriptem z roku 1752, nařizujícím pronájem obecních

hospodářství, městské obce de facto ztratily možnost zakupovat další alody. Podstatně dále potom šla raabizace, aplikovaná i na další složky zeměpanské domény. Při dělení poplužních dvorů nedokázala navzdory zrušení tzv. nevolnictví (*Leibeigenschaft*) několik let před vydáním slavného Josefova patentu vytvořit opravdu svobodnou selskou půdu a ve svém právním vymezení v podstatě nepřekročila principy emfyteutického práva vrcholného středověku. Jejím nezpochybnitelným přínosem byla likvidace naturální roboty, nepochybně úspěšná byla i ve zvýšení počtu obyvatel a domů, čímž vyhověla požadavkům státu na rozhojnění kontribuentů a vojska. Pro ozdravení městských ekonomik, které v systému raabizace přímo programově hrálo spíše sekundární roli, měla mnohem marginálnější význam. Zavedením abolice se sice zvýšil výnos vrchnostenského hospodářství, avšak odstraněním větší části režijních provozů uvedla městskou ekonomiku v závislost pouze na jedné stěžejní příjmové složce. S počátkem inflace během napoleonských válek tento fakt kolidoval s požadavkem výběru feudální renty v naturáliích, takže se mnohá města dostávala platební nedisciplínou poddaných do svízelné situace. Teprve po překonání dramatických událostí první čtvrtiny 19. věku nastala etapa, která měla blíže ke konjunkturu. Než však stačila přinést zásadnější výsledky, přišel rok 1848, jenž feudální společenské zřízení učinil bezpředmětným.

Analýza feudalizačního chování na příkladu Sušice doplnila a rozvedla na konkrétním materiálu a osudech obecněji formulovaná konstatování. Jakkoli není možné výsledky jednoho konkrétního výzkumu zobecňovat, naznačují dosažené závěry přinejmenším to, že není objektivní a možné přistupovat k interpretaci pobělohorské ekonomické situace měst jednostranně. Sušice sice co do absolutních čísel zaznamenala nárůst počtu domů či zvýšený zájem o univerzitní vzdělání, avšak rozhodně nebyla v hospodářské kondici, jež by dovoľovala mluvit o nebolestivém prožití 17. a 18. století či dokonce o prosperitě. Velkostatek městské ekonomice zajišťoval většinu příjmů a udržoval ji ve snesitelných intencích fungování, aniž by ovšem měl podstatnější dopad na ekonomiku individuálního měšťanstva (ideálně úhradou ordinaria, známou kupř. z Plzně). Naopak se zařadila mezi urbánní centra se všemi atributy viditelné regrese. Současně Sušice vyplynula jako lokalita, v jejíž historii rezonovaly všechny podstatné momenty vývoje feudalizace zeměpanských měst v raném novověku. Základ pozemkové držby jí zajistily šosovní vesnice, doplněné o zádušní a špitální majetky a následně rozhojněné zakupováním alodů. Až do Bílé hory Sušice neprojevila systematictější snahy po režijním způsobu hospodaření, jedinými výsledky bylo budování rybníků od konce 15. století, otevření ovčína na Roku a teprve těsně před rokem 1620 zahájené budování sítě poplužních dvorů (Vrabcov, Bohdašice). Důsledky třicetileté války měly především povahu ekonomickou, prohloubily negativní jevy předbělohorské (zejména zadlužení). Více méně úspěšné vyrovnání s věřiteli bylo jen dílčí vítězství, neboť hlavním úkolem bylo překonat poválečnou hospodářskou depresi. Řešení této situace dalšími půjčkami bylo cestou do pekel, navíc již musela městská obec svá rozhodnutí podrobovat vůli státních úřadů (hlavně české komory), protože jedině s jejím svolením si mohlo město vypůjčit. Kromě toho tu ekonomickou rovnováhu negativním způsobem ovlivňovala kontribuce.

Neblahou hospodářskou bilancí prohloubil požár z 20. července 1707. Sušice reagovala rozšiřováním svého režijního hospodaření. Na počátku 18. století obhospodařovala sedm poplužních dvorů, provozovala vrchnostenský pivovar, dva ovčiny a malou síť rybníků. V zemědělské výrobě poddaných i velkostatku hrálo rozhodující roli živočišná výroba. Byť vůči podhorským panstvím stála ve struktuře sušického velkostatku v lehkém podprůměru, přesto ho neomylně zařazovala do dobytkařské oblasti. Obilnářství dosáhlo jen na plodiny úměrné méně příhodným pošumavským podmínkám (žito, oves) a pokrývalo především deputáty bez ambice saturovat potřeby vrchnostenského pivovaru. Ten se hrubým výnosem stavěl do pozice nejvýnosnějšího podniku, následkem osobních nákladů na městskou správu se však pohyboval na stejné příjmové hladině s dvory. Zcela novou realitu přinesla na panství Raabova reforma. Problémy způsoboval především spěch na zavedení systému podle spíše intuitivně stanovených podmínek prozatimní smlouvy, které nebyly výsledkem účetní rozvahy hospodářské situace panství a poddaných. Než došlo k jejich úpravě a snížení formou finalizace, utekly více než tři roky, které byly naplněny protesty poddaných. Situaci neusnadňovaly ani nemalé náklady za diety lokálním komisařům a inženýrům. Teprve od druhé poloviny 80. let se poměry uklidňovaly, ale na druhou stranu rostla vydání vlastního městského hospodářství, takže ve výsledku byla účetní bilance města

opět záporná. S připočtením potíží s formou feudální renty (peněžní vs. obilí) to vytvářelo složitou situaci, kterou teprve od konce první čtvrtiny 19. věku vystřídala etapa umožňující odbourávání dluhů.

Zjištěné souvislosti geneze a vývoje vrchnostenských ambic zeměpanských měst otevírají jeden podstatný teoretický rozměr. Jak známo, je populační vývoj determinován hospodářským vývojem města a jeho regionu, jinými slovy počet obyvatel vzrůstá s ekonomickou prosperitou a významem. Odhlédneme-li od problému ekonomické (ne)závislosti městské obce a měšťanů, zajišťovaly takovou prosperitu při racionálním přístupu i příjmy z městského velkostatku. Je oprávněné z toho vyvozovat hypotézu, že mezi feudalizací a rozvojem centrality měst v raném novověku existuje souvislost a že právě feudalizace významně usnadňovala kontinuální růst významu až do industriálního období? Výslednice příslušného stupně centrality samozřejmě závisela na různých funkcích, které město plnilo – funkce správního střediska (sídlo kraje, diecéze), funkce strategického centra vojenského rázu, s tím obvykle spojená funkce dopravního uzlu, nemluvě již o funkcích tržních a hospodářských v nejširším slova smyslu. Nelze si ovšem ani tak nevíšimnout, že města s nadprůměrným pozemkovým vlastnictvím za feudalismu zůstala významnými centry i po tomto datu. Především ta, která nikdy neprošla násilnou redukcí pozemkového majetku a mohla se tak rozvíjet nerušeně a v zásadě kontinuálně až do nástupu průmyslové revoluce, měla předpoklady dalšího rozvoje usnadněny (privilegovaná města Plzeň, České Budějovice). Poddanská města jsou z tohoto vývoje vyřazena: nebyla sice zbržděna konfiskacemi, ale až na naprosté výjimky nevytvořila významnější velkostatky a jen v ojedinělých případech dospěla svou lidnatostí do dimenzí srovnatelných s krajskými městy dnešního typu (Liberec a Pardubice). Zeměpanská města, stojící kvalitativně na stejné úrovni jako Plzeň či České Budějovice (tj. sídla krajského úřadu), avšak prošla konfiskacemi, svěřený potenciál po roce 1850 nerozvinula. Města Kouřim, Nový Bydžov, Beroun a Čáslav velkostatky po roce 1620 prakticky nevytvořila a také ve druhé polovině 19. století potenciál centrality pozbyla a populačně spíše stagnovala. Jen dílem byla úspěšnější krajská města Písek (i navzdory svému zpuštění za třicetileté války), Klatovy, Tábor anebo Žatec, která vlastnila velkostatky střední velikosti. Kvalitativně srovnatelná zeměpanská města, která krajskými centry nikdy nebyla, šla snadněji k regresi a jen obtížně se prosazovala do popředí. Výjimku ztělesnila Kutná Hora a Most: sídlem kraje tato města sice nikdy nebyla, ale disponovala velkými panstvími a jejich transformace (u Kutné Hory navíc ztížená polohou v zázemí Prahy) byla ve výsledku obdobná jako u někdejších krajských středisek typu Tábora.

Problém můžeme pochopitelně intepretovat i obráceně, totiž že se vrchnostenské ambice úspěšně rozvíjely u těch měst, která za feudalismu patřila mezi nejvýznamnější (význam přitom vyplynul z jiných souvislostí), disponovala dostatečným kapitálem a po roce 1850 se na tom nic nezměnilo. Za pravdivý můžeme tento výrok vnímat ovšem jen zčásti. Nadregionální centralita některých měst totiž neměla zdaleka kontinuální charakter. Kromě Kutné Hory se nabízejí ještě exemplárnější případy. Ústí nad Labem bylo až do 19. století venkovským městem bez valnějšího významu a velkostatku a teprve od poloviny 19. století začalo rychle růst. Na druhé straně Cheb, říšská falc a již od středověku sídlo rozlehlého panství s centrálními funkcemi, se po roce 1850 do skupiny nejvýznamnějších českých měst neprosadil. Ještě složitější vývoj prodělal Loket, až do konce 16. století poddaný tamnímu hradu a jeho zástavním pánům. Nepostihly ho tudíž konfiskace roku 1547, avšak velké městské panství významně zredukovaly následky druhého stavovského odboje. Zjevně mu neprosperovalo také dočasné pozbytí sídla kraje v 18. století.

Lze ovšem na základě výše řečeného předpokládat, že při zajištění kontinuálního vývoje a možnosti zbudování velkých panství mohla dosáhnout obdobného významu velikosti i další zeměpanská města? Za zásadní se v tomto směru jeví zevrubná komparace s moravskými městy, která mají k českému prostředí nejbliže a která mohla svou feudalizací rozvíjet bez umělých přerušení v podobě konfiskací. Přitom právě je doplňovaly významné městské velkostatky. Do poloviny 16. století, kdy měly Čechy i Morava do určité míry obdobné vývojové determinanty, moravská města mnohem hůře snášela tlak feudálů a větší část jich poklesla mezi města poddanská. Čechy postihlo husitství, ze kterého vyšla zeměpanská města mocensky posílena, avšak dostávala se do vleklé ekonomické stagnace pod tíhou rostoucí konkurence poddanských měst a od poloviny 16. století šlechtického velkostatku. Na Moravě měly na města retardační vliv lucemburské spory o moc na počátku 15. století a především vleklé česko-uherské války. Dlouhodobě v pozici

nadregionálních měst setrvala Brno a Olomouc s centrálními funkcemi sahajícími přinejmenším k úředním knížectvím moravských Přemyslovců. Z podobné tradice těžilo Znojmo, které bylo v 15. století větší než Plzeň nebo České Budějovice, a dále hornická Jihlava. Od pozdního středověku se z těchto lokalit demograficky rozvíjela Olomouc s Jihlavou, které se soustředily na obchodní aktivity a soukenictví, zatímco Brno a Znojmo populačně stagnovaly. Přitom olomoucký a jihlavský městský velkostatek představoval největší městská panství na Moravě. Konkurovat jim mohlo ještě Brno, kdežto panství Uherského Hradiště, Znojma a Uničova byla v zemském kontextu nanejvýš průměrná, stejně jako jejich centrální funkce.

V náhledu pěti set let feudálních aktivit zeměpanských měst se nedá tvrdit, že by byla opozitem ke svému okolí a dokonce představovala jejich protiváhu tak, jak se tradičně vnímají v historiografickém diskurzu. Úsilí městských obcí o pozemkovou držbu si nezadalo s ostatními zemskými stavy, ba dokonce bylo o to vypjatější, o co více se projevovala tendence nahlížet je jako skupinu nejbližší venkovským poddaným a o co usilovnější bylo jejich úsilí o emancipaci a zařazení mezi politické stavy. Bylo by snad možné, aby města obstála ve feudálním prostředí, aniž by sama nešla feudalizaci vstříc? Feudální společenské zřízení představovalo spolehlivý rámec pro jejich existenci. V intencích střední Evropy, kde se jen obtížně mohl naplňovat způsob obživy obdobně, jak se to dělo v nejurbanizovanějších oblastech západní Evropy s vysoce rozvinutými obchodními vztahy, se stala nutným doprovodným jevem městských ekonomik. Jestliže města jihoněmecká a švýcarská své pozemkové domény pro posílení vlastního významu rovněž považovala za žádoucí, potom města západoevropská (Flandry) již svou mocenskou základu stavěla na míře rozvinutosti obchodních vztahů bez potřeby opory pozemkovou držbou. Pro středovýchodoevropský prostor však zůstávala jevem, jenž zásadně přispíval k etablování měst jako hospodářské a politické síly.

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny archivní:

Archiv Hlavního města Prahy

Sbírka papírových listin

sign. PPL II – 197 (finalizační smlouva)

Sbírka rukopisů

sign. 3391 (geometrická tabele B, D)

sign. 5893 (geometrická tabele A)

sign. 7757, „*Verstückung der Meyerhöfe und Roboth Reluitions Sistem bey dem Gemein Gut Lieben*“

Archiv města Plzně

Archiv města Plzně

sign. 1 b 13

inv. č. 213, sign. 1 c 16, kniha litkupní 1509–1538

inv. č. 281, sign. 2 a 15 (geometrická tabele A, 1. část)

inv. č. 282, sign. 2 a 16 (geometrická tabele A, 2. část)

inv. č. 283, sign. 2 a 17 (geometrická tabele B, C, D)

inv. č. 284, sign. 2 a 18 (geometrická tabele D, 2. část)

Archiv města Ústí nad Labem

Archiv města Ústí nad Labem 1325–1945

inv. č. 1057, karton č. 257, suplika poddaných ze vsi Vaňova (1804)

inv. č. 1409, městský účet za rok 1720

Archiv Národního muzea

řada G – Eichlerova sbírka, karton č. 31 (Sušice)

Bayerisches Hauptstaatsarchiv München

Kloster Windberg

inv. č. 510, sign. KL Windberg 36, urbář z roku 1305

sign. KU Windberg 44

Muzeum Šumavy Sušice

sign. E 70, „*Písň, pověsti, zvyky a obyčeje a mluva lidu Pošumavského*“

Národní archiv

Apelační soud

inv. č. 117

Apelační a vrchní trestní soud

sign. XVIII 1786, karton č. 56

sign. I LL, karton č. 191

Archiv pražského arcibiskupství

inv. č. 1324, sign. B 11/16, relationes vikariátu Sušice 1677

inv. č. 1728, sign. B 41/3, fol. 107r–107v

inv. č. 1730, sign. B 41/5, fol. 135r–135v

Berní rula

inv. č. 39, revizitace berní ruly – Prácheňsko

inv. č. 42, rejstřík k pamětním knihám

inv. č. 43, 1. pamětní kniha

Bořkova sbírka

„*M. S. volumen XVI., continens acta commissionalia oeconomiae regiarum urbium restaurandae*“

Česká finanční prokuratura

karton č. 217, sign. 1/2/91 (sladovníci)

karton č. 250, sign. 1/5/534 (sehnání sedláka Temla z gruntu)

karton č. 292, sign. 1/14/4 (zatajování várek)

karton č. 306, sign. 1/14/269 (porušování milového práva)

karton č. 3053, sign. 5/1722 (spor poddaných s magistátem o naturální rentu)

karton č. 3239, sign. 5/3851 (laudemium)
karton č. 3418, sign. 5/5758 (spor o opravu stavidla u Divišovského rybníka)
karton č. 3654, sign. 5/8647 (laudemium z mlýna v Kadešicích)

Česká komora

sign. 1707/IX/d/80
sign. 1707/XI/g/57
sign. 1707/XII/b/100
sign. 1708/IX/e/24
sign. 1708/IX/f/15
sign. 1709/I/e/2
sign. 1709/I/f/3
sign. 1712/I/e/26
sign. 1712/I/f/18
sign. 1712/VIII/e/3
sign. 1712/XII/e/7
sign. 1712/VII/f/24
sign. 1713/IV/e/33
sign. 1718/XI/e/3
sign. 1718/XI/f/kk/11
sign. 1719/X/e/12
sign. 1719/XI/f/11
sign. 1726/III/e
sign. 1726/III/f/10
sign. 1739/VII/f/44
sign. 1739/VIII/e/1
sign. 1743/XI/f/58
sign. 1744/II/f/40

České gubernium-contributionale

karton č. 72
karton č. 90
karton č. 91
karton č. 201
karton č. 207
karton č. 397

České gubernium-publicum

inv. č. 613, karton č. 219
inv. č. 665, karton č. 225
inv. č. 1770, karton č. 837
inv. č. 2170, karton č. 1287
inv. č. 2210, karton č. 1785
inv. č. 2223, karton č. 2050
inv. č. 2477, karton č. 5289
inv. č. 2742, karton č. 8182
inv. č. 2742, karton č. 8183

České gubernium-všeobecná registratura

inv. č. 259, karton č. 377
inv. č. 1839, karton č. 2032
inv. č. 2102, karton č. 2102

České oddělení dvorské komory

oddělení IV., karton č. 26
oddělení IV., karton č. 36
oddělení IV., karton č. 98
oddělení IV., karton č. 118

Desky dvorské

inv. č. 17, 5. kniha provolací (1481–1630)

Desky zemské

sign. DZSt 50
sign. DZSt 51

sign. DZV 1
sign. DZV 2
sign. DZV 4
sign. DZV 8
sign. DZV 10
sign. DZV 14
sign. DZV 16
sign. DZV 22
sign. DZV 23
sign. DZV 26
sign. DZV 48
sign. DZV 55
sign. DZV 66
sign. DZV 83
sign. DZV 93
sign. DZV 129
sign. DZV 131
sign. DZV 132
sign. DZV 136
sign. DZV 183
sign. DZV 190
sign. DZV 235
sign. DZV 250
sign. DZV 251
sign. DZV 252
sign. DZV 294
sign. DZV 310
sign. DZV 316
sign. DZV 393
sign. DZV 397
sign. DZV 401
sign. DZV 404
sign. DZV 435
sign. DZV 490
sign. DZV 491
sign. DZV 638

Exaequatorium dominicale

inv. č. 905, karton č. 92, přiznávací tabele sušického velkostatku z 31. října 1749

Genealogická sbírka Dobřenský

inv. č. 216 (Eichhorn z Reichenbachu)

Guberniální listiny

inv. č. 2820, sign. L II 2119

inv. č. 2559, sign. L II 1896

Josefský katastr

inv. č. 3257 (Hartmanice)

inv. č. 3422 (Sušice)

inv. č. 3423 (Dobřín a Lipová Lhota)

inv. č. 3424 (Velká a Malá Chmelná)

inv. č. 3425 (Podmokly a Rok)

inv. č. 3426 (Kadešice)

inv. č. 3427 (Platoř a Humpolec)

inv. č. 3428 (Divišov a Vrabcov)

inv. č. 3429 (Dvorec a Červený dvůr)

Josefský katastr-sumáře plodin

inv. č. 509, karton č. 130 (panství Sušice)

Knihy svobodnické

inv. č. 1

inv. č. 2

inv. č. 5

inv. č. 7
inv. č. 9
inv. č. 15
inv. č. 30
inv. č. 78

Komorní soud

inv. č. 179

Nová manipulace

sign. S 27/1
sign. S 27/2
sign. S 27/5
sign. S 27/6
sign. S 27/7
sign. S 27/8

Registra

inv. č. 11
inv. č. 16
inv. č. 38
inv. č. 46
inv. č. 51
inv. č. 53
inv. č. 169

Repartiční seznamy

kniha č. 29
kniha č. 31
kniha č. 33
kniha č. 35
kniha č. 37
kniha č. 39
kniha č. 41

Robotní abolice

karton č. 1
karton č. 5
karton č. 6
karton č. 8
karton č. 15

Robotní seznamy

sign. XIII/56/1 (Červené Dvorce)
sign. XIII/56/2 (Dobršíň)
sign. XIII/56/3 (Hartmanice)
sign. XIII/56/6 (Chmelná)
sign. XIII/56/7 (Kadešice)
sign. XIII/56/9 (Platoř)
sign. XIII/56/10 (Podmokly)

Řád kapucínů

inv. č. 544, karton č. 430

Salbuchy

inv. č. 15
inv. č. 283
inv. č. 285

Stabilní katastr

inv. č. 6875, sign. Prách 51 (Vrabcov)
inv. č. 6913, sign. Prách 89 (Velká Chmelná)
inv. č. 6914, sign. Prách 90 (Malá Chmelná)
inv. č. 6945, sign. Prách 121 (Divišov)
inv. č. 6952, sign. Prách 128 (Dobršíň)
inv. č. 7006, sign. Prách 182 (Hartmanice)

inv. č. 7067, sign. Prách 243 (Kadešice)
inv. č. 7140, sign. Prách 316 (Humpolec)
inv. č. 7317, sign. Prách 493 (Platoř)
inv. č. 7322, sign. Prách 498 (Podmokly)
inv. č. 7386, sign. Prách 562 (Rok)
inv. č. 7388, sign. Prách 564 (Červené Dvorce)
inv. č. 7415, sign. Prách 591 (Sušice)

Stabilní katastr-duplikát

inv. č. 6445, karton č. 2926 (Vrabcov)
inv. č. 6458, karton č. 2932 (Velká Chmelná)
inv. č. 6459, karton č. 2933 (Malá Chmelná)
inv. č. 6464, karton č. 2934 (Divišov)
inv. č. 6465, karton č. 2935 (Dobršín)
inv. č. 6476, karton č. 2940 (Hartmanice)
inv. č. 6479, karton č. 2942 (Kadešice)
inv. č. 6487, karton č. 2945 (Humpolec)
inv. č. 6507, karton č. 2953 Platoř)
inv. č. 6508, karton č. 2953 (Podmokly)
inv. č. 6514, karton č. 2955 (Rok)
inv. č. 6516, karton č. 2955 (Červené Dvorce)
inv. č. 6519, karton č. 2957 (Sušice)

Stará manipulace

sign. B 14/2
sign. B 14/8
sign. B 14/9
sign. C 215/S 79
sign. E 7/5
sign. E 43/1
sign. G 53/1
sign. K 59/5
sign. M 12/2
sign. P 202/1
sign. S 48/2
sign. S 82/2
sign. S 82/5
sign. S 82/7
sign. S 82/8
sign. S 82/10
sign. S 82/14
sign. S 82/16
sign. S 82/18
sign. S 82/21
sign. S 82/30
sign. S 82/31
sign. S 260/1
sign. W 41/4
sign. W 41/5
sign. W 67/12
sign. W 242/1

Stará manipulace – urbáře, odhady a inventáře

inv. č. 51
inv. č. 93
inv. č. 97
inv. č. 112

Staré české místodržitelství

sign. 1707/IV/a/1
sign. 1707/V/b/50
sign. 1707/V/c/5
sign. 1707/V/c/35
sign. 1709/VI/c/53
sign. 1709/X/b/13

sign. 1710/VII/c/33
sign. 1713/IV/m/4
sign. 1717/VIII/F 3/b
sign. 1717/VIII/G/13
sign. 1718/IX/F/16
sign. 1718/IX/G/11
sign. 1718/IX/H/1
sign. 1718/IX/M/101
sign. 1718/X/E/15
sign. 1719/I/F/23
sign. 1719/II/b/fasc. 145/8
sign. 1719/V/F/22
sign. 1734/X/e/16
sign. 1739/IX/d/9

Staré militare
karton č. 7

Staré montanum
karton č. 690

Tereziánský katastr

inv. č. 93, stará sign. XXXIX (katastr z roku 1757, městečko Hartmanice)
inv. č. 96, stará sign. XLII (katastr z roku 1757, vesnice města Sušice)
inv. č. 2291, karton č. 697 (spisy k panství Dlouhá Ves)
inv. č. 2363, karton č. 717 (spisy k městu a panství Sušice)
inv. č. 2462, karton č. 742 (svobodnický dvůr Malá Chmelná)
inv. č. 2501, st. sign. 30, karton č. 751 (poddanské vsi města Sušice)
inv. č. 2502, st. sign. 30, karton č. 751 (městečko Hartmanice)
inv. č. 2503, st. sign. 30, karton č. 751 (svobodnické dvory Divišov a Hartmanice)

Urbariální smlouvy

inv. č. 660, sign. XIII 71, karton č. 139.
inv. č. 2015, sign. XIII 50, karton č. 278.

Úřad desk zemských

inv. č. 446, karton č. 30

Wunschwitzova genealogická sbírka

inv. č. 246, karton č. 9

Zemský podkomořský úřad

inv. č. 1, sign. RKP 2822a, protokol obnovování městských rad 1540–1556
inv. č. 9, sign. RKP 2825, registra listů 1652–1655
inv. č. 10, sign. RKP 2826, registra listů 1634, 1664–1665
inv. č. 12, sign. RKP 2828, registra listů 1671–1672
inv. č. 14, sign. RKP 2830, registra listů 1674–1674
inv. č. 15, sign. RKP 2831, registra listů 1674–1675
inv. č. 16, sign. RKP 2832, registra listů 1678–1679
inv. č. 18, sign. RKP 2834, registra listů 1682–1683
inv. č. 19, sign. RKP 2835, registra listů 1683–1684
inv. č. 20, sign. RKP 2836, registra listů 1684–1685
inv. č. 21, sign. RKP 2837, registra listů 1685–1687
inv. č. 22, sign. RKP 2838, registra listů 1687–1691
inv. č. 23, sign. RKP 2839, registra listů 1680, 1691–1693
inv. č. 24, sign. RKP 2840, registra listů 1693–1696
inv. č. 25, sign. RKP 2841, registra listů 1698–1701
inv. č. 26, sign. RKP 2842, registra listů 1701–1702
inv. č. 27, sign. RKP 2843, registra listů 1702–1704
inv. č. 28, sign. RKP 2844, registra listů 1704–1705
inv. č. 29, sign. RKP 2845, registra listů 1705–1707
inv. č. 30, sign. RKP 2846, registra listů 1707–1708
inv. č. 31, sign. RKP 2847, registra listů 1708–1709
inv. č. 32, sign. RKP 2848, registra listů 1709–1710
inv. č. 33, sign. RKP 2849, registra listů 1710–1712

inv. č. 34, sign. RKP 2850, registra listů 1712–1714
inv. č. 247, karton č. 103
inv. č. 248, karton č. 104
inv. č. 248, karton č. 105
inv. č. 248, karton č. 106
inv. č. 248, karton č. 107
inv. č. 248, karton č. 108
inv. č. 248, karton č. 109
inv. č. 249, karton č. 110

Österreichisches Staatsarchiv

Allgemeines Verwaltungsarchiv, Inneres Hofkanzlei, Allgemein A 931
Finanz- und Hofkammerarchiv, Neue Hofkammer, Domänenakten (Robotabolition), karton č. 597.
Finanz- und Hofkammerarchiv, Neue Hofkammer, Domänenakten (Robotabolition), karton č. 598.
Finanz- und Hofkammerarchiv, Neue Hofkammer, Domänenakten (Robotabolition), karton č. 599.
Finanz- und Hofkammerarchiv, Neue Hofkammer, Domänenakten (Robotabolition), karton č. 600.

Státní oblastní archiv v Litoměřicích

Rodinný archiv roudnických Lobkoviců
sign. B 227

Státní oblastní archiv v Třeboni

Velkostatek Dlouhá Ves-Prášily
sign. I A alfa Nro. 2
Vrchní úřad Český Krumlov
odd. Prachatice, sign. II C 5AP 8

Biskupský archiv České Budějovice
karton č. 868

Cizí statky I. Listiny
inv. č. 62, sign. Kašperk II 22 1
inv. č. 64, sign. Kašperk II 22 3
inv. č. 144, sign. Konín II 82 2

Krajský úřad Píseň

karton č. 7
karton č. 8
karton č. 11
karton č. 12
karton č. 19
karton č. 29
karton č. 33
karton č. 34
karton č. 35
karton č. 44
karton č. 102
karton č. 108
karton č. 131
karton č. 139
karton č. 141
karton č. 142
karton č. 147
karton č. 150
karton č. 152
karton č. 481
karton č. 486
karton č. 487
karton č. 493
karton č. 494
karton č. 587
karton č. 588
karton č. 776
karton č. 921
karton č. 966

Státní okresní archiv v Berouně

Archiv města Beroun

inv. č. 12 (finalizační smlouva)
inv. č. 75, „*Verstückung des Maierhofs und Robot-Reluitions-Sistem*“
inv. č. 77 (geometrická tabula A, B, C, D)

Státní okresní archiv v Českých Budějovicích

Archiv města České Budějovice

Knihy úřední, inv. č. 538, kniha č. 538 (berní rula)
Knihy úřední, inv. č. 544, kniha č. 544 (konvolut raabizačních písemností)
Knihy úřední, inv. č. 547, kniha č. 547 (konvolut raabizačních písemností)
Knihy úřední, inv. č. 548, kniha č. 548 (finalizační smlouva)

Státní okresní archiv v Domažlicích

Archiv města Domažlice

sign. K 58, radní protokol 1778–1779
inv. č. 1038, karton č. 23 (finalizační smlouva)

Státní okresní archiv v Havlíčkově Brodě

Archiv města Havlíčkův Brod

kniha č. 39 (geometrická tabula A)
kniha č. 40 (geometrická tabula B, C, D)
sign. L I 111 (finalizační smlouva)

Státní okresní archiv v Hradci Králové

Archiv města Hradec Králové

inv. č. 324, kniha č. 35 (geometrická tabula A – Předměřice, Plotiště)
inv. č. 325, kniha č. 36 (geometrická tabula A – Vlčkovice, Březhrad)
inv. č. 479, kniha č. 190 (geometrická tabula A – Lochenice)
inv. č. 480, kniha č. 191 (geometrická tabula A – Kluky, Malšovská Lhota, Lhota pod Strání)
inv. č. 481, kniha č. 192 (geometrická tabula A – Plačice, Všestary)
inv. č. 482, kniha č. 193 (geometrická tabula A – Třebeš, Roudnička)
inv. č. 483, kniha č. 194 (geometrická tabula B, C, D)
inv. č. 5154, kniha č. 3788 (finalizační smlouva)

Archiv města Nový Bydžov

inv. č. 1205, kniha č. 128 (geometrická tabula A, B, C)
inv. č. 1206, kniha č. 129 (geometrická tabula B, C, D)
inv. č. 1207, kniha č. 130, „*Verstückung des Robotabolitions-Systems*“
inv. č. 1209, kniha č. 132 (finalizační smlouva)

Státní okresní archiv v Chrudimi

Archiv města Chrudim

inv. č. 229, kniha č. 22 (městský účet 1747)
inv. č. 309, kniha č. 102, „*Verstückung des Roboth-Abolition-Systems*“
inv. č. 312, kniha č. 105 (geometrická tabula A, C, D)
inv. č. 316, kniha č. 109 (finalizační smlouva)

Sbírka rukopisů

staré inv. č. 15, neúplný opis listiny královny Žofie z 28. února 1397

Státní okresní archiv v Klatovech

Archiv města Hartmanice

inv. č. 2, sign. K 2, kniha smluv 1761–1799
inv. č. 3, sign. K 3, kniha smluv 1766–1879
inv. č. 90, karton č. 2 (městské počty)

Archiv města Kašperské Hory

sign. K 14, „*Beschreibung aller Grenzen und Marchungen*“
inv. č. 11, sign. L 11 (listina z 25. září 1511)

Archiv města Klatovy

inv. č. 83, sign. K 67, kopiář 1561–1567
inv. č. 119, sign. K 103 (geometrická tabula A, B, C, D)
inv. č. 127, sign. K 111, „*Vorige Erträgnis [...]*“

inv. č. 375, sign. K 359 (finalizační smlouva)

Archiv města Sušice

inv. č. 11, sign. L 11

sign. (T) 19/45, zlomek městských počtů 1464–1467

sign. (T) 19/46, kniha trhů 1586–1676

sign. (T) 20/47, gruntovní kniha sušických poddanských vesnic 1584–1635

sign. (T) 20/49, kniha příjmů a vydání 1618–1622

sign. (T) 21/50, kniha trhů 1630–1723

sign. (T) 22/51, manuál purkmistrovského úřadu 1636–1640

sign. (T) 22/52, kniha městských vydání 1650–1653

sign. (T) 164, radní manuál 1659–1665

sign. (T) 165, manuál purkmistrovského úřadu 1677–1694

sign. 27, manuál purkmistrovského úřadu 1753–1755

sign. 28, manuál purkmistrovského úřadu 1756–1758

sign. 33, radní protokol 1690–1709

sign. 34, radní protokol 1738–1744

sign. 35, radní protokol 1744–1746

sign. 37, radní protokol 1748–1752

sign. 38, radní protokol 1752–1755

sign. 39, radní protokol 1755–1758

sign. 40, radní protokol 1759–1763

sign. 41, radní protokol 1763–1766

sign. 42, radní protokol 1766–1770

sign. 43, radní protokol 1770–1774

sign. 44, radní protokol 1774–1777

sign. 45, radní protokol 1777–1780

sign. 46, radní protokol 1780–1784

sign. 48, radní protokol 1787–1790

sign. 58, radní protokol 1826–1827

sign. (T) Sušice 1, registra památná 1550–1628

sign. (T) 21/50, kniha trhů 1630–1723

sign. (T) Sušice 2, kniha trhů 1698–1770

sign. (T) Sušice 4, kniha trhů 1719–1822

sign. (T) Sušice 5, kniha trhů 1735–1765

sign. (T) Sušice 6, kniha trhů 1765–1780

sign. (T) Sušice 8, kniha trhů 1780–1787

sign. (T) Sušice 10, kniha trhů 1796–1799

sign. (T) Sušice 17, kniha trhů 1846–1850

sign. (T) Sušice 24, sumář dominikálu a rustikálu na panství (srov. sign. 357)

sign. (T) Sušice 45, gruntovní kniha sušických poddanských vesnic 1678–1752

sign. (T) Sušice 49, „*Rustikal-Grund Verschreibungs Buch der königl. Stadt Schüttenhofer Gütern im Königreich Böhmen*“ 1802–1834

sign. (T) Sušice 50, „*Liber contractuum et transactionum Lit. A*“ 1785–1801

sign. (T) Sušice 55, „*Dominikal Grund Verschreibungs Buch [A]*“ 1784–1804

sign. (T) Sušice 57, „*Dominikal Grundverschreibungs Buch B*“ 1803–1826

sign. (T) Sušice 58, „*Liber contractuum dominicalium civit. Suticensis lit. C*“ 1827–1848

sign. (T) Sušice 59, „*Dominical Grundverschreibungs Buch Lit. D*“ 1849–1881

sign. (T) Sušice 60, kniha židovských kontraktů 1758–1879

sign. (T) Sušice 65, „*Kontrakten Buch über emphiteftisch verkaufte Gemeind Grunde beyrn Dorfe Dobrschin*“ 1794–1834

sign. (T) Sušice 66, kniha smluv vsi Dobrušín, 1834–1877

sign. (T) Sušice 69, „*Kontrakten Buch emphiteftisch verkaufte Gemeind Gründe beyrn Dorfe Chmelna*“ 1793–1794

sign. (T) Sušice 73, „*Kontrakten Buch über emphiteftisch verkaufte Gemeind Gründe beyrn Dorfe Kadeschitz*“ 1793–1881

sign. (T) 152A, gruntovní kniha sušických poddanských vesnic 1699–1786

sign. 119, nařízení z inspekce královského podkomořího v Sušici z 15. června 1750

sign. 125, soupis rozvržené a vybrané kontribuce pro město a panství 1690–1703

sign. 130, soupis rozvržené a vybrané kontribuce pro město a panství 1738–1747

sign. 134, vyúčtování výnosů 1772–1781

sign. 136, „*Individuale Berechnung der Ordinari-Contribution für die Dorffschaften der königl. Stadt Schüttenhofen*“ (1784)

sign. 354, finalizační smlouva o robotní abolicí a parcelaci poplužních dvorů

sign. 355, „*Dominical Grundbuch der königlichen Stadt Schüttenhofen im Königreich Böhmeim Prachiner Kreises mit dem Robotabolizions System von ersten January angefangen. Für die Dorffschaften*“.

- sign. 356, „*Rustical Grundbuch der königlichen Stadt Schüttenhofen im Königreich Böhme Prachiner Kreises mit dem Robotabolizions System von ersten January angefangen. Für die Dorfschaften.*“
- sign. 357, *sumář dominikálu a rustikálu na panství*
- sign. 358, „*Geometrische Realausmessungs-Tabell A (der eingekauften eigenen Rustikal Gründe , die jeder schon ehelin besessen hat) bey der königlichen Stadt Schittenhofen angehörigen Dorffschaften*“ (geometrické vyměření rustikálu, A)
- sign. 359, „*Geometrische Realausmessungs-Tabell C (der uneingekauft wiederrufflich besessenen, nun ins emphiteutische Eigenthum überlassenen herrschaftlichen Dominical Gründe), D (der bey Verstückung der Mayerhöfe emphiteutisch vertheilten herrschaftlichen Dominical Gründe) bey der königlichen Stadt Schittenhofen angehörigen Dorffschaften*“ (geometrické vyměření emphyteutizovaného dominikálu, C, D)
- sign. 389, „*Registerium diversorum fasciculorum et actorum tam judicialium, politicorum, publicorum, quam militarium, partim secundum annos et partim secundum ordinem alphabet, partim secundum numeros*“ (věcný elench městské registratury 1773–1786)
- sign. 161, *hlavní účet za rok 1712*
- sign. 195, „*Haupt Buch und Rentamts Rechnung für die Militar Jahr 1819*“ (hlavní kniha městského účtu za vojenský rok 1819)
- sign. 382/6, „*Rentamt-Rechnungs-Hauptbuch vom 1. Novem. 1823 bis Ende Oktober 1824*“ (hlavní kniha městského účtu za vojenský rok 1824)
- sign. 382/11, „*Rent-Amts Hauptbuch für das Militär-Jahr 1829*“ (hlavní kniha městského účtu za vojenský rok 1824)
- sign. 549, „*Rentamis-Geldrechnung für das Milit. Jahr 1834*“ (hlavní účet za vojenský rok 1834)
- sign. 949, „*Vorschreibungs Ausweis Nro. 2*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1834)
- sign. 950, „*Vorschreibungs Ausweis Nro. 1*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1834)
- sign. 958, „*Vorschreibungs Ausweis Nro. 3*“ (sopsis dědičného nájmu, robotného a pachtovného pro rok 1834)
- sign. 527, „*Rent-Geld Rechnung für das Mil. Jahr 1839*“ (hlavní účet za vojenský rok 1839)
- sign. 201, „*Rentgeld Rechnung für die Zeit vom 1. November 1843 bis 31. Oktober 1844*“ (hlavní účet za vojenský rok 1844)
- sign. 739, „*Vorschreibungs Ausweis No. I, 1844*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1844)
- sign. 740, „*Vorschreibungs Ausweis No. II, 1844*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1844)
- sign. 766, „*Verzeichniss über geleisteten Zug- und Handarbeit den Schüttenhofner Unterthanen für das Jahr 1846*“
- sign. 382/16, „*Rentgeld-Hauptbuch für die Zeit vom 1. November 1848 bis 31. Oktober 1849*“ (hlavní kniha městského účtu za vojenský rok 1849)
- sign. 228/, „*Vorschreibungs-Ausweis I, 1849*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1849)
- sign. 228/6, „*Vorschreibungs-Ausweis II, 1849*“ (sopsis platů a pronájmů pro rok 1849)
- sign. 664, „*Vorige Erträgnis ausweisend, was die Renten der königl. Stadt Schüttenhofen vom Jahre 1772 bis 1774 in drey Jahren, nachdem Ausweise der Rechnungen durch allen Rubriken und hiemit im Durchschnitte jährlich bey der geleisteten Natural Roboth und bey dem Mayerschafis Betrieberein abgeworfen haben, und wieviel künftig die stehen geblieben Rubriken bey dem neuen System an Einnahm und Ausgabe ausmachen*“ (průměrné výnosy panství za léta 1772–1774).
- sign. 665, „*Individuale Berechnung der Erbgrundzinse für die Dorfschaften der königl. Stadt Schüttenhofen*“.
- sign. 666, „*Berechnung des Diwidenten oder der Belegung für die Robot-Reluizion und Dominikal-Erbgrundezinse bey der königl. Stadt Schüttenhofen*“.
- sign. 667, „*Individual-Berechnung der Robot Reluizion für die Dorfschaften der königl. Stadt Schüttenhofen*“.
- sign. 528, „*Ausweis über die von nachstehenden Rusticalisten vermög Rechtsspruch für das Decenium vom 1. November 1813 bis 31. Oktober 1823 sowohl am baaren Gelde, als auch im Getreide in die hierortige Gemeind-Renten zu entrichtende Robot Reluitions-Zinse*“.
- sign. 916, „*Ausweis über die von nachstehenden Emphiteuten vermög Rechtsspruch für das Decenium vom 1. November 1813 bis 31. Oktober 1823 sowohl am baaren Gelde, als auch im Getreide in die hierortige Gemeind-Renten zu entrichtende Erbpacht Zinsen*“
- sign. 343, „*Forstsystem auf Anordnung der hohen Landesstelle im Jahre 1828 von dem Gefertigten entworfen und ausgefertigt*“.
- sign. 345/1, „*Forstsystem auf Anordnung der Hohen Landesstelle im Jahr 1846 verfast vom Gefertigten. I. Theil*“.
- sign. 360, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Schüttenhofen und Hartmanitz*“.
- sign. 361, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Diwischow und Brabschow*“.
- sign. 362, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Rothenhof mit Wolschow*“.
- sign. 363, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Podmokl und Kadeschitz*“.
- sign. 364, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Plattorn und Kumpatitz dann Zalusch*“.
- sign. 365, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Rok*“.
- sign. 366, „*Dominikal-Grundveränderungsbuch der Gemeinde Gross- u. Klein-Chmelna dann Dobrschin*“.
- sign. 372, „*Uibersichts-Tabellen über die unentgeldlich aufgehobenen Lästen*“.
- sign. 373, „*Uibersichts-Tabellen über die Grundentlastungs-Entschädigungen, so die Stadtgemeinde Schüttenhofen zu tragen hat*“.
- sign. 374, „*Uibersichts-Tabellen der Grundentlastung-Entschädigungs-Resultate aller raabischen Zinsverpflichteten*“.
- sign. 375, „*Uibersichts-Tabellen der Grundentlastungs-Entschädigungs-Resultate der spätern Zinsverpflichteten*“.
- sign. 376, „*Uibersichts-Tabellen der Grundentlastungs-Entschädigungs-Resultate aller Robot-Verpflichteten*“.
- sign. 974, *opis robotnich seznamů vsí panství města Sušice, 1777*

registratura do roku 1829, sign. II.1.8. (úředníci)
registratura do roku 1829, sign. II.3.2.1. (lesy)
registratura do roku 1829, sign. II.3.3. (poddaní)
registratura do roku 1829, sign. II.3.4. (pronájmy)
registratura do roku 1829, sign. II.3.9. (účetnictví)
registratura do roku 1829, sign. II.1.33. (sůl)
registratura do roku 1829, sign. II.1.34. (tabák)
registratura do roku 1829, sign. II.1.35. (vojsko)
registratura do roku 1829, sign. III.1.1. (udílení měšťanského práva)
registratura do roku 1829, sign. IV (účty)
registratura 1830–1849, sign. Pub. 34, karton (provizorní) č. 44 (ceny obilí)
registratura 1830–1849, sign. Pub. 34, karton (provizorní) č. 45 (ceny obilí)
registratura 1830–1849, sign. Pub 49–52, karton (provizorní) č. 67
registratura 1830–1849, sign. Contrib. 1, karton (provizorní) č. 91 (poddaní)
registratura 1830–1849, Účty, karton (provizorní) č. 5–7 (účetní přílohy 1833, 1834), č. 37–39 (účetní přílohy 1849)
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 6
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 9
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 10
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 11
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 12
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 13
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 27
registratura 1830–1849, Anwaltschaft, karton (provizorní) č. 28

Cechy Sušice

registra sladovníků 1512–1648

Sbirka map a plánů

ev. č. 210 (raabizační mapa Červených Dvorců, 1781)
ev. č. 211 (raabizační mapa Divišova, 1781)
ev. č. 212 (raabizační mapa Dobršína)
ev. č. 213 (raabizační mapa Humpolce, 1781)
ev. č. 214 (raabizační mapa Kadešic)
ev. č. 215 (raabizační mapa Platoře, 1781)
ev. č. 216 (raabizační mapa Podmokel)
ev. č. 217 (raabizační mapa Sušice, Malé Chmelné, 1781)
ev. č. 218 (raabizační mapa Velké Chmelné, 1781)
ev. č. 247 (raabizační mapa Roku, 1781)
ev. č. 184 (parcelace obecní pastviny pod Stráží, 1805)

Státní okresní archiv v Kutné Hoře

Archiv města Čáslav

inv. č. 25

kniha č. 158 (dominikální gruntovní kniha)

kniha č. 160 (finalizační smlouva)

Archiv města Kutná Hora

hlavní peněžní rejstřík obecních dvorů za rok 1707

Statky města Kutné Hory do roku 1850

Červené Janovice, kniha č. 14 (finalizační smlouva)

Červené Janovice, kniha č. 1 (dominikální gruntovní kniha)

Kutnohorské vesnice, kniha č. 12 (finalizační smlouva)

Kutnohorské vesnice, kniha č. 2 (dominikální gruntovní kniha)

Kutnohorské vesnice, kniha č. 3 (rustikální gruntovní kniha)

Lošany, kniha č. 13 (finalizační smlouva)

Lošany, kniha č. 1 (dominikální gruntovní kniha)

Lošany, kniha č. 4 (rustikální gruntovní kniha)

Státní okresní archiv v Litoměřicích se sídlem v Lovosicích

Archiv města Litoměřice

inv. č. 867, sign. I G d 4, „Vorige Erträgnis [...]“

inv. č. 871, sign. I G d 8 (geometrická tabula A)

inv. č. 873, sign. I G d 10 (geometrická tabula B, C, D)

inv. č. 877, sign. I G d 14 (geometrická tabula E)

bez evidence, finalizační smlouva 1783

Státní okresní archiv v Lounech

Archiv města Žatec

inv. č. 364, sign. I B 125 (geometrická tabela B, C, D)

inv. č. 365, sign. I B 126 (geometrická tabela A)

inv. č. 566, sign. 154 (finalizační smlouva)

Státní okresní archiv v Nymburku se sídlem v Lysé nad Labem

Archiv města Nymburk

finalizační smlouva 1785

dominikální gruntovní kniha

Státní okresní archiv v Mladé Boleslavi

Archiv města Mladá Boleslav

fascikl č. 4 (finalizační smlouva, dominikální a rustikální gruntovní kniha)

Státní okresní archiv v Rokycanech

Archiv města Rokycany, I. oddělení

inv. č. 274 (geometrická tabela B, C, D)

inv. č. 275 (geometrická tabela A)

inv. č. 280 (finalizační smlouva)

inv. č. 281, „Verstückung der Maierhöfe und Robot Reluizions Sistem“

sign. F, karton č. 937 (Sušice)

Státní okresní archiv v Trutnově

Archiv města Dvůr Králové nad Labem

inv. č. 185, karton č. 89

Prameny vydané:

Miloslav BĚLOHLÁVEK (ed.), *Kniha počtů města Plzně 1524–1525. Příspěvek k hospodářství českých měst*, Plzeň 1957.

Antonín BOČEK (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Tomus tertius (1241–1267)*, Olomucii 1841.

Antonín BOČEK (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Tomus quartus (1268–1293)*, Olomucii 1845.

Clemens BOROVIČ (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV et XV, liber I. (1358–1376)*, Pragae 1875.

Clemens BOROVIČ (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV et XV, liber III. (1385–1390)*, Pragae 1879.

Clemens BOROVIČ (ed.), *Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV et XV, liber IV. (1390–1397)*, Pragae 1883.

Egon BOSHOFF – Walter HARTINGER – Anton LANDERSDORFER – Maximilian LANZINNER – Gosbert SCHÜSSLER – Hartmut WOLFF (edd.), *Passau. Quellen zur Stadtgeschichte*, Regensburg 2004.

Ferdinand BOSCHOFF (ed.), *Über das älteste Olmützer Stadtbuch*, Wien 1877.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Siebenten Bandes (1334–1349) III. Abtheilung*, Brünn 1864.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Achter Band (1350–1355)*, Brünn 1874.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Neunter Band (1356–1366)*, Brünn 1875.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Elfter Band (1375–1390)*, Brünn 1885.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Zwölfter Band (1391–1399)*, Brünn 1890.

Vincenc BRANDL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Dreizehnter Band (1400–1407)*, Brünn 1897.

Pavla BURDOVÁ – Dagmar CULKOVÁ – Eliška ČÁŇOVÁ – Marie LIŠKOVÁ – František RAJTORAL, *Tereziánský katastr český. Svazek 3, Dominikál*, Praha 1970.

Jaromír ČELAKOVSKÝ (ed.), *Sbírka pramenů práva městského království Českého. Codex juris municipalis regni Bohemiae. Díl I. Privilegia měst pražských*, Praha 1886.

Jaromír ČELAKOVSKÝ (ed.), *Sbírka pramenů práva městského království Českého. Codex juris municipalis regni Bohemiae. Díl II. Privilegia královských měst venkovských v království Českém z let 1225 až 1419*, Praha 1895.

Jaromír ČELAKOVSKÝ – Gustav FRIEDRICH (edd.), *Sbírka pramenů práva městského království Českého. Codex juris municipalis regni Bohemiae. Díl III. Privilegia královských měst venkovských z let 1420–1526*, Praha 1948.

Josef EMLER (ed.), *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim. Liber III. et IV. (1373–1390)*, Pragae 1879.

- Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars III. annorum 1311–1333*, Pragae 1890.
- Josef EMLER (ed.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars IV. annorum 1334–1346*, Pragae 1892.
- Josef EMLER (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. – Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. Díl I.*, Praha 1870.
- Josef EMLER (ed.), *Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum. – Pozůstatky desk zemských království Českého r. 1541 pohořelých. Díl II.*, Praha 1872.
- Gustav FRIEDRICH (red.), *Archiv český* 28, Praha 1928.
- Gustav FRIEDRICH (red.), *Archiv český* 30, Praha 1913.
- Gustav FRIEDRICH (red.), *Archiv český* 31, Praha 1921.
- Gustav FRIEDRICH (red.), *Archiv český* 32, Praha 1915.
- Gustav FRIEDRICH (red.), *Archiv český* 33, Praha 1918.
- Gustav FRIEDRICH (ed.), *Archiv český* 35, Praha 1935.
- Gustav FRIEDRICH (ed.), *Archiv český* 37, Praha 1941.
- Gustav FRIEDRICH (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Boemiae. Tomus I. (805–1197)*, Pragae 1904–1907.
- Gustav FRIEDRICH (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae. Tomus II. (1198–1230)*, Pragae 1912.
- Antonín HAAS (ed.), *Berní rula 28. Kraj Prácheňský II. díl*, Praha 1954.
- Antonín HAAS (ed.), *Sbírka pramenů práva městského království Českého. Codex juris municipalis regni Bohemiae. Díl IV–2. Privilegia nekrálovských měst českých z let 1453–1500*, Praha 1960.
- Antonín HAAS (ed.), *Sbírka pramenů práva městského království Českého. Codex juris municipalis regni Bohemiae. Díl IV–3. Privilegia nekrálovských měst českých z let 1501–1526*, Praha 1961.
- Adalbert HORSICHA (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Aussig bis zum Jahre 1526*, Prag 1896 (= Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen 3).
- Aleš CHALUPA – Marie LIŠKOVÁ – Josef NUHLÍČEK – František RAJTORAL, *Tereziánský katastr. Rustikál, svazek 1–2*, Praha 1964–1966.
- Josef CHYTIL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Tomus quintus (1294–1306)*, Brunae 1850.
- Josef CHYTIL (ed.), *Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae. Tomus sextus (1307–1333)*, Brunae 1854.
- Jiří JUST (ed.), „*Hned jsem k Vám dnes naschválí poslika svého vypravil.*“ *Kněžská korespondence Jednoty bratrské z českých diecézí z let 1610–1618*, Praha 2011 (=Archiv Matouše Konečného I/1).
- Adolf KALNÝ (ed.), *Popravčí kniha pánů z Rožmberka*, Třeboň 1993.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Listiny a zápisy bělské o věcech městských i sedlských z let 1345–1708*, Praha 1889.
- Josef KALOUSEK (red.), *Archiv český VII*, Praha 1887.
- Josef KALOUSEK (red.), *Archiv český VIII*, Praha 1888.
- Josef KALOUSEK (red.), *Archiv český XIV*, Praha 1895.
- Josef KALOUSEK (red.), *Archiv český XV*, Praha 1896.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Archiv český XVIII.*, Praha 1900.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Archiv český XXII. Řády selské a instrukce hospodářské 1350–1626*, Praha 1905.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Archiv český XXIV. Řády selské a instrukce hospodářské 1698–1780*, Praha 1908.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Archiv český XXV. Řády selské a instrukce hospodářské 1781–1850*, Praha 1910.
- Josef KALOUSEK (ed.), *Archiv český XXIX. Dodavek k řádům selským a instrukcím hospodářským 1388–1779*, Praha 1913.
- Grete KLINGENSTEIN (ed.), *Europäische Aufklärung zwischen Wien und Triest. Die Tagebücher des Gouverneurs Karl Graf von Zinzendorf 1776–1782*, Wien 2009.
- Petr KOPIČKA – Oldřich KOTYZA (ed.), *Paměti roudnických měšťanů z 18. století. Brodští & Jílkové*, Litoměřice–Praha 2009 (= Edice a studie Státního oblastního archivu v Litoměřicích 1).
- Karl KÖPL (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Budweis in Böhmen. I. Band, 1. Hälfte (1251–1391)*, Prag 1901 (= Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen 4).
- Martin KUČERA (ed.), *Paměti Františka Jana Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770–1816. Kniha VI–VII (1810–1816)*, Praha 2009.
- Karel LÁBLER (ed.), *Listář královského věnného města Chrudimi. Část první, privilegia městská a listy králův českých*, Chrudim 1900.
- František MARAT (ed.), *Soupis poplatnictva 14 krajův království Českého z r. 1603*, Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, ročník 1898, č. 1, s. 1–99.
- Bedřich MENDEL (ed.), *Knihy počtů města Brna z let 1343–1365*, Brno 1935 (=Prameny dějin moravských 5).
- Bedřich MENDEL – Milena LINHARTOVÁ (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars VII. (1358–1363). Fasciculus IV. [1361–1362]*, Pragae 1961.
- František PALACKÝ (ed.), *Archiv český 1*, Praha 1840.
- František PALACKÝ (ed.), *Archiv český 2*, Praha 1842.
- František PALACKÝ (ed.), *Archiv český 3*, Praha 1862.
- František PALACKÝ (ed.), *Archiv český 4*, Praha 1872.
- František PALACKÝ (ed.), *Archiv český 6*, Praha 1872.
- František PALACKÝ (ed.), *Starší letopisové čeští od roku 1378 do 1527*, Praha 1829.
- František PALACKÝ (ed.), *Urkundliche Beiträge zur Geschichte Böhmens und seiner Nachbarländer im Zeitalter Georgs von Podiebrad (1450–1471)*, Wien 1860 (=Fontes rerum Austriacarum II. Diplomataria et acta

20).

- Jaroslav PÁNEK (ed.), *Václav Březan, Životy posledních Rožmberků I.–II.*, Praha 1985.
- Otto PLACHT (ed.), *Odhad majetku stavů království Českého z r. 1557*, Praha 1949 (=Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-filologická, ročník 1947, č. 4).
- Karel POLESNÝ (ed.), *Rejstřík r. 1363 obnovový, v němž obsažen jest odhad nemovitostí, příslušejících k městu Znojmu*. In: VIII. výroční zpráva Českého státního reformního reálného gymnasia ve Znojmě za školní rok 1926–27, Znojmo 1927.
- Práva měšťská Království českého. Edice s komentářem*, Praha 2013.
- František ROUBÍK (ed.), *Petice venkovského lidu z Čech k Národnímu výboru z roku 1848*, Praha 1954.
- Blažena RYNEŠOVÁ (ed.), *Listář a listinář Oldřicha z Rožmberka. Svazek I., 1418–1437*, Praha 1929.
- Blažena RYNEŠOVÁ (ed.), *Listář a listinář Oldřicha z Rožmberka. Svazek II., 1438–1444*, Praha 1932.
- Blažena RYNEŠOVÁ – Jiří SPĚVÁČEK (edd.), *Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae. Pars V. (1346–1355). Fasciculus I.*, Pragae 1955.
- August SEDLÁČEK (ed.), *Rozvržení sbírek a berní r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, Praha 1869.
- Ludwig SCHLESINGER (ed.), *Stadtbuch von Brüx bis zum Jahre 1526*, Prag 1876 (= Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen 1).
- Ludwig SCHLESINGER (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Saaz bis zum Jahre 1526*, Prag–Leipzig–Wien 1892 (= Städte- und Urkundenbücher aus Böhmen 2).
- Valentin SCHMIDT – Alois PICHA (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Krummau in Böhmen. I. Band (1253–1419)*, Prag 1908.
- Jindřich SKOPEC (ed.), *Paměti Františka J. Vaváka, souseda a rychtáře milčického z let 1770–1816. Kniha první, část I.*, Praha 1907.
- Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu I. 1526–1545*, Praha 1877.
- Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu. II. 1546–1557*, Praha 1880.
- Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu. V. 1577–1580*, Praha 1887.
- Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu. VI. 1581–1585*, Praha 1890.
- Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu. VII. 1586–1591*, Praha 1891.
- Soupis pramenů k dějinám feudálního útisku. I. Finanční prokuratura*, Praha 1954.
- Josef STRAKA (ed.), *Z tábořské knihy černé*, Tábor 1937.
- Josef STRNAD (ed.), *Listář královského města Plzně a druhdy poddaných osad. Část I. od r. 1300–1450*, Plzeň 1891 (= Publikace Městského historického musea v Plzni 1).
- Josef STRNAD, *Listář královského města Plzně a druhdy poddaných osad. Část II. od r. 1450–1526*, Plzeň 1905 (= Publikace Městského historického musea v Plzni 3).
- Josef Vítězslav ŠIMÁK (ed.), *Zpovědní seznamy arcidiecése pražské z r. 1671–1752. VIII. Prachensko*, Praha 1931.
- Ferdinand TADRA (ed.), *Listy kláštera zbraslavského*, Praha 1904 (=Historický archiv 23).
- Ferdinand TADRA (ed.), *Soudní akta konsistoře pražské (Acta judiciaria consistorii Pragensis). Část II. (1380–1387)*, Praha 1893 (= Historický archiv 2).
- Ferdinand TADRA (ed.), *Summa Gerhardi. Ein Formelbuch aus der Zeit des Königs Johann von Böhmen (c. 1336–45)*, Wien 1882.
- Josef TEIGE (ed.), *Archiv český XXVI. Zprávy o statcích a přech venkovských z archivu města Prahy, A–K*, Praha 1909.
- Josef TEIGE (ed.), *Archiv český 28*, Praha 1912.
- František Antonín TINGL (ed.), *Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim. Liber V. (1390–1399)*, Pragae 1865–1866.

Literatura:

- Wilhelm ABEL, *Agrarkrisen und Agrarkonjunktur in Mitteleuropa vom 13.–19. Jahrhundert*, Berlin 1935.
- Wilhelm ABEL, *Agrarkrisen und Agrarkonjunktur. Eine Geschichte der Land- und Ernährungswirtschaft Mitteleuropas seit dem hohen Mittelalter*, Hamburg–Berlin 1978.
- Ulrich ADAM, *The Political Economy of J. H. G. Justi*, Bern 2006.
- Karolina ADAMOVÁ, „Kladení“ svobodných nemovitostí měšťany a městy do zemských desek, *Právněhistorické studie* 22, 1979, s. 205–211.
- Karolina ADAMOVÁ, *Tak zvaná věčná (železná) zvířata a jejich funkce v hospodářském zajištění církevních institucí se zaměřením na české země (14.–19. století)*. In: *Acta Universitatis Carolinae. Iuridica*, 1–2, 1972, s. 127–155.
- Karel ADÁMEK, *Království české v roce 1771. Topografickostatistická studie*, *Památky archaeologické* 24, 1910–1912, s. 41–48, 181–186, 381–386, 476–485; 25, 1913, s. 154–163.
- Karel ADÁMEK, *Z dějin hospodářství královského věnného města Poličky*, Praha 1906.
- Karel ADÁMEK, *Z dějin obecního hospodářství královského věnného města Poličky*, *Časopis českého musea* 60, 1881, s. 435–455.
- Karel ADÁMEK, *Z kulturních dějin královského věnného města Poličky*, *Časopis českého musea* 79, 1905, s. 87–94, 270–274, 390–398, 499–508.
- Ludwig Ferdinand ADELHOFEN, *Darstellung der politischen, geistlichen und militärischen Verordnungen und der Gesetze in Straffällen, dann der Berg-, Wechsel- und Gerichtsordnung, auf welche das neue bürgerliche*

- Gesetzbuch in verschiedenen Paragraphen Beziehung nimmt*, Wien 1816.
- Walter ACHILLES, *Die steuerliche Belastung der braunschweigischen Landwirtschaft und ihr Beitrag zu den Staatseinnahmen im 17. und 18. Jahrhundert*, Hildesheim 1972.
- Heinrich AMMANN, *Vom Lebensraum der mittelalterlichen Stadt*, Berichte zur deutschen Landeskunde 31, 1963, s. 284–316.
- Norbert ANGERMANN, *Die erste böhmische Zeitschrift für den Landmann*. In: Heinz Ischreyt (Hrsg.), *Der Bauer Mittel- und Osteuropas im Sozio-ökonomischen Wandel des 18. und 19. Jahrhunderts. Beiträge zu seiner Lage und deren Widerspiegelung der zeitgenössischen Publizistik und Literatur*, Köln – Wien 1973, s. 274–280.
- Theodor ANTL, *Seznam úroků z města Loun a ze vsí k němu náležících v letech 1450 a 1451*, VKČSN 1900. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, ročník 1900, Praha 1901, č. III, s. 1–12.
- Trevor Henry ASTON – C. H. E. PHILPIN (ed.), *The Brenner Debate. Agrarian Class Structure and Economic Development in Pre-Industrial Europe*, Cambridge 1985.
- Josef AUER, *Hospodářské poměry ve Znojmě a na Horním a Dolním statku města Znojma od 30leté války až do roku 1848 – 1. část*. In: Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 8, 1993, s. 17–104.
- Karl Siegfried BADER, *Die Reichsstädte des Schwäbischen Kreises am Ende des Alten Reiches*, Ulm und Oberschwaben. Zeitschrift für Geschichte und Kunst 32, 1951, s. 47–70.
- Jaroslav BAKALA, *Staré Město a založení Fryštátu*. In: Moravskoslezské pomezí v proměnách 13. věku. Výbor z článků a studií, Brno 2002, s. 428–449.
- Jaroslav BAKALA, *Středověké osídlení levobřežního Ostravska*. In: Moravskoslezské pomezí v proměnách 13. věku. Výbor článků a studií, Brno 2002, s. 195–229.
- Jaroslav BAKALA, *Urkundenzeugnisse von der Weichbildverfassung in den mährischen Städten des Magdeburger und Leobschützer Rechtes*, Folia diplomatica 2, 1976, s. 77–86.
- Jaroslav BAKALA, *Venkovské majetky měst a měšťanů na severní Moravě v předhusitské době*, Časopis slezského muzea. Série B – vědy historické 24, 1975, s. 106–119.
- Tomáš BALETKA, *Venkovské statky měšťanstva z poddanských městeček moravského severovýchodu ve středověku (Nový Jičín, Valašské Meziříčí, Rožnov a Frenštát p. R.)*. In: Sborník prací historických XVI., Olomouc 1999 (=Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica, historica 28, 1998), s. 37–45.
- Eva BARBOROVÁ, *Působení Larischovy komise v Tábořském kraji v letech 1751–1756*, Jihočeský sborník historický 36, 1967, s. 81–92.
- Eva BARBOROVÁ, *Výnos pelhřimovského panství v 60. letech 18. století*, Jihočeský sborník historický 38, 1969, s. 80–91.
- František BAREŠ, *Paměti města Ml. Boleslavě. Díl II.*, Mladá Boleslav 1920.
- Johann Ludwig BARTH-BARTHENHEIM, *Das Ganze der österreichischen politischen Administration, mit vorzüglicher Rücksicht auf das Erzherzogsthum Oesterreich unter der Enns. Erster Band*, Wien 1838.
- Jan BECKOVSKÝ, *Poselkyně starých příběhů českých. Díl druhý (Od roku 1526–1715). Svazek druhý (L. 1608–1624)*, ed. Antonín Rezek, Praha 1879.
- Radka BEHENSKÁ, *Rok v životě nižšího šlechtice – Jan Jenišek z Újezda a na Svrčovci*, Praha 2012. Bakalářská práce, FF UK.
- Lars BEHRISCH, *Städtische Obrigkeit und soziale Kontrolle. Görlitz 1450–1600*, Neckar 2005.
- Pavel BĚLINA, *Česká města v 18. století a osvícenské reformy*, Praha 1985 (= Studie ČSAV 20).
- Pavel BĚLINA, *Ekonomická politika osvícenského absolutismu a česká města*, Hospodářské dějiny 4, 1979, s. 249–275.
- Pavel BĚLINA, *K vývoji národohospodářského myšlení v českých zemích od poloviny 17. do konce 18. století*, Folia historica bohemia 10, 1986, s. 467–497.
- Pavel BĚLINA, *Osvícenský absolutismus a jeho odraz v českých zemích, zvláště v městském prostředí*. In: Historická úloha absolutní monarchie ve střední Evropě 17. – 18. století, Praha 1991 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1989, 3; Studia historica XXXVI).
- Pavel BĚLINA, *Postavení a úloha lidu v teorii osvícenského absolutismu*. In: Lid a lidová kultura národního obrození. Referáty z konference s mezinárodní účastí, uspořádané ÚEF ČSAV a Polabským muzeem v Poděbradech dne 21. a 22. října 1980 v Přerově nad Labem, Praha-Roztoky u Prahy 1983 (=Na pomoc muzejní práci 1), s. 257–274.
- Pavel BĚLINA, *Sociální ideologie obyvatelstva českých měst*. In: Josef Petráň (red.), *Počátky českého národního obrození 1770–1791*, Praha 1990, s. 224–228.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Berní knihy plzeňské z let 1418 a 1471 (Příspěvek k městské diplomatice a bernictví)*, Minulostí Plzně a Plzeňska 3, 1960, s. 81–91.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK (red.), *Dějiny Plzně I. Od počátků do roku 1788*, Plzeň 1965.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Hospodářství města Domažlic v první polovině XVI. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 64, 1956, s. 46–56.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Mělnické měšťanské hospodářství před Bílou horou*, Časopis Společnosti přátel starožitností 63, 1955, s. 147–168.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Plzeňská předměstí*, Plzeň 1997.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Plzeňští měšťané a jejich poddaní v sedmáctém století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 69, 1961, s. 8–14.
- Miloslav BĚLOHLÁVEK, *Sociální rozvrstvení plzeňského obyvatelstva v roce 1470*, Život Plzeňska 1, 1950, s. 134–138, 157–161.

- Antonín BENEŠ, *Horní Pootaví v pravěku a na počátku dějin podle archeologických pramenů*. In: Sborník vlastivědných prací o Šumavě k 650. výročí města Kašperské Hory, Kašperské Hory 1980, s. 7–58.
- František BENEŠ – Karel BERÁNEK (red.), *Soupis česky psaných listin a listů do roku 1526. Díl I. Originály listin. Svazek 3/1 1501–1526*, Praha 1980.
- Jaromír BENEŠ, *Les a bezlesí. Vývoj synantropizace české části Šumavy*, Zlatá stezka 2, 1995, s. 11–33.
- Jiří BERAN, *Mnichovohradištské panství v 80. letech 18. století*, Sborník severočeského musea. Historia. Svazek 2, Liberec 1959, s. 171–187.
- Jiří BERAN, *O pronájmu půdy v Čechách ve druhé polovině 18. století*, Sborník historický 8, 1961, s. 235–279.
- Magdalena BERANOVÁ – Antonín KUBAČÁK, *Dějiny zemědělství v Čechách a na Moravě*, Praha 2010.
- Rudolf BERKA, *Vývoj rybníčního hospodářství na Vodňansku*, Vodňany 1970.
- Franz BEYERLE, *Die ewigen Renten des Mittelalters*, Vierteljahrschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte 9, 1911, s. 401–406.
- Jaroslav BÍLEK, *Nad mezinárodní konferencí k 700. výročí IRM a měnové reformy krále Václava II.*, Kutnohorský 6, 2002, s. 16–50.
- Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618 I–II*, Praha 1882 (= Spisy musejní 155).
- Tomáš Václav BÍLEK, *Reformace katolická neboli obnovení náboženství katolického v království Českém po bitvě bělohorské*, Praha 1892.
- Karlheinz BLASCHKE, *Qualität, Quantität und Raumfunktion als Wesensmerkmale der Stadt vom Mittelalter bis zur Gegenwart*, Jahrbuch für Regionalforschung 3, 1968, s. 34–50.
- Josef BLAU, *Das Dr. Schreiner-Waisenheim zu Albrechtsried, eine uralte deutsche Hochburg im Wottawagaue*, Deutsche Waldheimat 5, 1910, č. 9–10, s. 77–81.
- Josef BLAU, *Der böhmische Bettfedernhandel, kulturgeographisch, statistisch, geschichtlich und volkskundlich dargestellt*, Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 69, 1931, s. 56–114.
- Josef BLAU, *Geschichte der deutschen Siedlungen im Chodenwald, besonders der zehn deutschen privil. Dorfschaften auf der Herrschaft Kaut und Chodenschloss*, Pilsen 1936.
- Josef BLAU, *Geschichte der künischen Freibauern im Böhmerwalde*, Pilsen 1932.
- Josef BLAU, *Klostermühle und Bayerhof streiten um ihre Freiheit*. In: Festschrift zur Sechshundertjahrfeier der königl. freien Goldbergstadt Bergreichenstein im Böhmerwalde 1330–1930, Bergreichenstein 1930, s. 60–63.
- Marie BLÁHOVÁ, *Nejstarší městská kniha města Kolína*. In: In memoriam Zdeňka Fialy. Z pomocných věd historických, Praha 1978, s. 117–140.
- Jan BLECHA, *Účty a účetní materiál*. In: Jindřich Šebánek – Zdeněk Fiala – Zdeňka Hledíková, Česká diplomatika do roku 1848, Praha 1984, s. 384–431.
- Peter BLICKLE, *Auf dem Weg zu einem Modell der bäuerlichen Rebellion – Zusammenfassung*. In: Peter Blickle (Hrsg.) *Aufbruch und Empörung? Studien zum bäuerlichen Widerstand im Alten Reich*, München 1980, s. 296–308.
- Peter BLICKLE, *Kommunalismus und Unruhen*. In: Peter Rauscher – Martin Scheutz (Hrsg.), *Die Stimme der ewigen Verlierer? Aufstände, Revolten und Revolutionen in den österreichischen Ländern (ca. 1450–1815)*, Wien – München 2013, s. 225–236.
- Peter BLICKLE, *Landschaften im Alten Reich. Die staatliche Funktion des gemeinen Mannes in Oberdeutschland*, München 1973.
- Peter BLICKLE, *Landgemeinde und Stadtgemeinde in Mitteleuropa. Ein struktureller Vergleich*, München 1991.
- Peter BLICKLE, *Die Territorialpolitik der oberschwäbischen Reichsstädte*. In: Erich Maschke – Jürgen Sydow (Hrsg.), *Stadt und Umland. Protokoll der X. Arbeitstagung des Arbeitskreises für südwestdeutsche Stadtgeschichtsforschung Calw 12. – 14. November 1971*, Stuttgart 1974 (= Veröffentlichungen der Kommission für geschichtliche Landeskunde in Baden-Württemberg B 82).
- Peter BLICKLE, *Unruhen in der ständischen Gesellschaft 1300 bis 1800*, München 1986.
- Lenka BOBKOVÁ, *Severočeská města v pozdním středověku*. In: Opera historica 1. Kultura každodenního života českých a moravských měst v předbělohorské době, České Budějovice 1991, s. 101–128.
- Jiří BOCK, *Historický a hospodářsko-správní vývoj Trutnova do roku 1620*, Sborník archivních prací 55, 2005, s. 315–378.
- Jiří BOCK, *O komorním platu Trutnova v dochovaných právních rukopisech z 15. a 16. století (Příspěvek k dějinám věnných měst a české královské komory)*. In: Ročenka Státního okresního archivu v Trutnově 1999, Trutnov 2000, s. 159–169.
- Zdeněk BOHÁČ, *Historical-ecological Aspects Of the Bohemian Feudal State Economy*, Historická ekologie 1, 1988, s. 11–59.
- Zdeněk BOHÁČ, *K problematice studia feudální pozemkové držby v předhusitských Čechách*, Historická geografie 18, 1979, s. 5–30.
- Zdeněk BOHÁČ, *Vesnice v sídelní struktuře předhusitských Čech*, Historická geografie 21, 1983, s. 37–116.
- Leo BÖHM, *Zur ältesten Geschichte der Stadt Brüx*. In: Jahrbuch des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen. 3. Jahrgang (1930–1933), Prag 1934, s. 103–122.
- Tomáš BOROVSKEÝ, *Kláštéry, panovník a zakladatelé na středověké Moravě*, Brno 2005 (= Knižnice Matice moravské 16).
- Tomáš BOROVSKEÝ, *Venkovské statky kutnohorských měšťanů v předhusitském období*. In: Sborník prací filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Řada C – historická 47, 1998, s. 65–78.
- Tomáš BOROVSKEÝ, *Vztahy královských měst a venkovských klášterů na Moravě v pozdním středověku*. In: Martin

- Nodl (ed.), *Sociální svět středověkého města*, Praha 2006 (= *Colloquia mediaevalia Pragensia* 5), s. 225–245.
- Tomáš BOROVSÝ, *Zikmundovy zápisy na Moravě (Zápisy klášterních majetků)*. In: Tomáš Borovský – Libor Jan – Martin Wihoda (red.), *Ad vitam et honorem. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přítel a žáci k pětasedmdesátému narozeninám*, Brno 2003, s. 327–339.
- Tomáš BOROVSÝ, *Zvláštní berně v českém středověku*, *Dějiny a současnost* 24, 2002, č. 2, s. 8–14.
- Tomáš BOROVSÝ – Tomáš STERNECK, *Města a měšťané*. In: Tomáš Borovský – Bronislav Chocholáč (red.), *Peníze nermem společnosti. K finančním poměrům na Moravě od poloviny 14. do počátku 17. století*, Brno 2007, s. 229–291.
- Milena BORSKÁ-URBÁNKOVÁ, *Obilní trhy a ceny obilí v Čechách v 18. století*. In: Josef Petráň (red.), *Problémy cen, mezd a materiálních podmínek života lidu v Čechách v 17.–19. století II.*, Praha 1977 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 3, 1977, *Studia historica* XVII), s. 109–136.
- Milena BORSKÁ-URBÁNKOVÁ, *Zásobování Prahy obilím v 18. století ve světle tereziánského katastru*, *Pražský sborník historický* 24, 1991, s. 51–96.
- Otto BORST, *Zur Verfassung und Staatlichkeit oberdeutscher Reichsstädte am Ende des Alten Reiches*, *Esslinger Studien* 10, 1964, s. 106–194.
- Otto BRACHTEL – Petr ROŽMBERSKÝ – Vladimír ŠVÁBEK, *Náhrobní kameny na Sušicku*, Sušice 1990.
- Vincenc BRANDL, *Glossarium illustrans bohemico-moravicae historiae fontes*, Brünn 1876.
- Fernand BRAUDEL, *Civilization and Capitalism, 15th–18th Centuries. The Structures of Everyday Life. The Limits of the Possible*, Berkeley – Los Angeles 1981.
- Fernand BRAUDEL, *Dlouhé trvání*. In: Václav Hubinger (red.), *Antologie francouzských společenských věd. Antropologie, Sociologie. Historie*, Praha 1985 (= *Cahiers du CeFREs* 8), s. 145–188.
- Fernand BRAUDEL – Sarah MATTHEWS, *On History*, Chicago 1982.
- Robert BRENNER, *Agrarian Class Structure and Economic Development in Pre-Industrial Europe*, *Past and Present* 70, 1976, s. 30–75.
- Josef BROŽ, *Mléčné hospodářství ve dvorech města Plzně v letech 1644–1650*, *Časopis pro dějiny venkova* 17, 1930, s. 216–220.
- Josef BROŽ, *Dvory města Plzně za třicetileté války pod ochranou vojenskou*, *Plzeňsko* 9, 1927, s. 61–66.
- Josef BROŽ, *Stavební výkony při obecních dvorech města Plzně v letech 1644–1650*, *Plzeňsko* 11, 1929, s. 21–25.
- Josef BROŽ, *Mzdy čeledí při dvorech města Plzně v 17. století*, *Časopis pro dějiny venkova* 12, 1925, s. 288.
- Ernst BRUCKMÜLLER, *Eine „Grüne Revolution“ (18. – 19. Jahrhundert)*. In: Markus Cerman – Ilja Steffelbauer – Sven Tost (Hrsg.), *Agrarrevolution. Verhältnisse in der Landwirtschaft vom Neolithikum zur Globalisierung*, Innsbruck–Wien–Bozen 2008 (= *Querschnitte. Einführungstexte zur Sozial-, Wirtschafts- und Kulturgeschichte* 24), s. 206–226.
- Otto BRUNNER, *„Bürgertum“ und „Feudalwelt“ in der europäischen Sozialgeschichte*. In: Carl Haase (Hrsg.), *Die Stadt des Mittelalters. Band 3. Wirtschaft und Gesellschaft*, Darmstadt 1976, s. 480–501.
- A. BRZORÁD, *Der goldene Steig in den Herrschaft Stubenbacher Revieren Pürstling, Mader und Philippshütte*, *Vereinschrift für Forst-, Jagd- und Naturkunde* 6, 1883–1884, s. 103–107.
- Vladimír BUDIL, *Valdštejnové na Boleslavsku (příspěvek k dějinám velkostatku v druhé polovině 17. století)*. In: Karel Herčík (red.), *Boleslavica '68. Sborník příspěvků k dějinám Mladoboleslavska, Mladá Boleslav 1969*, s. 47–69.
- Neithard BULST – Jochen HOOCK – Franz IRSIGLER (Hrsg.), *Bevölkerung, Wirtschaft und Gesellschaft. Stadt-Land-Beziehungen in Deutschland und Frankreich 14. bis 19. Jh.*, Trier 1983.
- Pavla BURDOVÁ, *Desky zemské (Rozdělení po stránce obsahové a formální)*, *Sborník archivních prací* 43, 1993, s. 347–439.
- Pavla BURDOVÁ, *Námezdně pracující v zemědělství na Mnichovohradištsku po třicetileté válce*, *Sborník archivních prací* 4, 1959, s. 99–111.
- Pavla BURDOVÁ, *Seznamy svobodníků z konce 18. a začátku 19. století*, *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka* 20, 1979, s. 209–224.
- Józef BUSZKO, *Theresianisch-josephinische Agrar- und Bauernpolitik in Galizien und ihre Folgen*. In: Österreich im Europa der Aufklärung. Kontinuität und Zäsur in Europa zur Zeit Maria Theresias und Josephs II. Internationales Symposium in Wien 20. – 23. Oktober 1980. Band 1, Wien 1985, s. 67–86.
- Josef Ignác BUTSCHEK, *Versuch über die Absichten der Landesregierung bei Leitung der Landwirtschaft*, Prag 1766.
- Václav BŮŽEK, *Každodenní kultura jihočeských měšťanských domácností v předbělohorském období*. In: *Opera historica* 1. *Kultura každodenního života českých a moravských měst v předbělohorské době*, České Budějovice 1991, s. 43–73.
- Václav BŮŽEK, *Nižší šlechta v politickém systému a kultuře předbělohorských Čech*, Praha 1996 (= *Práce Historického ústavu AV ČR, řada A–Monographia* 13).
- Václav BŮŽEK, *Regionalgeschichte in der Tschechischen Republik. Alte Traditionen und neue Perspektiven*, *Blätter für deutsche Landesgeschichte* 134, 1998, s. 151–173.
- Václav BŮŽEK, *Regionální dějiny v České republice. Stav a perspektivy bádání s důrazem na raný novověk*. In: Jiří Pešek (red.), *VIII. sjezd českých historiků Hradec Králové 10.–12. září 1999*, Praha 2000, s. 33–47.
- Václav BŮŽEK, *Stand, Tendenzen und Perspektiven der frühneuzeitlichen Regionalforschung in der Tschechischen Republik*. In: Stefan Brakensiek – Axel Flügel (Hrsg.), *Regionalgeschichte in Europa. Methoden und Erträge der Forschung zum 16. bis 19. Jahrhundert*, Paderborn 2000, s. 67–94.

- Václav BŮŽEK, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989 (= Monographia historica bohemica 4).
- Václav BŮŽEK (red.), *Věk urozených*, Praha–Litomyšl 2002.
- Václav BŮŽEK – Hana BŮŽKOVÁ – Jana STEJSKALOVÁ, *Interiéry domů v jihočeských předbělohorských městech (Životní styl měšťanů v době pozdní renesance a manýrismu)*, Jihočeský sborník historický 59, 1990, s. 113–127.
- Václav BŮŽEK – Hana BŮŽKOVÁ – Jana STEJSKALOVÁ, *Měšťanské domácnosti v předbělohorských jižních Čechách (Prameny, metody, stratifikace)*, Jihočeský sborník historický 59, 1990, s. 65–80.
- Vladimír BYSTRICKÝ, *Hospodářství města Stríbra v letech 1524–1564*, Zápisky katedry československých dějin a archivního studia II, 1957, s. 99–103.
- Vladimír BYSTRICKÝ – Jaroslav HONC – Eduard MAUR – Josef PETRÁŇ – Eduard ŠIMEK – Jindřich TOMAS – Milena URBÁNKOVÁ, *Současný stav bádání o dějinách cen a mezd (Přehled za období 1962–1971)*, ČsČH 21, 1973, s. 45–72.
- Richard CANTILLON, *Abhandlung über die Natur des Handels im allgemeinen*, Jena 1931.
- Ivo CERMAN, *Šlechtická kultura v 18. století. Filozofové, mystici, politici*, Praha 2011 (= Česká historie 27).
- Markus CERMAN, *Villagers and Lords in Eastern Europe, 1300–1800*, Houndmills – Basingstoke 2012.
- Markus CERMAN – Herbert KNITTLER, *Town and country in the Austrian and Czech lands 1450–1800*. In: Stephen R. Epstein (ed.), *Town And Country in Europe 1300–1800*, Cambridge 2001, s. 176–201.
- Markus CERMAN – Erich LANDSTEINER (Hrsg.), *Zwischen Land und Stadt. Wirtschaftsverflechtungen von ländlichen und städtischen Räumen in Europa 1300–1600*, Innsbruck 2010 (= Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes 2009).
- Markus CERMAN – Eduard MAUR, *Proměny vesnických sociálních struktur v Čechách 1650–1750*, Český časopis historický 98, 2000, s. 737–774.
- Markus CERMAN – Sheilagh C. OGLVIE, *Einleitung: Theorien der Proto-Industrialisierung*. In: Markus Cerman – Sheilagh C. Oglvie (Hrsg.), *Protoindustrialisierung in Europa. Industrielle Produktion vor dem Fabrikszeitalter*, Wien 1994 (= Historische Sozialkunde 5), s. 9–21.
- Petros CIRONIS, *Placení kontribuce a daní v Rokycanech v období 1660–1830*, Minulostí Rokycanska 3, 1994, s. 10–14.
- Johann Nepomuk CORI, *Geschichte der königl. Stadt Brüx bis zum Jahre 1788*, Brüx 1889.
- Alexander COWAN, *Urban Europe 1500–1700*, London 1998.
- Ladislav ČAPEK, *Město České Budějovice a jeho zázemí ve vrcholném středověku*, Archaeologia historica 37, 2012, s. 143–164.
- Jaroslav ČECHURA, *Břevnov a Strahov na počátku 15. století*. In: Historia docet. Sborník prací k počtě šedesátých narozenin prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc., Praha 1992, s. 35–45.
- Jaroslav ČECHURA, *České Budějovice – příklad vytváření městského velkostatku v středověkých Čechách*, Jihočeský sborník historický 54, 1985, s. 161–171.
- Jaroslav ČECHURA, *České země v letech 1437–1526. II. díl. Jagellonské Čechy (1471–1526)*, Praha 2012.
- Jaroslav ČECHURA, *Člověčenství*, Právněhistorické studie 33, 1993, s. 33–52.
- Jaroslav ČECHURA, „*Do Moravy utekl, však on tam ale nezůstane.*“ K živelné migraci z jižních Čech na Moravu (1700–1750), Časopis Matice moravské 132, 2013, s. 43–81.
- Jaroslav ČECHURA, *Dvě studie k sociálně ekonomickému vývoji klášterního velkostatku v předhusitských Čechách*, Sborník Národního muzea – řada A 42, 1988, s. 1–73.
- Jaroslav ČECHURA, *Finanční hospodaření Českých Budějovic v letech 1396–1416*, Numismatický sborník 19, 1993, s. 33–66.
- Jaroslav ČECHURA, *Hluboká za pánů z Hradce: vznik podnikatelského velkostatku*, Sborník Národního muzea v Praze, řada A – historie 46, 1992, č. 1–4.
- Jaroslav ČECHURA, *Charakter rebelií roku 1680 v Čechách*, Český časopis historický 99, 2001, s. 457–485.
- Jaroslav ČECHURA, *K některým aspektům právních vztahů poddanského městečka Manětína k vrchnosti do poloviny 15. stol.*, Právněhistorické studie 31, 1990, s. 69–85.
- Jaroslav ČECHURA, *K některým aspektům státní ideologie a sekularizačních idejí v předhusitských Čechách*, Časopis Národního muzea – řada historická 155, 1986, s. 29–36.
- Jaroslav ČECHURA, *K některým otázkám hospodářského a správního systému cisterciáckých klášterů (Zlatá Koruna v předhusitském období)*, Československý časopis historický 29, 1981, s. 228–257.
- Jaroslav ČECHURA, *Kooperace i konkurence: Třeboňsko 1700 (sociální interakce selského a vrchnostenského hospodářství)*, Jihočeský sborník historický 82, 2013, s. 83–124.
- Jaroslav ČECHURA, *Kriminalita a každodennost v raném novověku. Jižní Čechy 1650–1770*, Praha 2008.
- Jaroslav ČECHURA, *Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisceví konce tisíciletí*, Dějiny a současnost 16, 1994, č. 1, s. 2–5.
- Jaroslav ČECHURA, *Rolnické revolty raného novověku – přehled středoevropského bádání*, Český časopis historický 97, 1999, s. 332–357.
- Jaroslav ČECHURA, *Rozsah a dynamika sekularizace církevních statků v západních Čechách na počátku husitské revoluce (v letech 1419–1420)*, Právněhistorické studie 29, 1989, s. 43–69.
- Jaroslav ČECHURA, *Die Säkularisation der kirchlichen Güter in hussitischen Böhmen und Sigismund von Luxemburg*. In: Josef Macek – Emerich Marosi – Ferdinand Seibt (red.), *Sigismund von Luxemburg*, Warendorf 1994, s. 122–131.

- Jaroslav ČECHURA, *Sekularizace církevních statků v husitské revoluci a některé aspekty ekonomického a sociálního vývoje v Čechách v době pozdního středověku*, Husitský Tábor 9, 1987, s. 87–110.
- Jaroslav ČECHURA, *Sekularizace církevních statků v husitských Čechách a Zikmund Lucemburský*, Historický obzor 4, 1993, s. 201–203.
- Jaroslav ČECHURA, *Sekularizace církevních statků v jihovýchodních Čechách v letech 1420–1454*, Časopis Národního muzea – řada historická 177, 2008, s. 1–25.
- Jaroslav ČECHURA, *Sekularizace církevních statků v západních Čechách v letech 1421–1454*, Časopis Národního muzea – řada historická 165, 1996, s. 1–16.
- Jaroslav ČECHURA, *Selské rebelie roku 1680. Sociální konflikty v barokních Čechách a jejich každodenní souvislosti*, Praha 2001.
- Jaroslav ČECHURA, *Die Struktur der Grundherrschaften im mittelalterlichen Böhmen unter besonderer Berücksichtigung der Klosterherrschaften*, Stuttgart – Jena – New York 1994 (= Quellen und Forschungen zur Agrargeschichte 39).
- Jaroslav ČECHURA, *Struktura pozemkové držby v západních Čechách na počátku husitské revoluce*, Sborník historický 31, 1985, s. 5–53.
- Jaroslav ČECHURA, *Šlechtický podnikatelský velkostatek v předbělohorských Čechách*. In: Velké osobnosti filozofické fakulty Univerzity Karlovy 7. Vědecká konference k 100. výročí narození Bedřicha Mendla, prvního profesora hospodářských dějin Univerzity Karlovy 1892–1992, Praha 1997 (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 4–1994), s. 145–160.
- Jaroslav ČECHURA, *Třeboň za posledních Rožmberků. Hlavní zdroje příjmu a výnos panství*, Jihočeský sborník historický 63, 1994, s. 162–174.
- Jaroslav ČECHURA, *Výpovědi hodnota pramenů hromadné povahy k archeologickému a urbanistickému studiu středověkých měst v Čechách a na Moravě*, Archaeologia historica 13, 1988, s. 133–144.
- Jaroslav ČECHURA, *Zu spät und zu friedlich? Die Bauernrevolten in Böhmen und Mähren 1500–1800*. In: Peter Rauscher – Martin Scheutz (Hrsg.), *Die Stimme der ewigen Verlierer? Aufstände, Revolten und Revolutionen in den österreichischen Ländern (ca. 1450–1815)*, Wien – München 2013, s. 119–133.
- Martin ČECHURA, *Archeologický výzkum kostelů v západních Čechách*, Archaeologia historica 30, 2005, s. 359–376.
- Jaromír ČELAKOVSKÝ, *Postavení vyslaných král. měst na sněmích českých a spor měst Hory Kutné, Plzně a Českých Budějovic o přednost místa a hlasu na sněmě*, Časopis českého muzea 43, 1869, s. 115–157, 243–277, 307–331; 44, 1870, s. 3–42.
- Jaromír ČELAKOVSKÝ, *Stav městský na sněmě českém od l. 1692–1723*, Časopis českého muzea 43, 1869, s. 243–277, 307–331.
- Jaromír ČELAKOVSKÝ, *Úřad podkomořský v Čechách. Příspěvek k dějinám stavu městského v zemích českých*, Praha 1881.
- Miloslav ČERMÁK, *Řemeslníci–měšťané, významná složka olomoucké společnosti*. In: Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století). Sborník příspěvků z konference uspořádané v Prostějově ve dnech 25 – 27. dubna 1995 Muzeem Prostějovska v Prostějově a Rakouským ústavem pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno, Prostějov 1997, s. 224–231.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Hrašeho Dějiny Náchoda v kontextu českého urbánního dějepisectví*, Náchodsko od minulosti k dnešku 5, 2007, s. 183–201.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Lokální konflikt v byrokratickém soukolí. Spory jaroměřských šosovních vesnic na počátku 18. století*, Stopami dějin Náchodska 14, 2011, s. 55–94.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Města severovýchodních Čech jako vrchnosti ve světle konfliktů se svými poddanými (2. polovina 17. a počátek 18. století)*. In: Radmila Pavličková – Martin Elbel (red.), *Miscellanea ze semináře starších dějin*, Olomouc 2005, s. 37–57.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Raně novověké poddanské město jako vrchnost. Náchod a jeho venkovské zázemí v 15. – 17. století*. In: *Historie 2003. Celostátní studentská vědecká konference Pardubice 4.–5. prosince 2003*, Pardubice 2004, s. 55–88.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Svobodný majetek nesvobodných obcí? Vrchnostenské ambice poddanských měst v raně novověkých Čechách*, Náchodsko od minulosti k dnešku 8, 2012, s. 103–127.
- Petr ČERNIKOVSKÝ, *Věnná města severovýchodních Čech a jejich poddaní po třicetileté válce*. In: Jan Kilián (red.), *Věnná města za třicetileté války a jejich poválečná obnova*. Sborník z konference konané v Mělníce ve dnech 4. – 5. května 2004, Mělník 2004, s. 37–47.
- Petr ČERNIKOVSKÝ – Jaroslav MILLER, *Urbánní historie (raného novověku) ve středovýchodní Evropě. Stručná úvaha o minulosti, současném stavu a perspektivách oboru*, Český časopis historický 103, 2005, s. 861–884.
- Václav ČERNÝ, *Dělení pastvin v zemích českých v l. 1768–1848*, Časopis pro dějiny venkova 11, 1924, s. 210–227; 12, 1925, s. 40–48, 104–111, 173–189.
- Václav ČERNÝ, *Historický výzkum příčin kolísání sklizní*, *Historie a musejnictví*. Sborník Československé akademie zemědělských věd 1, 1956, s. 159–176.
- Václav ČERNÝ, *Hospodářské instrukce. Přehled zemědělských dějin v době patrimoniálního velkostatku v XV.–XIX. století*, Praha 1930 (= Prameny a základy, řada A, číslo 2).
- Václav ČERNÝ, *Pozemková reforma v XVIII. století*, Časopis pro dějiny venkova 14, 1927, s. 17–48, 106–137, 197–220, 286–309; 15, 1928, s. 25–46, 287–325 (vycházelo též in: *Věstník československého zemědělského muzea* 1, 1928, s. 3–30, 57–78, 419–457).

- Václav ČERNÝ, *Slovníček archivní terminologie II. Názvosloví pro zemědělsko-lesnické archivy*, Praha 1955.
- V[áclav] Č[ERNÝ], *Smlouva o zrušení roboty a rozdělení panských dvorů na statku Šaraticích z r. 1785*, Věstník československého zemědělského musea 3, 1930, s. 330–332.
- Václav ČERNÝ, *Státní podpora na dělení velikých selských statků*, Věstník československého zemědělského musea 2, 1929, s. 351–353.
- Václav ČERNÝ, *Vzpouza proti pozemkové reformě v Plzni v 18. století (Podle archivních pramenů.)*, Klatovský kraj 4, 1926, s. 2; s. 2; č. 71, s. 1–2; s. 2; s. 2.
- Václav ČERNÝ, *Zřízení administrace státních statků*. In: Od pravěku k dnešku II. Sborník prací z dějin československých k šedesátým narozeninám Josefa Pekaře, Praha 1930, s. 232–247.
- Jan ČÍŽEK, *Svobodníci na náchodském panství*, Stopami dějin Náchodska 6, 2000, s. 9–36.
- Petr ČORNEJ, *Velké dějiny země Koruny české. Svazek V. (1402–1437)*, Praha 2000.
- Anna ČOUPKOVÁ, *Anton Valentin Kaschnitz von Weinberg. Schriftlicher Nachlass eines österreichischen Hofbeamten*. In: Ústřední moc a regionální samospráva. 5.–7. října 1993, Brno 1995 (= XXIII. Mikulovské sympozium), s. 201–206.
- Heinz DANNENBAUER, *Die Entstehung des Territoriums der Reichstadt Nürnberg*, Stuttgart 1928.
- Jaroslav DEMEL, *Dějiny fiskálního úřadu v zemích českých I–II*, Praha 1904, 1909.
- Ludmila DĚDKOVÁ, *Ochranná municipální města v Čechách (Studie o vývoji a postavení poddanských měst a jejich správy po Bílé hoře)*, Sborník archivních prací 28, 1978, s. 292–355.
- Jaroslav DIBELKA, *Obranné strategie mužů a žen obviněných ze smilstva a cizoložství. Panství Třeboň na přelomu 17. a 18. století*, České Budějovice 2012.
- Peter Georg Muir DICKSON, *Finance and Government under Maria Theresia 1740–1780*. Volume I–II, Oxford 1987.
- Peter Georg Muir DICKSON, *Joseph II's Hungarian Land Survey*, English Historical Review 1991, s. 611–634.
- Gerhard DILCHER, *Landrecht – Stadtrecht – Territoriales Recht*. In: Giorgio Chittolini – Dietmar Villoweit (Hrsg.), *Statuten, Städte und Territorien zwischen Mittelalter und Neuzeit in Italien und Deutschland*, Berlin 1992, s. 49–52.
- Christof DIPPER, *Die Bauernbefreiung in Deutschland 1790–1850*, Berlin – Köln – Mainz 1980.
- Ulf DIRLMEIER, *Obrigkeit und Untertan in den oberdeutschen Städten des Spätmittelalters*. In: Werner Paravicini – Karl Ferdinand Werner (Hrsg.), *Histoire comparee de l'administration (IVe–XVIIe siècles)*, München 1980, s. 437–449.
- Josef DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí. Díl I., doba předhusitská*, Pelhřimov 1927.
- Lumír DOKOUPIL – Ludmila FIALOVÁ – Eduard MAUR – Ludmila NESLÁDKOVÁ, *Přirozená měna obyvatelstva v českých zemích v 17. a 18. století*, Praha 1999.
- Antonín DOLEŽAL, *Poddaní a vrchnost na panství král. věnného města Nového Bydžova*. In: Třicátá druhá výroční zpráva c. k. reál. a vyš. gymnasia státního v král. věnném městě Novém Bydžově. Za školní rok 1905–1906, Nový Bydžov 1906, s. 3–46.
- Daniel DOLEŽAL, *Trutnovská manská soustava a její kniha z let 1480–1539*, Sborník archivních prací 42, 1992, s. 207–260.
- Jiří DOLEŽEL, *Dějiny desátků*, Ostrava 2002.
- Jiří DOLEŽEL, *Ke vzniku a vývoji několika měst střední a severozápadní Moravy (Blansko, Ivančice, Tišnov, Velká Bíteš, Výškov)*, Archaeologia historica 20, 1995, s. 201–217.
- Zdeněk DRAGON – Jan KLÁPŠTĚ, *Příspěvek ke studiu zemědělského zázemí středověké Prahy*, Archeologické rozhledy 35, 1983, s. 387–426.
- Hubert DRÜPPEL, *Iudex civitatis. Zur Stellung des Richters in der hoch- und spätmittelalterlichen Stadt deutschen Rechts*, Köln–Wien 1981 (= Forschungen zur deutschen Rechtsgeschichte 12).
- Jaroslav DŘÍMAL, *Městská berně královských měst moravských od polovice 15. století do r. 1526*, Brno v minulosti a dnes 4, 1962, s. 85–124.
- Karel DUDEK, *Dějiny královského věnného města Poličky. Díl první – do doby předhusitské*, Polička 1940.
- Marek ĎURČANSKÝ, *Kulturní investice městské rady Starého Města pražského a knihy finančních příkazů z let 1656–1677*, Folia historica bohemia 22, 2006, s. 121–141.
- Marek ĎURČANSKÝ, *Obnovování městských rad v českých královských městech v letech 1624–1636*. In: Osm set let pražské samosprávy. Sborník příspěvků z 18. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, uspořádané ve spolupráci s Institutem mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ve dnech 16. a 17. května 2000 u příležitosti výstavy Osm století pražské samosprávy (Clam-Gallasův palác 4. května – 6. července 2000) v rámci akcí Praha – evropské město kultury 2000, Praha 2002 (= Documenta Pragensia 21), s. 93–101.
- Marek ĎURČANSKÝ, *Česká města a jejich správa za třicetileté války. Zemský a lokální kontext*, Praha 2013.
- Vavřinec Josef DUŠEK, *Archiv král. města Loun*, Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, ročník 1898, Praha 1899, č. XIII.
- Radim DUŠEK – Věra SLAVÍKOVÁ, *Vinařství ve Vysokém Mýtě, v Chocni a možná i v České Třebové*, Nové letopisy města Ústí nad Orlicí a jeho okolí 2, 2000, s. 12–18.
- Jan DVOŘÁK, *Vrchnostenské město v raném novověku. Vztahy k vrchnosti a venkovskému zázemí na příkladu Svitav v 17. století*, Brno 2013.
- Miloš DVOŘÁK, *Českokobrodské pivovarnictví v předbělohorské době*, Český Brod 1996 (= Minulost Českokobrodská 3).
- Miloš DVOŘÁK, *Literátské bratrstvo a městská rada v Českém Brodě*. In: Od středověkých bratrstev k moderním spolkům, Praha 2000 (= Documenta Pragensia 18), s. 77–139.

- Miloš DVOŘÁK, *Městský špitál v Českém Brodě*. In: Archivní prameny Kolínska, Kolín 1995, s. 3–12.
- Miloš DVOŘÁK, *Pobělohorská Praha a velkoobchod s českou vlnou na západoevropských trzích*, Pražský sborník historický 37, 2009, s. 67–148; 38, 2010, s. 53–63.
- Miloš DVOŘÁK, *Zahraniční a zemský obchod na pražském trhu v letech 1620–1707 – styky českých měst s Prahou*, Pražský sborník historický 39, 2011, s. 7–143.
- Květoslava DVOŘÁKOVÁ – Daniel KOVÁŘ, *Nejstarší urbář královského města Českých Budějovic z roku 1513*. In: Staré Budějovice. Sborník prací k dějinám královského města Českých Budějovic 1, 2005, s. 171–186.
- Josef EHRENBERGER, *Jednání Solnických s Jindřichem Kraftem Černikowským o některé grunty w zástawu dané*, Časopis českého musea 23, 1849, s. 70–88.
- Jan EIGNER – Jiří FRÖHLICH – Michal LUTOVSKÝ, *Nové doklady raně středověkého osídlení horního Pootaví*, Archeologie ve středních Čechách 13, 2009, s. 881–893.
- Christian D'ELVERT, *Beiträge zur Geschichte der königlichen Städte Mährens, insbesondere der königlichen Landeshauptstadt Brünn*, Brünn 1860 (= Schriften der historisch-statistischen Sektion der K. K. Mährisch-Schlesischen Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landeskunde 13).
- Anton ENGELMAYR, *Unterthans-Verfassung des Königreiches Böhmen. Zweyter Theil*, Wien 1831.
- Edith ENNEN, *Stufen der Zentralität im kirchlich-organisatorischen und kultischen Bereich. Eine Fallskizze: Köln*. In: Emil Meynen (Hrsg.), *Zentralität als Problem der mittelalterlichen Stadtgeschichtsforschung*, Köln – Wien 1979 (= Städteforschung A 8), s. 15–21.
- Edith ENNEN, *Zur Typologie des Stadt-Land-Verhältnisses im Mittelalter*, Studium generale. Zeitschrift für interdisziplinäre Studien 16, 1963, s. 445–456.
- Stephan E. EPSTEIN (ed.), *Town and country in Europe, 1300–1800*, Cambridge 2001 (= Themes in international urban history 5).
- Vinzenz FALK, *Die landesverfassungsmässigen Verhältnisse der königlichen Städte als vierten Standes im Königreiche Böhmen*, Prag 1847.
- Helmuth FEIGL, *Die Auswirkungen der theresianisch-josephinischen Reformgesetzgebung auf die ländliche Sozialstruktur Österreichs*. In: Österreich im Europa der Aufklärung. Kontinuität und Zäsur in Europa zur Zeit Maria Theresias und Josephs II. Internationales Symposium in Wien 20.–23. Oktober 1980. Band 1, Wien 1985, s. 45–66.
- Helmuth FEIGL, *Die niederösterreichische Grundherrschaft vom ausgehenden Mittelalter bis zu den theresianisch-josephinischen Reformen*, Sankt Pölten 1998.
- Wilhelm FEISTNER, *Geschichte der königlichen Stadt Aussig bis zum Jahre 1547. Ein Beitrag zur Geschichte der Deutschen in Böhmen*, Reichenberg 1883.
- Olga FEJTOVÁ, *Formování správy raně novověkých měst pražských jako „demokratizační“ proces?*, Český časopis historický 108, 2010, s. 615–636.
- Olga FEJTOVÁ, *Příspěvek k sociálně-ekonomické charakteristice Nového Města pražského v 17. století – domovní majetek jako výraz sociálně-ekonomického potenciálu města*. In: Václav Ledvinka – Jiří Pešek (red.), *Nové Město pražské ve 14. – 20. století*. Sborník referátů a diskusních příspěvků ze 16. vědeckého zasedání Archivu hlavního města Prahy, Praha 1998 (= Documenta Pragensia 17), s. 171–183.
- Ludmila FIALOVÁ – Pavla HORSKÁ – Milan KUČERA – Eduard MAUR – Jiří MUSIL – Milan STLOUKAL, *Dějiny obyvatelstva českých zemí*, Praha 1998.
- Miroslav FLODR, *Úsilí městské rady o jurisdikci nad brněnskými předměstími ve 13. a 14. století*. In: Sborník prací filosofické fakulty brněnské university. Řada historická, ročník 1995, C 42), s. 25–38.
- Čeněk FLORIÁN, *Z hospodářství města Chrudimě v 1. čtvrti 18. století*, Časopis pro dějiny venkova 23, 1936, s. 169–171.
- Čeněk FLORIÁN, *Spory Chrudimě s poddanými v 2. polovici 17. století. Zvláštní otisk ze Zpravodaje Chrudimska*, Chrudim 1930.
- Čeněk FLORIÁN, *O zednicích (a kamenících) v Chrudimi do pol. XIX. stol.*, Časopis Společnosti přátel starožitností 54, 1946, s. 105–121.
- Linda FOSTER, *Archeologický doklad sladovny na hradě Rabí*. In: Sborník prací z historie a dějin umění 6/2011, Klatovy 2011, s. 215–230.
- Jindřich FRANCEK, *24. 10. 1517 Svatováclavská smlouva. Urození versus neurození*, Praha 2006 (= Dny, které tvořily české dějiny 14).
- Jindřich FRANCEK, *Rebelie železnických poddaných v 17. století*, Z Českého ráje a Podkrkonoší 7, 1994, s. 51–62.
- Rudolf FRANĚK, *Základní tendence vývoje zemědělské výroby v Čechách na konci 19. a na počátku 20. století*, Sborník historický 20, 1973, s. 96–97.
- Günther FRANZ (Hrsg.), *Stadt-Land-Beziehungen und Zentralität als Problem der historischen Raumforschung*, Hannover 1974 (= Veröffentlichungen der Akademie für Raumforschung und Landesplanung 88).
- Jan FRIDRICH, *Velkostatek Horšovský Týn a Čechovice v letech 1539–1621 (Poměry majetkové, hospodářské, poddanské a národnostní)*, Minulostí Západočeského kraje 9, 1972, s. 129–158.
- Konrad FRITZE, *Bürger und Bauern zur Hansezeit. Studien zu den Stadt-Land-Beziehungen an der südwestlichen Ostseeküste vom 13. bis zum 16. Jahrhundert*, Weimar 1976 (= Abhandlungen zur Handels- und Sozialgeschichte 16).
- Konrad FRITZE – Eckhard MÜLLER-MERTENS – Johannes SCHILDHAUER (Hrsg.), *Gewerbliche Produktion und Stadt-Land-Beziehungen*, Weimar 1979 (= Abhandlungen zur Handels- und Sozialgeschichte 18).
- Jiří FRÖHLICH, *K otázce šumavských komunikací v mladší době bronzové*, Zlatá stezka 6, 1999, s. 267–270.

- Jiří FRÖHLICH, *Nové doklady těžby zlata v horských polohách při hranici Královského hvozdu mezi Svinnou a Mochovem*. In: Vlastivědný sborník Muzea Šumavy VIII, Sušice 2014, s. 133–138.
- Jiří FRÖHLICH, *Kvilda na Šumavě ve středověku*, Výběr 36, 1999, s. 171–175.
- Jiří FRÖHLICH, *Voroplavba na Otavě*, České Budějovice 1984.
- Jiří FRÖHLICH, *Zlato na Prácheňsku. Kapitoly z historie těžby a zpracování zlata*, Písek 2006, s. 13–15 (= Arena aurea 5).
- František GABRIEL, *Obchod se solí v Čechách v době od 17. do počátku 19. století*, Praha 1967 (= Rozpravy ČSAV, řada společenských věd, ročník 77, sešit 12).
- František GABRIEL, *Pasovská sůl v jižních Čechách v 17. – 18. století*, Jihočeský sborník historický 35, 1966, s. 144–146.
- František GABRIEL, *Pivovarnictví v bývalém Bechyňském kraji do počátku 18. století*, Jihočeský sborník historický 40, 1971, s. 19–43.
- František GABRIEL, *Pivovarnictví v západních Čechách do počátku 18. století*, Minulostí Západočeského kraje 7, 1970, s. 135–172.
- František GABRIEL, *Poměry v obchodu se solí na území západních Čech v 16. – 18. století*, Minulostí Západočeského kraje 4, 1966, s. 116–148.
- Josef Ambrož GABRIEL, *Královské město Sušice a jeho okolí*, Praha 1868.
- Josef Ambrož GABRIEL, *Něco ze zápisek kněze Vojtěcha Poříckého*, Lumír 4, 1854, č. 22, s. 523–524; č. 23, s. 545–548.
- Heinz GERMER, *Die Landgebietspolitik der Stadt Braunschweig bis zum Ausgang des 15. Jahrhunderts*, Göttingen 1937.
- Hans-Jörg GILOMEN, *Stadt-Land-Beziehungen in der Schweiz des Spätmittelalters*. In: Ulrich Pfister (Hrsg.), *Stadt und Land in der Schweizer Geschichte. Abhängigkeiten – Spannungen – Komplementaritäten*, Basel 1998 (= Itinera 19), s. 10–48.
- Rudolf GMÜR, *Städte als Landesherren vom 16. bis zum 18. Jahrhundert*. In: Karl Kroeschell (Hrsg.), *Festschrift für Hans Thieme zu seinem 80. Geburtstag*, Sigmaringen 1986, s. 179–199.
- František GRAUS, *Dějiny venkovského lidu v Čechách v době předhusitské I*, Praha 1953.
- František GRAUS, *Dějiny venkovského lidu v Čechách v době předhusitské II*, Praha 1957.
- František GRAUS, *Die Handelsbeziehungen Böhmens zu Deutschland und Österreich im 14. und zu Beginn des 15. Jahrhunderts*. In: *Historica II*, Praha 1960, s. 77–110.
- František GRAUS, *Tendenzen der Stadt-Land-Beziehungen im ausgehenden Mittelalter*. In: G. Gaudard (Hrsg.), *Freiburg. Die Stadt und ihr Territorium*, Freiburg 1981, s. 26–41.
- Josef GRULICH, *Migrace městského a vesnického obyvatelstva. Farnost České Budějovice 1750–1824*, České Budějovice 2013.
- Josef GRULICH, *Populační vývoj a životní cyklus venkovského obyvatelstva na jihu Čech v 16. až 18. století*, České Budějovice 2008.
- Josef GRULICH, *Selský grunt a jeho obyvatelé mezi normou a skutečností. Sonda do českých poddanských poměrů v 17. a 18. století*. In: Václav Bůžek – Pavel Král (red.), *Společnost v zemích habsburské monarchie a její obraz v pramenech (1526–1740)*, České Budějovice 2006 (= Opera historica 11), s. 555–568.
- Josef GRULICH, *Zkoumání „maličkostí“ (Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie)*, Český časopis historický 99, 2001, s. 519–547.
- Georg GRÜLL, *Die Robot in Oberösterreich*, Linz 1952 (= Forschungen zur Geschichte Oberösterreichs 1).
- Karl GRÜNBERG, *Die Bauernbefreiung und die Auflösung des gutsherrlich-bäuerlichen Verhältnisses in Böhmen, Mähren und Schlesien I*, Leipzig 1894.
- Karl GRÜNBERG, *Die Bauernbefreiung und die Auflösung des gutsherrlich-bäuerlichen Verhältnisses in Böhmen, Mähren und Schlesien II*, Leipzig 1893.
- Karl GRÜNBERG, *Franz Anton von Blanc. Ein Sozialpolitiker der thesesianisch-josefinischen Zeit*, München – Leipzig 1921.
- Antonín HAAS, *O tak řečeném právu královském rožmberských měst a městeček*, Jihočeský sborník historický 26, 1957, s. 69–74.
- Antonín HAAS, *Pravomoc českého krále nad poddanskými městy a městečky*, Právněhistorické studie 4, 1958, s. 153–184.
- Bernhard HACKL, *Die Theresianische Steuerrektifikation in Ober- und Innerösterreich 1747–1763: die Neuordnung des ständischen Finanzwesens auf dem Sektor der direkten Steuern als ein fiskalischer Modernisierungsprozess zwischen Reform und Stagnation*, Wien 1999.
- William W. HAGEN, *Village Life in East-Elbian Germany and Poland, 1400–1800. Subjection, Self-Defence, Survival*. In: Tom Scott (ed.), *Pesantries of Europe from the Fourteenth to the Eighteenth Centuries*, London – New York 1998, s. 145–189.
- Ondrej HALAGA, *Domínium mesta Košic a jeho agrikultúra*, *Agrikultúra* 22, 1989, s. 13–39.
- František X. HALAS, *Příspěvek ke kritice berních rejstříků*, *Historická demografie* 5, 1971, s. 38–46.
- Eila HASENPFLUG – ELZHOLZ, *Böhmen und die böhmischen Stände in der Zeit des beginnenden Zentralismus. Eine Strukturanalyse der böhmischen Adelsnation um die Mitte des 18. Jahrhunderts*, Wien 1982 (= Veröffentlichungen des Collegium Carolinum 30).
- Květoslava HAUBERTOVÁ, *Hospodaření města Žlutic na počátku 17. století ve světle knihy obecních počtů*, *Západočeský historický sborník* 7, 2001, s. 179–216.

- Květoslava HAUBERTOŤ – Gustav HOFMANN – Ladislav LEŠICKÝ, *Soupis západočeských urbárů (2. pol. 13. století–1773)*, Plzeň 1993.
- Jan HAVRÁNEK – Josef PETRÁŇ, *Základy statistické metody pro historiky*, Praha 1963.
- Jan HÁJEK, *Ceny pšenice a žita v druhé polovině 17. století*, *Hospodářské dějiny* 8, 1981, s. 95–139.
- Jan HÁJEK, *Možnosti a problémy kvantitativního zpracování dynamiky cenových řad. Obilní ceny v Praze a Dačicích v letech 1650–1800*. In: Historiografie čelem k budoucnosti, Praha 1982, s. 503–530.
- K. HÁJEK, *Panství týnské v majetku obce Týna nad Vlt.*, Týn nad Vltavou s. d.
- Jan HEIDLER, *Moravská kontribuce od války třicetileté do reform tereziánských*, *Časopis Matice moravské* 41–42, 1917–1918, s. 189–247.
- Alfred HEIT, *Die mittelalterlichen Städte als begriffliches und definitorisches Problem*, *Die Alte Stadt* 5, 1978, s. 350–408.
- Erwin HEINZEL, *Zwei Trautenauer Urbare aus den Jahren 1544 und 1545*, *Jahrbuch des Deutschen Riesengebirgsvereines (Sitz Hohenelbe)* 23, 1934, s. 29–74.
- Josef HEJNIC – Jan MARTÍNEK, *Rukověť humanistického básnictví v Čechách a na Moravě. Díl 5. (S–Ž)*, Praha 1982.
- Josef HELLER, *Dějiny lounského vinařství*, Louny 1888.
- Vilém HEROLD, *O nejstarší městské knize lounské*, *Sborník archivních prací* 21, 1971, s. 32–94.
- Jan HEŘMAN, *Zemské berní rejstříky z l. 1523 a 1529*, *Československý časopis historický* 10, 1962, s. 248–257.
- Pavel HIML, *Die „armen Leute“ und die Macht. Untertanen der südböhmischen Herrschaft Český Krumlov/Krumau im Spannungsfeld zwischen Gemeinde, Obrigkeit und kirche 1680–1781*, Stuttgart 2003.
- Pavel HIML, *Vrchnost a venkované v myšlení poddanské společnosti na českokrumlovském panství v 17. a 18. století*, *Opera historica* 5, 1996, s. 639–660.
- Ivan HLAVÁČEK, *Die Luxemburger und die böhmischen königlichen Städte des 14. Jahrhunderts im Lichte ihres Privilegiengutes*. In: Helmut Bräuer – Elke Schlenkrich (Hrsg.), *Die Stadt als Kommunikationsraum. Beiträge zur Stadtgeschichte vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert. Festschrift für Karl Czok zum 75. Geburtstag*, Leipzig 2001, s. 413–430.
- Ivan HLAVÁČEK – Jaroslav KAŠPAR – Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Praha 2002.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Fundace pražských měšťanů do roku 1419*, *Documenta Pragensia* 4, 1984, s. 121–137.
- Monika HOCKOVÁ, *Politicko-ekonomický vývoj trutnovského panství v době růstu šlechticko-měšťanské opozice*, Olomouc 1979. Diplomová práce, Katedra historie Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Olomouci.
- Maximilian HOEN, *Oesterreichischer erbfolge-Krieg 1740–1748*. IV. Band, Wien 1900.
- Otto HOHENSTATT, *Die Entwicklung des Territorium der Reichsstadt Ulm im 13. und 14. Jahrhundert*, Stuttgart 1911 (= Darstellungen aus der württembergischen Geschichte 6).
- František HOFFMANN, *České město ve středověku*, Praha 1992.
- František HOFFMANN, *Hlavní výsledky studia středověkých měst v českých zemích*. In: Miloslav Polívka – František Šmahel (red.), *In memoriam Josefa Macka (1922–1991)*, Praha 1996, s. 209–227.
- František HOFFMANN, *Jihlava v husitské revoluci*, Havlíčkův Brod 1961.
- František HOFFMANN, *Jihlavské právo*, Havlíčkův Brod 1959.
- František HOFFMANN, *K systémové analýze středověkých měst*, *Český časopis historický* 88, 1990, s. 252–275.
- František HOFFMANN, *Struktura městského obyvatelstva v českých zemích do počátku 16. století*. In: Ján Čierny – František Hejl – Antonín Verbík (red.), *Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století*, Praha 1984, s. 320–342.
- František HOFFMANN, *Středověké město v Čechách a na Moravě*, Praha 2009 (= Česká historie 20).
- Gustav HOFMANN, *Blatenský velkostatek v polovině 18. stol.*, *Sborník archivních prací* 8, 1958, s. 98–130.
- Gustav HOFMANN, *Město Sušice po třicetileté válce (Rozbor berní ruly z roku 1654)*. In: *Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy I*, Sušice 1989, s. 68–75.
- Gustav HOFMANN, *Metrologická příručka pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy*, Plzeň–Sušice 1984.
- Gustav HOFMANN, *Privilegia poddanských vsí na Tachovsku*, *Minulostí Západočeského kraje* 17, 1981, s. 139–144.
- Gustav HOFMANN, *Snahy o hospodářskou reformu na velkostatku Planá v druhé polovině 18. století*, *Minulostí Západočeského kraje* 4, 1966, s. 104–115.
- Gustav HOFMANN, *Z počátků textilní manufaktury v Nové Kdýni*, *Minulostí Západočeského kraje* 7, 1970, s. 123–133.
- Zdeněk HOJDA, *Výtvarná díla v domech staroměstských měšťanů v letech 1627–1740. Příspěvek k dějinám kultury barokní Prahy I.*, *Pražský sborník historický* 26, 1993, s. 38–102.
- Zdeněk HOJDA, *Kulturní investice staroměstských měšťanů v letech 1627–1740. Příspěvek k dějinám kultury barokní Prahy II.*, *Pražský sborník historický* 27, 1994, s. 47–104.
- Milan HOLAKOVSKÝ, *Finanční hospodaření na selských gruntech v předbělohorských jižních Čechách*, *Jihočeský sborník historický* 62, 1993, s. 70–91.
- František HOLEC, *Archivář JUDr. Jaromír Čelakovský*, *Archivní časopis* 45, 1995, s. 138–153.
- Jaroslav HOLEYŠOVSKÝ, *Počátek svobodnických knih*, *Sborník archivních prací* 8, 1958, s. 90–108.
- Petr HOLODŇÁK – Ivana EBELOVÁ (red.), *Žatec*, Praha 2004 (= Dějiny českých měst).
- Stanislav HOLUBEC, *Ráby – původ názvu*, *Zprávy Klubu přátel Pardubicka* 33, 1988, č. 1–2, s. 53.
- Jaroslav HONC, *Hospodářské záznamy, zemědělská výroba a prodeje přebytků Jana Zákostelského v Lounech v r. 1553–1574*, Praha 1968 (= Prameny historie zemědělství a lesnictví 7).
- Jaroslav HONC, *Pozemková renta a cena velkostatku Lišno A. A. Briaumontové r. 1642*, *Sborník vlastivědných prací z*

- Podblanicka 9, 1968, s. 111–144.
- Jaroslav HONC, *Problémy studia mezd a cen chlebového obilí v 17. a 18. století*. In: Josef Petráň (red.), *Problémy cen, mezd a materiálních podmínek života lidu v Čechách v 17.–19. století II.*, Praha 1977 (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 3, 1977, Studia historica XVII), s. 51–88.
- Jaroslav HONC, *Roční spotřeba žita, chleba a jiných potravin v čeledních dávkách, deputátech, výměncích a špitálních dávkách v letech 1452–1845*. In: *Problémy cen, mezd a materiálních podmínek života od 16. do poloviny 19. století*, Praha 1971 (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1971, č. 1), s. 177–210.
- Jaroslav HONC, *Roční spotřeba žita, chleba a jiných potravin v čeledních dávkách, deputátech, výměncích a špitálních dávkách v letech 1452–1845*. In: *Materiály č. 10*, Praha 1968, s. 16–43.
- Jaroslav HONC, *Územní vývoj velkostatků na Dolnokralovicku v letech 1549–1698*, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 12, 1971, s. 186–227.
- Ivan HONL – Emanuel PROCHÁZKA, *Úvod do dějin zeměměřičství V. Novověk 3*, Praha 1984.
- Vladimír HORPENIAK, *Dolování a rýžování zlata v horním Pootaví do poč. 16. století a jeho význam*, Praha 1972. Diplomová práce, FF UK.
- Vladimír HORPENIAK, *Hornické Kašperské Hory v době předhusitské*. In: Sborník vlastivědných prací o Šumavě k 650. výročí města Kašperské Hory. Kašperské Hory 1980.
- Pavla HORSKÁ – Eduard MAUR – Jiří MUSIL, *Zrod velkoměsta. Urbanizace českých zemí a Evropa*, Praha–Litomyšl 2002.
- Jan HORSKÝ, *Myšlenkový svět agrárního dějepisce*. In: Jan Horský (red.), *Kulturní a sociální skutečnost v dějzpytném myšlení*, Ústí nad Labem 1999, s. 153–185.
- Jan HORSKÝ, *Příspěvek ke studiu venkovské poddanské čeledi v 16.–18. století (panství Třeboň – sonda)*, Archivní časopis 43, 1993, s. 145–165.
- Jan HORSKÝ – Miloš SLÁDEK, *Rodinné, sociální a demografické poměry v poddanských vsích na panství Třeboň v letech 1586 a 1651*, Historická demografie 17, 1993, s. 71–110.
- Ladislav HOSÁK, *K počátkům měst na jihozápadní Moravě*, Sborník Filozofické fakulty Univerzity Komenského – historica 15, 1964, s. 117–125.
- Karel HOSTAŠ – Ferdinand VANĚK, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese sušickém*, Praha 1900 (= Soupis památek historických a uměleckých v království Českém od pravěku do počátku XIX. století 12).
- Philipp Wilhelm HÖRNIGK, *Österreich über alles, wann es nur will*, Frankfurt–Leipzig 1753.
- Hana HRACHOVÁ, *Rokycanský špitál sv. Trojice v raném novověku*. In: Štěpánka Karlová – Veronika Lišková – Jiří Stočes (red.), *Historická dílna I. Sborník příspěvků přednesených v roce 2006*, Plzeň 2006, s. 55–75.
- Jiří HRBEK, *Barokní Valdštejnové v Čechách 1640–1740*, Praha 2013 (= České dějiny 5).
- Miroslav HROCH – Josef PETRÁŇ, *17. století – krize feudální společnosti?*, Praha 1976.
- Michaela HRUBÁ, *Pstruzi na císařský stůl Rudolfa II. Spor o pstruhové vody na mělnickém panství*. In: Olga Fejtová – Václav Ledvinka – Jiří Pešek (red.), *Město a voda. Praha, město vody. Sborník příspěvků z 22. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, uspořádané ve spolupráci s Institutem mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ve dnech 7. a 8. října 2003 v Clam-Gallasově paláci v Praze*, Praha 2005 (=Documenta Pragensia, 24), s. 251–257.
- František HRUBÝ, *Moravská šlechta r. 1619, její jmění a náboženské vyznání*, Časopis Matice moravské 46, 1922, s. 107–169.
- Martin HRUŠKA, *Kniha pamětní král. krajského města Plzně od roku 775 až 1870*, Plzeň 1883.
- Rudolf HURT, *Dějiny rybníkářství na Moravě a ve Slezsku I–II*, Ostrava 1960.
- Václav HUSA, *K methodice studia dějin lidových hnutí v období pozdního feudalismu*. In: Václav Husa – Josef Petráň (red.), *Příspěvky k dějinám třídních bojů v Čechách I*, Praha 1955 (= Acta Universitatis Carolinae, Historica VI, 1955), s. 5–34.
- Jindra HŮRKOVÁ – Jan PÍČKA, *Nové doklady osídlení jihozápadních Čech v době hradištní*. In: Milan Metlička (red.), *Archeologie doby hradištní v Čechách. Sborník příspěvků z pracovního setkání badatelů zaměřených na výzkum doby hradištní v Čechách, konaného v Plzni 19.–21. 5. 2004*, Plzeň 2005, s. 93–121.
- Günther CHALOUPEK, *Stadt und Land – zur Regionalökonomik der deutschen Historischen Schule*. In: Hans Michael Trautwein (Hrsg.), *Die Entwicklung der Raumwirtschaftslehre von ihren Anfängen bis in die Gegenwart*, Berlin 2014 (= Schriften des Vereins für Socialpolitik, Neue Folge, Band 115/XXIX), s. 127–160.
- Gracián CHALOUPEK, *Dva seznamy městské dávky Uh. Hradiště z druhé poloviny XIV. století (Příspěvek k hospodářským dějinám města)*, Sborník Matice moravské 78, 1959, s. 139–160.
- Aleš CHALUPA, *Venkovské obyvatelstvo v Čechách v tereziánských katastroch (1700–1750)*, Sborník Národního muzea 23, 1969, č. 4–5.
- Václav CHALUPSKÝ, *Z minulosti Štěchovic*, Farní věstník duchovních správ horažďovického vikariátu 3, 1929, č. 4, s. 6; č. 6, s. 7; č. 8–9, s. 10.
- Albrecht CHANOVSKÝ, *Vestigium Bohemiae piaae*, Praha 1657.
- Bronislav CHOCHOLÁČ, *Hospodaření na městském statku Kuřim v předbělohorské době*. In: Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století). Sborník příspěvků z konference uspořádané v Prostějově ve dnech 25.–27. dubna 1995 Muzeem Prostějovska v Prostějově a Rakouským ústavem pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno, Prostějov 1997, s. 105–115.
- Bronislav CHOCHOLÁČ, *Poddanský úvěr na Moravě v 16. a 17. století*, Český časopis historický 99, 2001, s. 59–83.

- Bronislav CHOCHOLÁČ, *Selské peníze. Sonda do finančního hospodaření poddaných na západní Moravě koncem 16. a v 17. století*, Brno 1999 (= Knižnice Matice moravské 4).
- Bronislav CHOCHOLÁČ, *Zadluženost a poddanské dávky. Příspěvek ke studiu sociálně-ekonomických problémů poddaných ve druhé polovině 16. století na základě rozboru pernštejnských pozemkových knih*, Jižní Morava 25, 1989, s. 75–87.
- Walter CHRISTALLER, *Die zentralen Orte in Süddeutschland. Eine ökonomisch-geographische Untersuchung über die Gesetzmässigkeit der Verbreitung und Entwicklung der Siedlungen mit städtischen Funktionen*, Jena 1933.
- Jan CHROUST, *K robotní abolicí na Moravě letech 1777–1789*, Časopis Matice moravské 88, 1969, s. 233–257.
- Jaroslav IRA, *Creating Local and Broader Identities. Historical Monographs on Bohemian, Moravian, and Galician Towns, 1860–1900*. In: Lud'a Klusáková – Laure Teulières (ed.), *Frontiers and Identities. Cites in Regions and Nations*, Pisa, 2008, s. 251–266.
- František IŠA, *Poselská služba Dvora Králové nad Labem v raném novověku*, Praha 2014. Diplomová práce, Ústav českých dějin FF UK.
- Franz IRSIGLER, *Getreidepreise, Getreidehandel und städtische Versorgungspolitik in Köln im 15. und 16. Jahrhundert*. In: Werner Besch (Hrsg.), *Die Stadt in der europäischen Geschichte*, Bonn 1972, s. 571–610.
- Ann Katherine ISAACS (ed.), *Town and country. Historiographical traditions and research prospects. – Città e campagna. Tradizioni storiografiche e prospettive di ricerca*, Ospadalleto 1997 (= Colloquium i history/archaeology. Colloquium in storia/archeologia 1).
- Karl JAHNEL – Alexander MARIAN, *Das Spital und die Kirche St. Materni ausserhalb der Mauern in Aussig*, Ústí nad Labem 1924.
- Libor JAN, *Václav II. a struktury panovnické moci*, Brno 2006.
- Josef JANÁČEK, *Čechy za války šmalkaldské. Disertační práce*, Praha 1948.
- Josef JANÁČEK, *České dějiny. Doba předbělohorská 1526–1547. Kniha I, díl I*, Praha 1971.
- Josef JANÁČEK, *České dějiny. Doba předbělohorská 1526–1547. Kniha I, díl II*, Praha 1984.
- Josef JANÁČEK, *České stavovské povstání 1618–1620*, Folia historica bohemia 8, 1985, s. 7–41.
- Josef JANÁČEK, *Dějiny obchodu v předbělohorské Praze*, Praha 1955.
- Josef JANÁČEK, *Die Handelsbeziehungen zwischen Prag und Linz im 16. Jahrhundert*. In: *Historisches Jahrbuch der Stadt Linz* 1960, s. 55–80.
- Josef JANÁČEK, *Královská města česká na zemském sněmu r. 1609–1610*, Sborník historický 4, 1956, s. 226–251.
- Josef JANÁČEK, *Města v českých zemích v 16. století*, Hospodářské dějiny 4, 1979, s. 165–197.
- Josef JANÁČEK, *Městské finance a investice: Praha 1420–1547*, Československý časopis historický 25, 1977, s. 408–426.
- Josef JANÁČEK, *Pivovarnictví v českých královských městech v 16. století*, Praha 1959 (= Rozpravy ČSAV, řada společenských věd, ročník 69, sešit 1).
- Josef JANÁČEK, *Přehled dějin řemeslné výroby v českých zemích za feudalismu*, Praha 1963.
- Josef JANÁČEK, *Rudolfínské drahovní řády (Příspěvek k dějinám cenové revoluce v Čechách)*, Praha 1957 (=Rozpravy ČSAV. Řada společenskovední, ročník 67, č. 4).
- Josef JANÁČEK, *Řemeslná výroba v českých městech v 16. století*, Praha 1961.
- Josef JANÁČEK, *Die Städte in den böhmischen Ländern im 16. Jahrhundert*. In: Wilhelm Rausch (Hrsg.), *Die Stadt an der Schwelle zur Neuzeit*, Linz 1980, s. 293–309.
- Josef JANÁČEK, *Zrušení cechů roku 1547*, Československý časopis historický 57, 1959, s. 231–242.
- Antonín JANÁK, *Nač si Sušičtí v 16. stol. stěžovali*, Sušické listy 17, 1934, č. 53, s. 2.
- Antonín JANÁK, *Sušicko po Bílé hoře*. In: *Spořitelna města Sušice 1939*, Sušice 1939, s. 36–42.
- Antonín JANÁK, *Z místopisu staré Sušice*. In: *Spořitelna města Sušice. Padesátá prvá účetní zpráva 1936*, Sušice 1937, s. 44–57.
- Jan JANÁK, *Moravský merkantilista a osvícenec Ignác sv. p. Schröffel z Mannsberku*. In: *Ad vitam et honorem Jaroslava Mezník. Profesoru Jaroslavu Mezníkovi přátele a žáci k pětasedmdesátým narozeninám*, Brno 2003, s. 779–784.
- Oldřich JANEČEK, *Povstání venkovského lidu na Trutnovsku r. 1775*, Zprávy Okresního muzea v Trutnově, Trutnov 1958, č. 4.
- Bohumila JANKOVSKÁ, *Švihovští z Rýzemberka (1450–1650)*, České Budějovice 2000. Diplomová práce, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.
- Emanuel JANOUŠEK, *Dějiny obce Suchdola. Od nejstarších dob do roku 1848*, [Suchdol 1964].
- Emanuel JANOUŠEK, *Historický vývoj produktivity práce v zemědělství v období pobělohorském*, Praha 1967 (= Prameny historie zemědělství a lesnictví 3).
- Emanuel JANOUŠEK, *Náčrt vývoje lesního hospodářství na panství prášilském na Šumavě*, Lesnická práce 17, 1938, s. 128–158.
- Emanuel JANOUŠEK, *Raabisace na panství karlštejnském (Příspěvek k srovnání raabisacních dávek a měření s dávkami a měřením josefského katastru.)*. In: *Od pravěku k dnešku II. Sborník prací z dějin československých k šedesátým narozeninám Josefa Pekaře*, Praha 1930, s. 248–280.
- Emanuel JANOUŠEK, *Význam výkonu a využití robotních služeb v zemědělské výrobě na feudálním velkostatku*, Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd 1, 1956, s. 177–194.
- Emanuel JANOUŠEK – Zdeněk BERAN, *Hustota setby a způsoby setí obilovin ve vývoji naší zemědělské výroby*, Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd 1, 1956, s. 263–313.

- Emanuel JANOUŠEK – Jaroslava STŘESKOVÁ – Alois JANČÍK, *Metodika historické monografie vesnice v českých zemích*. In: *Agrikultúra. Sborník poľnohospodárskeho múzea v Nitre*, Bratislava 1963, s. 255–278.
- Jiří JÁNSKÝ, *Kronika česko-bavorské hranice II*, Domažlice 2001 (= Průvodce historií západních Čech 8).
- Jiří JÁNSKÝ, *Kronika česko-bavorské hranice V*, Domažlice 2005 (= Průvodce historií západních Čech 11).
- Jiří JÁNSKÝ, *Páni ze Švamberka – pětisetletá saga rodu s erbem labutě*, Domažlice 2006 (= Průvodce historií západních Čech 13).
- Leoš JELEČEK, *Kapitalistická pozemková renta, zemědělská revoluce a půdní fond v Čechách ve 2. polovině 19. století*, *Československý časopis historický* 29, 1981, s. 670–703.
- Martin JEŽEK, *Brno a jeho region*, Praha–Brno 2000 (= *Mediaevalia archaeologica* 2).
- Martin JEŽEK, *Hospodářský region středověkého města*. In: *Život v archeologii středověku. Sborník příspěvků věnovaných Miroslavu Richterovi a Zdeňku Smetánkovi*, Praha 1997, s. 309–320.
- Jiří JIRÁSEK, *Český velkostatek v době evropské „zemědělské revoluce“*, *Sborník Matice moravské* 86, 1967, s. 80–100.
- Jiří JIRÁSEK, *Venkovské statky města Brna před Bílou horou. Příspěvek k hospodaření královských měst*, *Brno v minulosti a dnes* 4, 1962, s. 187–193.
- Jiří JIRÁSEK, *Zemědělské nářadí poddanské usedlosti v našich zemích v době „zemědělské revoluce“*, *Vlastivědný věstník moravský* 20, 1968, s. 208–227.
- Hermenegild JIREČEK, *Královské věnné město Vysoké Mýto. Obraz místopisný, dějepisný, životopisný i statistický*, Vysoké Mýto 1884.
- Josef JIREČEK, *Celnictví české za šestnáctého věku*, *Časopis českého musea* 41, 1867, s. 3–32.
- Josef JIREČEK, *Železné krávy*, *Památky archaeologické a místopisné* 11, 1878–1881, sl. 233–236.
- Eberhard JONÁK, *Der land- und lehentäfliche Grundbesitz im Königreiche Böhmen. Statistische Tafeln*, Prag 1865.
- Hana JORDÁNKOVÁ – Ludmila SULITKOVÁ, *Realita každodennosti a kritika faktů hromadné povahy*. In: *Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století)*. Sborník příspěvků z konference uspořádané v Prostějově ve dnech 25 – 27. dubna 1995 Muzeem Prostějovska v Prostějově a Rakouským ústavem pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno, Prostějov 1997, s. 58–72.
- Hans Jürgen JÜNGLING, *Reichsstädtische Herrschaft und bäuerlicher Protest. Der Konflikt zwischen der Reichsstadt Schwäbisch Gmünd und ihrem Landgebiet (1775–1792)*, Schwäbisch Gmünd 1989.
- Tomáš KAHUDA-STERNECK, *K účasti Jana Mencla z Kolsdorfu na placení berní v brněnském berním kraji*, *Vyškovský sborník* 1, 1999, s. 55–87.
- Friedheim Berthold KAISER – Bernhard STASIEWSKI (Hrsg.), *Stadt und Landschaft im deutschen Osten und in Ostmitteleuropa*, Köln – Wien 1982 (= *Studien zum Deutschtum im Osten*, H 17).
- Kristina KAISEROVÁ – Vladimír KAISER (red.), *Dějiny města Ústí nad Labem*, Ústí nad Labem 1995.
- Adolf KALNÝ, *Soupis urbárů jihočeských archivů 1378–1773 I., II.*, České Budějovice 1976 (= *Inventáře, katalogy a tematické rejstříky k fondům jihočeských archivů* 50).
- Jan KAPRAS, *K dějinám českého zástavního práva*, Praha 1903.
- Jan KAPRAS, *Právní dějiny země Koruny české II*, Praha 1913.
- Viktor KARELL, *Die königl. Stadt Kaaden als Grundherrschaft*. In: L. Wenzel Stopfkuchen (hrsg.), *Heimatkunde des Verwaltungsbezirkes Kaaden. Seine geschichtliche und kulturelle Entwicklung*. I. Teil, Kaaden 1938, s. 60–64.
- Jaroslav KAŠPAR, *Čelákovice v roce 1785. Historicko-topografický obraz města podaný na základě údajů josefského katastru*, *Středočeský sborník historický* 24, 1998, s. 38–77.
- Jaroslav KAŠPAR, *Příspěvek k metodice zpracování vrchnostenských peněžních účtů ze 17. století*, *Zápisky katedry československých dějin a archivního studia II*, 1957, s. 33–49.
- Jaroslav KAŠPAR, *Nevolnické povstání v Čechách roku 1680*, Praha 1965 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica – Monographia* 5; *Příspěvky k dějinám třídních bojů* 3).
- Jaroslav KAŠPAR, *Příspěvek k metodice zpracování vrchnostenských peněžních účtů ze 17. století*, *Zápisky katedry československých dějin a archivního studia II*, 1957, s. 33–49.
- František KAVKA, *Hraď a jejich význam v skladbě české předhusitské šlechty (1300–1419). Situace na středním Povltaví a dolním Posázaví*. In: František Kavka, *Ohlédnutí za padesáti lety ve službě českému dějepiscetví*, Praha 2002, s. 196–225.
- František KAVKA, *Královská doména Karla IV. v Čechách a její osudy*. In: František Kavka, *Ohlédnutí za padesáti lety ve službě českému dějepiscetví*, Praha 2002, s. 169–190.
- František KAVKA, *Majetková, sociální a třídní struktura českých měst v první polovině 16. století ve světle knih a rejstříků městské dávky*, *Sborník historický* 6, 1959, s. 253–294.
- František KAVKA, *Městské hospodářství Českých Budějovic v letech 1496–1570*, *Jihočeský sborník historický* 34, 1965, s. 31–58.
- František KAVKA, *Třídní struktura Českých Budějovic v první polovině 16. století. Příspěvek k dějinám českých měst v první polovině 16. stol.*, *Sborník historický* 4, 1956, s. 110–188.
- Josef KAZIMOUR, *K dějinám dělení velkostatků v 18. stol.*, Praha 1921.
- Ludmila KÁRNÍKOVÁ, *Vývoj obyvatelstva v českých zemích 1754–1914*, Praha 1965.
- Jiří KEJŘ, *Aus Böhmens Verfassungsgeschichte. Staat – Städtewesen – Hussitentum*, Praha 2006.
- Jiří KEJŘ, *Historik – beletrista*. In: Zikmund Winter, *Zlatá doba měst českých*, Praha 1991, s. 254–268.
- Jiří KEJŘ, *Konfiskace majetku katolických měšťanů v husitských městech*, *Husitský Tábor* 16, 2009, s. 9–58.
- Jiří KEJŘ, *Les impôts dans les villes médiévales de Bohême*. In: *L'impôt dans le cadre de la ville et de l'état*. De

belasting in het raam van stad en staat. Colloque International. International Colloquium Spa 6-9-IX-1964, Brussel 1966, s. 208–228.

Jiří KEJŘ, *Vznik městského zřízení v českých zemích*, Praha 1998.

Jiří KEJŘ, *Zur Entstehung des städtischen Standes im hussitischen Böhmen*. In: Bernard Töpfer (Hrsg.), *Städte und Ständestaat*, Berlin 1980 (= Forschungen zur mittelalterlichen Geschichte 26), s. 195–213.

Rolf KIEßLING, *Bürgerlicher Besitz auf dem Land – ein Schlüssel zu den Stadt-Land-Beziehungen im Spätmittelalter, aufgezeigt am Beispiel Augsburgs und anderer ostschwäbischer Städte*. In: Pankraz Fried (Hrsg.), *Bayerisch-schwäbische Landesgeschichte an der Universität Augsburg 1975–1977*, Sigmaringen 1979 (= Augsburger Beiträge zur Landesgeschichte Bayerisch-Schwabens 1), s. 121–140.

Rolf KIEßLING, *Die Stadt und ihr Land. Umlandpolitik, Bürgerbesitz und Wirtschaftsgefüge in Ostschwaben vom 14. bis ins 16. Jahrhundert*, Köln – Wien 1989 (= Städteforschung. Veröffentlichungen des Instituts für vergleichende Städtegeschichte in Münster 29).

Rolf KIEßLING, *Stadt-Land-Beziehungen im Spätmittelalter. Überlegungen zur Problemstellung und Methode anhand neuerer Arbeiten vorwiegend zu süddeutschen Beispielen*, Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte 40, 1977, s. 829–867.

Jan KILIÁN, *Město ve válce, válka ve městě. Mělník 1618–1648*, Praha 2008.

Jan KILIÁN (red.), *Trpké býti zdá se? Víno a vinařství v českých zemích ve středověku a v raném novověku. Sborník příspěvků z konference konané v Mělníce 2.–4. dubna 2008*, Mělník 2009.

Jan KILIÁN, *Vrchnostenský statek mělnické městské obce v první polovině 17. století*, Středočeský vlastivědný sborník 24, 2006, s. 9–39.

Jiří KLABOUCH, *Manželství a rodina v minulosti*, Praha 1962.

Jiří KLABOUCH, *Osvícenské právní nauky v českých zemích*, Praha 1958.

Jiří KLABOUCH, *Politický konsens k manželství v Čechách*, Praha 1960.

Jan KLÁPŠTĚ, *Paměť krajiny středověkého Mostecka*, Most 1994.

Jan KLÁPŠTĚ, *Stadt und Umland. Vom Wandel einer Landschaft im Zuge der Urbanisierung*. In: Hansjürgen Brachmann (Hrsg.), *Burg – Burgstadt – Stadt. Zur Genese mittelalterlicher nichtagrarischer Zentren in Ostmitteleuropa*, Berlin 1995, s. 207–211.

Jan KLÁPŠTĚ, *Středověké město a jeho region: východiska archeologického projektu*. In: Martin Ježek – Jan Klápště (red.), *Mediaevalia archaeologica*, Praha 1999, s. 13–20.

Jan KLEPL, *Královská města česká počátkem 18. stol. (Reformy hospodářské a správní)*, Český časopis historický 38, 1922, s. 260–284, 489–521; 39, 1933, s. 57–71.

Čeněk KLIER, *Stručný nástin bernictví království českého v dobách před válkami husitskými*, Časopis Musea království Českého 76, 1902, s. 21–39, 211–233.

Josef KLIK, *Národnostní poměry v Čechách od válek husitských do bitvy bělohorské*, Český časopis historický 27, 1921, s. 8–62; 28, 1922, s. 31–73.

Richard KLINDERA, *Několik poznámek k zámečku a bývalému panství Dolejší Krušec u Hartmanic*. In: Sborník vlastivědných prací o Šumavě k 650. výročí města Kašperské Hory, Kašperské Hory 1980, s. 187–191.

Arnošt KLÍMA, *Manufakturní období v Čechách*, Praha 1955.

Arnošt KLÍMA, *Probleme der Proto-Industrie in Böhmen zur Zeit Maria Theresias*. In: Österreich im Europa der Aufklärung. Kontinuität und Zäsur in Europa zur Zeit Maria Theresias und Josephs II. Internationales Symposium in Wien 20. – 23. Oktober 1980. Band 1, Wien 1985, s. 173–195.

Helmut KLOCKE, *Zur Publizistik über die Lage der böhmischen Bauern im 18. Jahrhundert und im Vormärz*. In: Heinz Ischreyt (Hrsg.), *Der Bauer Mittel- und Osteuropas im Sozio-ökonomischen Wandel des 18. und 19. Jahrhunderts. Beiträge zu seiner Lage und deren Widerspiegelung der zeitgenössischen Publizistik und Literatur*, Köln – Wien 1973, s. 253–273.

Ladislav KMONÍČEK, *Námezdní práce na zlonickém velkostatku před a po roce 1848*, Sborník archivních prací 7, 1957, s. 55–113.

Antonín KNAPP, *Paměti královského věnného města Jaroměře nad Labem*, Jaroměř 1887.

Georg Friedrich KNAPP, *Die Bauernbefreiung und der Ursprung der Landarbeiter in älteren Teilen Preußens*, Leipzig 1887.

Herbert KNITTLER, *Nutzen, Renten, Erträge. Struktur und Entwicklung frühneuzeitlicher Feudaleinkommen in Niederösterreich*, Wien 1989 (= Sozial- und wirtschaftshistorische Studien 19).

Herbert KNITTLER, *Zum Problem des bürgerlichen Untertanenbesitzes auf dem Lande. Die landesfürstlichen Städte ob der Enns und des Viertels ober dem Manhartsberg (NÖ) im Vergleich*. In: Markus Cerman – Erich Landsteiner (Hrsg.), *Zwischen Land und Stadt. Wirtschaftsverflechtungen von ländlichen und städtischen Räumen in Europa 1300–1600*, Innsbruck 2010 (= Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes 2009), s. 91–121.

Vilém KNOLL, *Intestátní dědická posloupnost v českém středověkém právu zemském a městském*, Časopis pro právní vědu a praxi 2012, č. 3, s. 235–244.

Marie KOČANDRLOVÁ, *Raabizace a její důsledky na příkladě obcí Dolan a Habrové. Studie k pozemkové reformě 18. století na plzeňském panství*, [Praha 1973]. Diplomová práce, katedra etnografie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Marie KOČANDRLOVÁ, *Raabizace a její důsledky na příkladě obcí Dolan a Habrové. Studie k pozemkové reformě 18. století na plzeňském panství. Dědictví Raabovy reformy*. In: Miloš Tomandl – Lubomír Procházka (red.), *Tradiční lidová architektura. Opera ethnologica archivalia*, Praha 2008, s. 186–193.

- Josef KOČÍ, *Boje venkovského lidu v období temna. Povstání nevolníků v XVII. a XVIII. století*, Praha 1953.
- Josef KOČÍ, *Die Reformen der Untertänigkeitsverhältnisse in den böhmischen Ländern unter Maria Theresia und Joseph II.* In: Österreich im Europa der Aufklärung. Kontinuität und Zäsur in Europa zur Zeit Maria Theresias und Josephs II. Internationales Symposium in Wien 20.–23. Oktober 1980. Band 1, Wien 1985, s. 121–137.
- Josef KOČÍ, *Robotní povinnosti poddaných v českých zemích po třicetileté válce*, Československý časopis historický 9, 1963, s. 331–340.
- Zdeňka KOKOŠKOVÁ, *Pokusy o zřízení biskupství v západních Čechách v rámci rekatolizačních snah v 17. století*. In: Z archivních depozitářů. Pavle Burdové k 70. narozeninám, Praha 1998, s. 46–56.
- G. KOLÁŘOVÁ, *Zápisky Jindřicha Pollanda, majitele statku Kunkovic*, Věstník československého zemědělského musea 1, 1928, s. 108–112.
- Josef KOLLMANN, *Abolice a reluce roboty (1789–1798)*, Sborník archivních prací 58, 2008, s. 3–101.
- Josef KOLLMANN, *Berní rejstříky a berně roku 1567*, Sborník archivních prací 13, 1963, s. 169–246.
- Jana KONVIČNÁ, *Několik poznámek k pražskému měšťskému hospodářství na přelomu 18. a 19. století*. In: Olga Fejtová – Václav Ledvinka – Jiří Pešek (red.), Osm set let pražské samosprávy. Sborník příspěvků z 18. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, uspořádané ve spolupráci s Institutem mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ve dnech 16. a 17. května 2001 u příležitosti výstavy Osm století pražské samosprávy, Praha 2002 (= Documenta Pragensia 21), s. 113–120.
- Petr KOPIČKA, *Rebelie aneb Pozdvížení v Roudnici nad Labem v letech 1619–1620*, Porta bohemica 4, 2007, s. 9–53.
- Petr KOPIČKA, *Správa velkostatku Mělník v 16. až 20. století (Diplomatická studie z dějin patrimoniální a hospodářské správy)*, Porta bohemica 2, 2003, s. 24–78.
- Kostel sv. Bartoloměje v Koči u Chrudimi*, Kočí 2002.
- Ivo KOŘÁN, *Umění a umělci baroka v Havlíčkově Brodě*, Umění 11, 1963, s. 142–150.
- Ivo KOŘÁN, *Umění a umělci baroka v Hradci Králové*, Umění 19, 1971, s. 35–69, 136–189.
- Ivo KOŘÁN, *Umění baroka v Havlíčkově Brodě (Čas zápasů a bojů)*, Havlíčkobrodsko 6, 1992, s. 1–34.
- Antonín KOSTLÁN, *Feudální zatížení českého venkova po husitské revoluci. K hospodářským a sociálním dějinám jagellonského období českých dějin (1471–1526)*, Praha 1988. Kandidátská disertační práce.
- Antonín KOSTLÁN, „Cenová revoluce“ a její odraz v hospodářském vývoji Čech, Folia historica bohemica 11, 1987, s. 161–212.
- Antonín KOSTLÁN, *K rozsahu poddanských povinností od 15. do první poloviny 17. století ve světle odhadů a cen feudální držby*, Folia historica bohemica 10, 1986, s. 205–248.
- Miloslav KOŠTÁL, *Cena dominikální půdy v Děčíně v 2. pol. 16. stol.* In: Eduard Maur (red.), Příspěvky k dějinám cen nemovitostí v 16.–18. století, Praha 1963, s. 7–38.
- Miloslav KOŠTÁL, *O významu severočeského vinařství v minulosti*, Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd 3, 1958, s. 173–202.
- Simona KOTLÁROVÁ, *Páni z Rožmitálu*, České Budějovice 2008.
- Oldřich KOTYZA – Jan SMETANA – Jindřich TOMAS, *Dějiny města Litoměřic*, Litoměřice 1997.
- Jaromír KOVÁŘ, *Několik příspěvků k dějinám plzeňského baroka*, Minulost Plzně a Plzeňska 3, 1960, s. 103–120.
- Karel KRATOCHVÍL, *Vzpouza vsedě (Strategie a chování poddaných, vrchnosti a státní moci za neklidu na pelhřimovském panství na přelomu 17. a 18. století)*. In: Celostátní studentská vědecká konference „Historie 2002“ Opava 3. 12. – 4. 12. 2002, Opava 2003, s. 85–113.
- Miloš KRATOCHVÍL, *Šestipanské úřady v Starém a Novém městě pražském do r. 1547 a jejich knihy*, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 6, 1930, s. 149–262.
- Peter KRIEDTE – Hans MEDICK – Jürgen SCHLUMBOHM, *Industrialization. Rural industry in the genesis of capitalism*, Cambridge 1981.
- Karl-Friedrich KRIEGER, *Bürgerlicher Landbesitz im Spätmittelalter. Das Beispiel der Reichsstadt Nürnberg*. In: Hans K. Schulze (Hrsg.), Städtisches Um- und Hinterland in vorindustrieller Zeit, Köln–Wien 1985, s. 77–98.
- Wilhelm KRIMPENFORT, *Der Grundbesitz der Landstädte des Herzogtums Preussen. Geschichte, Wirtschaft, Recht, Sozialordnung*, Marburg an der Lahn 1979 (= Marburger Ostforschungen 35).
- Karl KROESCHELL, *Weichbild. Untersuchungen zur Struktur und Entstehung der mittelalterlichen Stadtgemeinde in Westfalen*, Köln – Graz 1960.
- Kamil KROFTA, *Přehled dějin selského stavu v Čechách a na Moravě*, Praha 1919.
- Kamil KROFTA – Emanuel JANOUŠEK, *Dějiny selského stavu*, Praha 1949 (= Laichterův výbor nejlepších spisů poučných 80).
- Jiří KROUPA, *Alchymie štěstí. Pozdní osvícenství a moravská společnost 1770–1810*, Brno 2006.
- Jiří KROUPA, *Poznámky k Sonnenfelsově koncepci umění*. In: Jaroslav Sedlář (red.), Uměleckohistorický sborník, Brno 1985, s. 195–209.
- Karel KŘESADLO, *K dějinám města Slaného do porážky husitské revoluce*, Středočeský sborník historický 8, 1973, s. 55–69.
- Karel KŘESADLO, *K dějinám města Slaného v 15. a 16. století*, Středočeský sborník historický 9, 1974, s. 119–134.
- Karel KŘESADLO, *Slaný od prvních zpráv do Bílé hory*. In: Kniha o Slaném, Slaný 1994, s. 43–64.
- Josef KŘIVKA, *Čeled' v poddanském hospodářství po třicetileté válce*, Český lid 56, 1969, s. 35–40.
- Josef KŘIVKA, *Čeled' v poddanském hospodářství a její podíl na celkovém počtu vesnického obyvatelstva*, Historická demografie 2, 1968, s. 2–8.
- Josef KŘIVKA, *Ranský dvůr v první čtvrtině 17. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 64, 1956, s. 89–102.

- Josef KŘIVKA, *Litomyšlský velkostatek za Pernštejnů (Příspěvek k dějinám českého velkostatku v 16.–17. století)*, Praha 1959 (= Rozpravy ČSAV, řada společenských věd, ročník 69, sešit 7).
- Josef KŘIVKA, *Mzdové poměry poddanské čeledě po třicetileté válce*, Český lid 57, 1970, s. 100–105.
- Josef KŘIVKA, *Nové osady v Čechách*. In: Josef Petráň (red.), *Počátky českého národního obrození 1770–1791*, Praha 1990, s. 16–19.
- Josef KŘIVKA, *Příspěvek k dějinám poddanského hospodaření v první polovině 18. století*, Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd 2, 1957, s. 79–94, 301–320.
- Josef KŘIVKA, *Výrobní a peněžní výsledky měšťanského zemědělství v 18. století v severních Čechách*, Praha 1975 (=Rozpravy Československé akademie věd, řada společenských věd, ročník 85, sešit 1).
- Josef KŘIVKA, *Zpráva dvorské válečné rady z roku 1771 a její výpovědní hodnota jako pramene o dědickém právu k poddanské nemovitosti v Čechách*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), *Posláním zemědělsko-lesnický arcivévř a agrární historik*, Praha 2006, s. 649–664.
- Jiří KUBA – Tomáš ŠIMEK – František ZAHŘÁDKA, *Soupis východočeských urbářů*, Zámorsk 1997.
- Jaroslav KUBÁK, *Přesuny poddaných na statcích města Č. Budějovic v druhé polovině 18. století*, Jihočeský sborník historický 33, 1964, s. 73–75.
- Ludmila KUBÁTOVÁ, *Bohemika ve vídeňském Archivu dvorské komory*, Sborník archivních prací, s. 563–597.
- Rudolf KUBITSCHKEK, *Ein alter Bericht über den bayrisch-böhmischen Salzhandel*, Monatsschrift für die ostbayerischen Grenzmarken 10, 1921, s. 197–199.
- Jaromír KUBÍČEK, *Bibliografie k dějinám měst České republiky*, Brno 1997.
- Petr KUBÍN, *Der heilige Gunther (+1045). Ein Thüringer in Böhmen*, Zeitschrift für thüringische Geschichte 63, 2009, s. 11–38.
- František KUBŮ, *Die Grafen von Bogen in Böhmen*. In: Die Anfänge der Grafen von Bogen-Windberg. Studententagung zum 850. Todestag des Grafen Albert I. 17.–18. Januar 1997, Windberg 1999 (= Prämonstratenser-Abtei Windberg, Windberger Schriftenreihe 4), s. 126–145.
- František KUBŮ, *Chebský městský stát*, České Budějovice 2006.
- František KUBŮ, *Osudy pošumavských zámečků od Bílé Hory do současnosti – IV. Hrádek u Sušice*, Zlatá stezka 6, 1999, s. 93–143.
- František KUBŮ, *Osudy pošumavských zámečků od Bílé Hory do současnosti – V. Lčovice*, Zlatá stezka 7, 2000, s. 81–116.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Der Goldene Steig I. Historische und archäologische Erforschung eines bedeutenden mittelalterlichen Handelsweges*, Passau 2001.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Losenický systém pozůstatků Zlaté stezky*, Zlatá stezka 8–9, 2001–2002, s. 61–85.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Terénní průzkum české části Zlaté stezky*, Zlatá stezka 1, 1994, s. 54–76.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Zhůřský systém pozůstatků Zlaté stezky*, Zlatá stezka 11, 2004, s. 59–86.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Zlatá stezka. Historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty. 1. Úsek Prachatice – státní hranice*, České Budějovice 2007.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Zlatá stezka. Historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty. 2. Úsek Vimperk – státní hranice*, České Budějovice 2007.
- František KUBŮ – Petr ZAVŘEL, *Zlatá stezka. Historický a archeologický výzkum významné středověké obchodní cesty. 3. Úsek Kašperské Hory – státní hranice*, České Budějovice 2009.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. I. díl (A–G)*, Praha 1996.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. II. díl (H–Kole)*, Praha 1997.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. III. díl (Kolín–M)*, Praha 1998.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. IV. díl (Ml–Pan)*, Praha 2000.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. V. díl (Par–Pra)*, Praha 2002.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. VI. díl (Pro–Sto)*, Praha 2004.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. VII. díl (Str–U)*, Praha 2008.
- Jiří KUDĚLA, *Obnova staroměstských patrimoniálních statků po třicetileté válce*, Pražský sborník historický 27, 1994, s. 26–46.
- Jiří KUDĚLA, *Raabův robotně aboliční systém na panství města Plzně. Příspěvek k robotní aboliční v Čechách v poslední čtvrtině 18. století*, Praha [1983]. Diplomová práce, Katedra archivní a pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.
- Jiří KUDĚLA, *Zavádění Raabova robotně aboličního systému na panství Starého Města pražského*. In: Zdeněk Hojda – Jiří Pešek – Blanka Zilynská (red.), *Seminář a jeho hosté. Sborník prací k 60. narozeninám doc. dr. Rostislava Nového*, Praha 1992, s. 263–269.
- Jaroslav KUDRNA – Dušan TŘEŠTÍK – František HEJL, *Struktura feudální společnosti v českých zemích a problematika vzniku feudálního státu u západních Slovanů*. In: Ján Čierny – František Hejl – Antonín Verbík (red.), *Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století*, Praha 1984, s. 11–49.
- Jaroslav KUDRNÁČ, *Rýžoviště, zlatodoly a zlatorudné mlýny v Pootaví*. In: Sborník vlastivědných prací o Šumavě k 650. výročí města Kašperské Hory, Kašperské Hory 1980, s. 59–74.
- Jaroslav KUDRNÁČ, *Šumava a zlato*, Zlatá stezka 6, 1999, s. 13–25.
- Jaroslav KUDRNÁČ, *Zlato v Pootaví*, Písek 1971.
- Walter KUHN, *Die Stadtdörfer der mittelalterlichen Ostsiedlung*, Zeitschrift für Ostforschung 20, 1971, č. 1, s. 1–69.
- Winfried KÜCHLER, *Das Bannmeilenrecht. Ein Beitrag der mittelalterlichen Ostsiedlung zur wirtschaftlichen und*

- rechtlichen Verschränkung von Stadt und Land*, Würzburg 1964 (= Marburger Ostforschungen 24).
- Otakar KULHÁNEK, *Královské komorní panství v polovině 18. století*, *Minulost Berounska* 3, 2000, s. 43–111.
- Otakar KULHÁNEK, *Královské komorní panství na konci 18. století*, *Minulost Berounska* 5, 2002, s. 69–124.
- Otakar KULHÁNEK, *Míra zdanění a majetkové poměry berounské měšťanské společnosti v polovině 18. století*, *Minulost Berounska* 9, 2006, s. 39–64.
- Otakar KULHÁNEK, *Obecní hospodářský dvůr města Berouna v polovině 18. století*, *Minulost Berounska* 7, 2004, s. 22–46.
- Otakar KULHÁNEK, *Raabizace panství Králov Dvůr*, *Minulost Berounska* 4, 2001, s. 73–107.
- Josef KURKA, *Archidiakonáty kouřimský, boleslavský, hradecký a diecese litomyšlská (místopis církevní do r. 1421)*, Praha 1914.
- Franz KURZ, *Geschichte der Landwehre in Oesterreich ob der Enns. Erster Theil*, Linz 1811.
- František KUTNAR, *Boj loketských feudálů proti josefinskému urbarnímu patentu a robotní reluci*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 69, 1961, s. 72–80.
- František KUTNAR, *Cesta selského lidu ke svobodě*, Praha 1948.
- František KUTNAR, *Hodnota a úkol regionálního momentu v dějinách*. In: *Acta regionalia. Sborník vlastivědných prací*, Praha 1965, s. 7–10.
- František KUTNAR, *Naše národní minulost v dokumentech. Chrestomatie k dějinám Československa. II. díl*, Praha 1962.
- František KUTNAR, *Poddanství a robota v názorech české osvěcenské společnosti*. In: Václav Husa – Josef Petráň (red.), *Příspěvky k dějinám třídních bojů v Čechách II. Nevolnické povstání 1775*, Praha 1962 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 3, 1962), s. 7–63.
- František KUTNAR, *Povaha agrárně technické revoluce*. In: Zdeněk Fiala (red.), *Z českých dějin. Sborník prací in memoriam prof. dr. Václava Husy*, Praha 1966, s. 177–188.
- František KUTNAR, *Přehled dějin Československa v epoše feudalismu IV. Doba národního obrození 1740–1848*, Praha 1963.
- František KUTNAR, *Sociálně myšlenková tvářnost obrozeneckého lidu*, Praha 1948.
- František KUTNAR, *Spory hořických poddaných s vrchností v první polovině 19. století*. In: *Krkonoše-Podkrkonoší. Vlastivědný sborník prací pod patronací filosofické fakulty UP v Olomouci, Havlíčkův Brod* 1964, s. 98–112.
- Hans KUX, *Olmützer Gemeindefinanzen 1530–1630*, *Zeitschrift des Deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens* 20, 1916, s. 322–378; 21, 1917, s. 59–100.
- Hans KUX, *Die Olmützer Gemeindefinanzen 1630–1726*, *Zeitschrift des Deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens* 21, 1917, s. 263–289.
- Johann KUX, *Geschichte der Stadt Littau von den ältesten Zeiten bis zum Jahre 1848*, Brünn 1900.
- Pavel B. KŮRKA, *Kostelníci, úředníci, měšťané. Samospráva farnosti v utrakvismu*, Praha 2010.
- Gotthard LANG, *Gunther der Eremit in Geschichte. Sage und Kult*, *Studien und Mitteilungen zur Geschichte des Benediktiner-Ordens und seiner Zweige*, 59, 1941–1941, s. 1–81.
- Ursula LAURENTZSCH, *Der Anfang vom Ende. Politische Strukturen der Reichsstadt im 18. Jahrhundert*. In: *Geschichte der Stadt Schwäbisch Gmünd*, Stuttgart 1984, s. 293–306.
- Sylvia LAURINCOVÁ, *Městský statek Kuřim ve 2. polovině 17. století*, Brno 2009. Diplomová práce, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně.
- Zdeněk LÁZNIČKA, *Typy venkovského osídlení v Československu*, *Práce brněnské základny Československé akademie věd* 28, 1956, sešit 3, s. 95–134.
- Václav LEDVINKA, *Česká města v době třicetileté války a problematika jejich vývoje v epoše baroka (několik úvah a poznámek)*. In: Jan Kilián (red.), *Věnná města za třicetileté války a jejich poválečná obnova. Sborník z konference konané v Mělníce ve dnech 4. – 5. května 2004*, Mělník 2004, s. 22–31.
- Václav LEDVINKA, *Item poddané své spravedlivě chrániti, opatrovati a spravovati máme (K vývoji sociálních a náboženských poměrů na dominiu pánů z Hradce mezi léty 1547 a 1627)*. In: Jaroslav Pánek – Miloslav Polívka – Noemi Rejchrtová (red.), *Husitství – reformace – renesance. Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela*, Praha 1994, s. 815–830.
- Václav LEDVINKA, *Města v raném novověku*. In: Marie Šedivá Koldinská – Ivo Cerman (red.), *Základní problémy studia raného novověku*, Praha 2013, s. 268–306.
- Václav LEDVINKA, *Rozmach feudálního velkostatku, jeho strukturální proměny a role v ekonomice českých zemí v předbělohorském období*, *Folia historica bohemia* 11, 1987, s. 103–132.
- Václav LEDVINKA, *Úvěr a zadlužení feudálního velkostatku v předbělohorských Čechách (Finanční hospodaření pánů z Hradce 1560–1596)*, Praha 1985 (= *Monographia historica Bohemica* 1).
- Andrew LEES – Lynn HOLLEN LEES, *Cities and the Making of Modern Europe, 1750–1914*, Cambridge 2010.
- Wolfgang LEISER, *Territorien süddeutscher Reichsstädte*, *Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte* 38, 1975, s. 967–981.
- Emanuel LEMINGER, *Městský pivovar při tvrzi Lorecké*. In: *Kutnohorské příspěvky k dějinám vzdělanosti české II. řady 1. sešit*, Kutná Hora 1923, s. 28–37.
- Lexikon des Mittelalters VIII. Stadt (Byzantinisches Reich) bis Wel*, München 2003.
- Jan LHOTÁK, *Dlouhá cesta městečka Hartmanic k samostatné farnosti. Příspěvek k církevní správě v Pošumaví na sklonku barokní doby*. In: Jiří Stočes – Eva Mušková (red.), *Tenkrát na západě (Čech). Kapitoly z dějin kultury a každodennosti Plzně a Plzeňského kraje*, Plzeň 2013, s. 80–100.

- Jan LHOTÁK, *K vývoji městské správy v Sušici od nejstarších dob do roku 1850 I*, *Minulostí Západočeského kraje* 43, 2008, s. 13–78.
- Jan LHOTÁK, *K vývoji městské správy v Sušici od nejstarších dob do roku 1850 II*, *Minulostí Západočeského kraje* 44, 2009, s. 139–193.
- Jan LHOTÁK, *Hrad Kašperk a jeho panství*, *Castellologica bohemica* 11, 2008, s. 325–352.
- Jan LHOTÁK, *Kašperské Hory – město či městečko? Příspěvek k právním dějinám hornické lokality*, *Právněhistorické studie* 41, 2012, s. 88–117.
- Jan LHOTÁK, *Několik poznámek k rozsahu vrchnostenského hospodaření královských měst v 18. století a možností jeho studia (sušický příklad)*, v tisku.
- Jan LHOTÁK, *Poutě a procesy v dějinách Sušice*, *Minulostí západočeského kraje* 46, 2011, s. 132–151.
- Jan LHOTÁK, *Spory o příslušnost Kašperských Hor k šumavskému komornímu panství Kašperk*, *Jihočeský sborník historický* 77–78, 2008–2009, s. 61–84.
- Jan LHOTÁK, *Šosovní, nebo poddanské vesnice? K interpretaci pozemkového příslušenství zeměpanských měst ve středověku*, *Český časopis historický* 111, 2013, č. 3, s. 517–562.
- Jan LHOTÁK, *Šosovní vesnice města Sušice. Možnosti rekonstrukce pozemkového zázemí královského města*. In: *Historická dílna VIII*, 2013 (v tisku).
- Jan LHOTÁK, *Tři neznámá svědectví o velikonoční katastrofě v Sušici v roce 1859*. In: *Sborník prací z historie a dějin umění* 7/2013, *Klatovy* 2013, s. 289–307.
- Jan LHOTÁK, *Tzv. Řešátkovy paměti města Sušice z přelomu 17. a 18. století*, *Zlatá stezka* 15, 2008, s. 108–125.
- Jan LHOTÁK, *K vývoji městské správy v Sušici od nejstarších dob do roku 1850 I*, *Minulostí západočeského kraje* 43, 2008, s. 13–78.
- Helen P. LIEBEL-WECKOWICZ, *Count Karl v. Zinzendorf and the Liberal Revolt against Joseph's II. Economic Reforms, 1783–1790*. In: Hans-Ulrich Wehler (Hrsg.), *Sozialgeschichte heute. Festschrift für Hans Rosenberg zum 70. Geburtstag*, Göttingen 1974, s. 69–85.
- Julius LIPPERT, *Geschichte der Stadt Trautenau*, Prag 1863 (= *Beiträge zur Geschichte Böhmens, Abteilung III, Band 1*).
- Julius LIPPERT, *Bürgerlicher Landbesitz im 14. Jahrhundert. Zur Ständefrage jener Zeit*, *Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* 40, 1901, s. 1–50, 169–211.
- Julius LIPPERT, *Geschichte der Stadt Leitmeritz*, Prag 1871.
- Václav LÍVA, *Veřejná hotovost r. 1620 (Příspěvek k dějinám české války)*, *Časopis Společnosti přátel starožitností* 58, 1950, s. 75–93.
- František LOM, *Oběti a úsilí pracujících lidu při revolučních proměnách našeho zemědělství v minulosti*. In: *Vědecké práce Československé akademie zemědělských věd z dějin zemědělství a lesnictví*, Praha 1959, s. 23–41.
- František LOM, *Vývoj krmných jednotek*. In: *Vědecké práce zemědělského muzea* 21, Praha 1981, s. 187–203.
- František LOM, *Vývoj osevních ploch obilnin a sklizní od 16. století v Čechách*, *Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd* 2, 1957, s. 161–174.
- František LOM, *Zemědělská krize let 1820tých v Čechách*, *Zemědělský archiv. Časopis věnovaný vědě a praxi výroby zemědělské* 20, 1929, s. 417–424.
- Lumír LOUDIL, *Rozsah pěstování polních pícnin – jetelovin v Čechách (1787–1856) a jejich vliv na provozní systém zemědělské výroby*, *Vědecké práce Československého zemědělského muzea* 6, 1966, s. 173–228.
- Lumír LOUDIL, *Snahy Vlasteneckohospodářské společnosti o rozmnožení a zušlechtění chovu skotu v Čechách*, *Vědecké práce Československého zemědělského muzea* 7, 1967, s. 141–166.
- Michal LUTOVSKÝ, *O počátcích raně středověkých mohyl v Čechách*. In: Ivana Fridrichová-Sýkorová (ed.), *Ecce homo. In memoriam Jan Fridrich*, Praha 2010, s. 263–271.
- Friedrich LÜTGE, *Geschichte der deutschen Agrarverfassung vom frühen Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert*, Stuttgart 1963 (= *Deutsche Agrargeschichte* 3).
- Friedrich LÜTGE, *Die mitteldeutsche Grundherrschaft und ihre Auflösung*, Stuttgart 1957 (= *Quellen und Forschungen zur Agrargeschichte* 4).
- Friedrich LÜTGE, *Die Robot-Abolition unter Kaiser Joseph II.* In: Heinz Haushoffer – Will A. Boelcke (Hrsg.), *Wege und Forschungen der Agrargeschichte. Festschrift zum 65. Geburtstag von Günther Franz*, Frankfurt am Main 1967, s. 153–170.
- Bořivoj LŮŽEK, *Špitální dvůr v Dobroměřicích v letech 1517–1542*, *Historie a musejnictví. Sborník Československé akademie zemědělských věd* 2, 1957, s. 175–208.
- Jaroslav MACEK, *Země Koruny české a habsburská politika v Uhrách a na Balkáně ve 2. polovině 17. století*. In: *Historická úloha absolutní monarchie ve střední Evropě 17. – 18. století*, Praha 1991 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 3–1989. *Studia historica* XXXVI), s. 101–115.
- Josef MACEK, *Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526). Díl 3. a 4.*, Praha 2002.
- Josef MACEK, *K pojmu města a městečka v jagellonském věku*. In: *Historia docet. Sborník prací k počtům šedesátých narozenin prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc.*, Praha 1992, s. 247–260.
- Josef MACEK, *O třídním boji za feudalismus*, *Československý časopis historický* 5, 1957, s. 289–301.
- Fridolín MACHÁČEK, *Dvě studie k dějinám Plzně a Plzeňska*, Plzeň 1931.
- Fridolín MACHÁČEK, *K hospodářskému stavu českých měst venkovských po válce třicetileté*. In: Otakar Odložilík – Jaroslav Prokeš – Rudolf Urbánek (red.), *Českou minulostí. Práce věnované profesoru Karlovy university Václavu Novotnému jeho žáky k šedesátým narozeninám*, Praha 1929, s. 271–285.
- Fridolín MACHÁČEK, *Městský soud a městský rychtář v Plzni v XVI. stol.* In: *Sborník prací věnovaných prof. Dru.*

- Gustavu Friedrichovi k šedesátým narozeninám, Praha 1931, s. 247–258.
- Jiří MAJER, *Po stezkách dějin Hor Matky Boží*, Hory Matky Boží 1997.
- Jan MAJEWSKI, *Gospodarstwo folwarczne we wsiach miasta Poznania w latach 1582–1664*, Poznań 1957.
- Marie MALIVÁNKOVÁ WASKOVÁ – Jaroslav DOUŠA (red.), *Dějiny města Plzně 1. Do roku 1788*, Plzeň 2014.
- Karel MARÁZ, *Václav III. (1289–1306). Poslední Přemyslovec na českém trůně*, České Budějovice 2007.
- Josef MĀRC, *Ústí nad Labem v pozdním středověku (1500–1526)*. In: Opera historica 1. Kultura každodenního života českých a moravských měst v předbělohorské době, České Budějovice 1991, s. 147–157.
- Jitka MAREČKOVÁ, *Soubor rukopisných map plzeňského panství v období raabizace koncem 18. století*, Historická geografie 36, 2010, č. 2, s. 197–224.
- Marie MAREČKOVÁ, *Bardějovské poddanské vesnice v první polovině 17. století*. In: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity C 21–22, 1975, s. 143–152.
- Marie MAREČKOVÁ, *Východoslovenská města a měšťanstvo na prahu novověku*, Brno 1995 (= Spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně 59).
- Jaroslav MAREK, *Areál středověkých měst*, Sborník Matice moravské 80, 1961, s. 227–237.
- Jaroslav MAREK, *Městská síť na Moravě v 15. a 16. století. Studie o moravské společnosti v době jagellonské*, Časopis Matice moravské 90, 1971, s. 281–303.
- Jaroslav MAREK, *Řemeslná výroba v moravských městech v 16. století*, Sborník Matice moravské 81, 1962, s. 124–154.
- Josef MARKOV, *Kapitoly z dějin českého zemského soudního řízení XII.–XVII. století*, Praha 1967.
- Franz MARQUET, *Von der Verwandlung der Domänen in Bauerngüter*, Wien 1769.
- Ivan MARTINOVSKÝ, *Ochranné město Chabařovice*. In: Marie Macková (red.), *Poddanská města v systému patrimoniální správy*, Ústí nad Orlicí 1996, s. 19–24.
- Jiří MARTÍNEK, *Sušicko – bylo či nebylo?*, Historická geografie 30, 1999, s. 85–99.
- Zdeněk MARTÍNEK, *Etnografický atlas Čech, Moravy a Slezska III. Řemeslná, domácí a manufakturní výroba a obchod v Čechách v letech 1752–1756*, Praha 2000.
- Zdeněk MARTÍNEK, *Hospodářství a správa královských měst podkomořských v Čechách v letech 1620–1784*. In: Z pomocných věd historických X. Městská diplomatika a správa v českých zemích do druhé světové války, Praha (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1, 1992), s. 101–106.
- Zdeněk MARTÍNEK (red.), *Pelhřimov*, Praha 2014 (= Dějiny českých měst).
- Zdeněk MARTÍNEK, *Samospráva královských měst v Čechách v letech 1620–1784*. In: Ústřední moc a regionální samospráva. 5.–7. října 1993, Brno 1995 (= XXIII. mikulovské sympozium), s. 177–184.
- Barbara MARTWICH, *Vom Stadt-Land-Gegensatz zum Stadt-Land-Problem. Soziologische Theorien zum Verhältnis von Stadt und Land. Versuch einer disziplingeschichtlichen Darstellung der deutschsprachigen Literatur*, Göttingen 1977 (disertace).
- Josef MĀRZ, *Josef II. Kaiser und Siedlungspolitiker*, Berlin 1938 (= Deutsche Führer zum Osten).
- Erich MASCHKE, *Deutsche Städte am Ausgang des Mittelalters*. In: Wilhelm Rausch (Hrsg.), *Die Stadt am Ausgang des Mittelalters*, Linz 1974 (= Beiträge zur Geschichte der Städte des Mittelalters 3), s. 1–44.
- Erich MASCHKE – Jürgen SYDOW (Hrsg.), *Stadt und Umland. Protokoll der X. Arbeitstagung des Arbeitskreises für südwestdeutsche Stadtgeschichtsforschung Calw 12. – 14. November 1971*, Stuttgart 1974 (= Veröffentlichungen der Kommission für geschichtliche Landeskunde in Baden-Württemberg B 82).
- Petr MAŤA, *Svět české aristokracie (1500–1700)*, Praha 2004.
- Petr MAŤA – Michal DRAGON, *Lán ve středověkých Čechách*. In: Z pomocných věd historických XII, Praha 1997, s. 103–110 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 2, 1995).
- František MATĚJEK, *Feudální velkostatek a poddaný na Moravě s přihlédnutím k přilehlému území Slezska a Polska*, Praha 1959.
- Pavel MATLAS, *Shovívavá vrchnost a neukáznění poddaní? Hranice trestní disciplinace poddaného obyvatelstva na panství Hluboká nad Vltavou v 17. – 18. století*, Praha 2011.
- Jan MATZNER, *O zboží král. města Písku v stol. 16. a 17.* In: Výroční zpráva c. k. vyšších reálných škol v Písku za školní rok 1886, Písek 1886, s. 3–54.
- Jan MATZNER, *Privilegia, obdarování, milosti atd. a jiné důležité listiny týkající se král. města Písku*. In: Výroční zpráva obecních vyšších reálných škol v Písku za školní rok 1883, Písek 1883, s. 3–56.
- Jan MATZNER, *Privilegia, obdarování, milosti atd. a jiné důležité listiny týkající se král. města Písku III*. In: Výroční zpráva obecních vyšších reálných škol v Písku za školní rok 1884, Písek 1884, s. 3–33.
- Eduard MAUR, *Das bäuerliche Erbrecht un die Erbschaftspraxis in Böhmen im 16.–18. Jahrhundert*, Historická demografie 20, 1996, s. 93–118.
- Eduard MAUR, *Čeled' a tovaryši v Čechách v soupisu podle víry z roku 1651*, Historická demografie 23, 1999, s. 85–136.
- Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století. Příspěvek k otázce „druhého nevolnictví“ v českých zemích*, Praha 1976 (= Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica 1975, Monographia 59).
- Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek a trh v druhé polovině 17. století*, Sborník historický 22, 1974, s. 53–114.
- Eduard MAUR, *Historické vědomí v poddanských hnutích 16. – 18. století*. In: Ladislav Soukup (red.), *Pocta prof. JUDr. Karlu Malému, DrSc. k 65. narozeninám*, Praha 1995, s. 206–215.
- Eduard MAUR, *Jan Amos Komenský o populačních problémech*, Demografie 13, 1971, s. 1–10.
- Eduard MAUR, *Josef Pekař a česká agrární historiografie*. In: Josef Pekař a české dějiny 15. – 18. století. Sborník referátů z vědecké konference konané ve dnech 8.–9. dubna 1994 v Turnově a Sedmihorkách (= Z

- Českého ráje a Podkrkonoší, Supplementum 1), Bystrá nad Jizerou 1994, s. 111–118.
- Eduard MAUR, *K demografickým aspektům tzv. druhého nevolnictví*, Historická demografie 8, 1983, s. 7–43.
- Eduard MAUR, *K utužení feudálních vztahů na komorních statcích v době pobělohorské*. In: Zdeněk Fiala (red.), *Z českých dějin*. Sborník prací in memoriam prof. dr. Václava Husy, Praha 1966, s. 151–169.
- Eduard MAUR, *Královská města v Čechách a tržní produkce pobělohorského velkostatku*. In: Pocta profesoru Zdeňku Jindrovi. K sedmdesátým narozeninám, Praha 2003 (= Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica 3, 1998, Studia historica 50), s. 29–37.
- Eduard MAUR, *Merkantilistický populacionismus a kritika feudalismu*, Československý časopis historický 22, 1974, s. 848–870.
- Eduard MAUR, *Nová královská města ve druhé polovině 16. století*. In: Karel Malý (red.), *Městské právo v 16. – 18. století v Evropě*. Sborník příspěvků z mezinárodní konference uspořádané Právnickou fakultou UK ve dnech 25. – 27. září 1979 v Praze, Praha 1982, s. 19–25.
- Eduard MAUR, *Palackého koncepce českých agrárních dějin a její osudy*. In: František Šmahel – Eva Doležalová (red.), *František Palacký 1798/1998. Dějiny a dnešek*. Sborník z jubilejní konference, Praha 1999, s. 139–152.
- Eduard MAUR, *Paměť hor. Šumava – Říp – Blaník – Hostýn – Radhošť*, Praha 2006.
- Eduard MAUR, *Petice poddaného lidu*. In: IV. severočeské archívni sympodium. Sborník referátů ze symposia ke 300. výročí povstání nevolnického lidu roku 1680, které se konalo v květnu 1980 v Doksech u Máchova jezera, Česká Lípa 1981, s. 249–263.
- Eduard MAUR, *Populační vývoj českých komorních panství po válce třicetileté*. In: Příspěvky k historické demografii Čech 17.–18. století, Praha 1972, s. 9–80 (Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica, Studia historica VIII, 1972).
- Eduard MAUR, *Protifeudální hnutí na Chodsku kolem roku 1525*, Minulosti Západočeského kraje 15, 1979, s. 155–171.
- Eduard MAUR, *Problémy studia migrací v českých zemích v raném novověku*, Historická demografie 30, 2006 – suplement, s. 7–18.
- Eduard MAUR, *Přimďstí Chodové ve sporu se Švamberky (50.–70. léta 16. století)*. In: K hospodářským a sociálním dějinám Čech v 16.–18. století, Praha 1967 (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 3, 1967), s. 85–111.
- Eduard MAUR, *Příspěvek k ohlasu německé selské války v západních Čechách*, Minulosti Západočeského kraje 11, 1974, s. 123–136.
- Eduard MAUR, *Pustnutí vsí na Plzeňsku za pozdně středověké agrární deprese*. In: Jiří Stočes – Eva Mušková (red.), *Tenkrát na západě (Čech)*. Kapitoly z dějin kultury a každodennosti Plzně a Plzeňského kraje, Plzeň 2013, s. 49–66.
- Eduard MAUR, *Velikost českých městských obcí podle tereziánského katastru (Edice statistických dat)*, Historická demografie 19, 1995, s. 169–206.
- Eduard MAUR, *Venkov v raném novověku*. In: Marie Šedivá Koldinská – Ivo Cerman (red.), *Základní problémy studia raného novověku*, Praha 2013, s. 307–344.
- Eduard MAUR, *Vývojové etapy českého feudálního velkostatku v období přechodu od feudalismu ke kapitalismu*, Hospodářské dějiny 7, 1981, s. 203–226.
- Eduard MAUR, *Die wirtschaftliche, soziale und demographische Entwicklung Böhmens 1648–1740*. In: Walter Leitsch – Stanislaw Trawkowski (Hrsg.), *Polen und Österreich im 17. Jahrhundert*, Wien – Köln – Weimar 1999, s. 68–108.
- Eduard MAUR, *Wirtschaftliche Stadt-Land-Beziehungen in den böhmischen Ländern an der Wende vom Mittelalter zur Neuzeit*. In: Markus Cerman (Hrsg.), *Zwischen Land und Stadt. Wirtschaftsverflechtungen von ländlichen und städtischen Räumen in Europa 1300–1600*, Innsbruck 2010 (= Jahrbuch für Geschichte des ländlichen Raumes 2009), s. 58–77.
- Eduard MAUR, *Zamyšlení nad dosavadními výsledky evidence urbárů v České republice*, Sborník archivních prací 54, 2004, s. 721–735.
- Eduard MAUR, *Základy historické demografie*, Praha 1983.
- Eduard MAUR, *Zemědělská výroba na pobělohorském komorním velkostatku v Čechách*. In: *Prameny a studie* 33, Praha 1990, s. 3–129.
- Eduard MAUR – Dagmar PÍŠOVÁ, *Sčítání konzumentů soli v Čechách roku 1702. Edice pramene*, Historická demografie 18, 1994, s. 7–67.
- Adalbert MAXA, *Geschichte von Hartmanitz*, Südböhmische Volkszeitung 5, 1905, č. 38.
- Libuše MÁCOVÁ, *Hospodářství města Tábora na počátku 17. stol.*, Jihočeský sborník historický 36, 1967, s. 7–20.
- Anton MELL, *Die Anfänge der Bauernbefreiung in Steiermark unter Maria Theresia und Josef II.*, Graz 1901 (= Forschungen zur Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte der Steiermark 5).
- Ferdinand MENČÍK, *Taxa stolová v Čechách*, Časopis katolického duchovenstva 36, 1895, s. 449–464.
- Franklin MENDELS, *Proto-Industrialization: the first phase of of the industrialization process*, Journal of Economic History 32, 1972, s. 241–261.
- Bedřich MENDL, *Hospodářské a sociální poměry v městech Pražských v letech 1378–1434*, Český časopis historický 22, 1916, s. 54–57, 422–445; 23, 1917, s. 74–84, 353–364.
- Bedřich MENDL, *Z hospodářských dějin středověké Prahy*, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 3, 1922, s. 111–201.
- Bedřich MENDL, *Z novějších dějin agrárních (1789–1848)*, Agrární archiv 6, 1919, s. 33–36, 95–105, 145–156; 7,

- 1920, s. 75–85, 156–166.
- Henri MENDRAS, *Sociétés paysannes. Eléments pour une théorie de la paysannerie*, Paris 1976.
- Franz von MENSI, *Die Finanzen Oesterreichs von 1701 bis 1740*, Wien 1890.
- Josef Joachim MENZEL, *Stadt und Land in der schlesischen Weichbildverfassung*. In: Heinz Stob (Hrsg.) *Die mittelalterliche Städtebildung in südöstlichen Europa*, Köln–Wien 1977, s. 19–38 (=Städteforschung, A/4).
- Josef Adolf MERKLE, *Die Entwicklung des Territoriums der Stadt Rottweil bis 1600*, Stuttgart 1913.
- Emil MEYNEN (Hrsg.), *Zentralität als Problem der mittelalterlichen Stadtgeschichtsforschung*, Köln – Wien 1979 (= Städteforschung A 8).
- Jaroslav MEZNÍK, *Český sněm za Václava IV.* In: Jaroslav Pánek – Miloslav Polívka – Noemi Rejchrtová (rds.), *Husitství – reformace – renesance. Sborník k 60. narozeninám Františka Šmahela*, Praha 1994, s. 201–211.
- Jaroslav MEZNÍK, *Feudální držba na Vyškovsku ve 14. a 15. století*, Časopis Matice Moravské 109, 1990, 59–82.
- Jaroslav MEZNÍK, *Města, městečka a vesnice na Brněnsku ve 14. a 15. století*, Časopis Matice moravské 103, 1984, s. 101–126.
- Jaroslav MEZNÍK, *Praha před husitskou revolucí*, Praha 1990.
- Jaroslav MEZNÍK, *Venkovské statky brněnských měšťanů ve 14. a 15. století*, Sborník Matice moravské 79, 1960, s. 129–147.
- Jaroslav MEZNÍK, *Venkovské statky pražských měšťanů v době předhusitské a husitské*, Praha 1965 (= Rozpravy ČSAV 75, sešit 2).
- Jaroslav MEZNÍK, *Vlastnictví rent na Starém Městě počátkem 15. století*, Pražský sborník historický 7, 1972, s. 50–61.
- Jaroslav MEZNÍK, *Vývoj ceny rent a rentového vlastnictví v Brně ve 14. a 15. století*, Sborník prací filosofické fakulty brněnské university, řada C – historická 9, 1960, s. 203–213.
- Jaroslav MEZNÍK, *Vývoj feudálního majetku na jihovýchodní Moravě ve 14. a 15. století*, Časopis Matice moravské 98, 1879, s. 104–125.
- Jaroslav MIKAN, *Královéhradecké vodní hospodářství*, Časopis Společnosti přátel starožitností 55, 1947, s. 85–96.
- Lorenz MIKOLETZKY, *Der Versuch einer Steuer- u. Urbarialregulierung unter Kaiser Joseph II.*, Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs 24, 1971, s. 310–346.
- Jiří MIKULEC, *Města a vesničky poddaní v pobělohorské době*. In: Jaroslav Pánek (red.), *Česká města v 16. – 18. století. Sborník příspěvků z konference v Pardubicích 14. a 15. listopadu 1990*, Praha 1991 (= Práce Historického ústavu ČAV Praha, řada C – Miscellanea 5), s. 139–151.
- Jiří MIKULEC, *Poddanská otázka v barokních Čechách*, Praha 1993 (= Práce Historického ústavu ČAV. Monographia A–8).
- Jaromír MIKULKA, *Dějiny Hradce Králové do roku 1850 I.*, Hradec Králové 1996.
- Eduard MIKUŠEK, *Účetní systémy a metody na majetku roudnických Lobkoviců*, Sborník archivních prací 36, 1986, s. 53–102.
- Jaroslav MILLER, *Raně novověká městská migrace – české země, královské Uhry, polsko-litevský stát: Pokus o základní komparaci*, Český časopis historický 100, 2002, s. 522–554.
- Jaroslav MILLER, *Soupis pramenů městské historiografie do roku 1800. Svazek 1, Morava*, Olomouc 2013.
- Jaroslav MILLER, *Uzavřená společnost a její nepřítelé. Město středovýchodní Evropy (1500–1700)*, Praha 2006 (= Česká historie 16).
- Ludwig von MISES, *Die Entwicklung des gutsherrlich-bäuerlichen Verhältnisses in Galizien (1772–1848)*, Wien 1902.
- Zuzana MIŠKOVSKÁ, *Vzácný přírůstek v okresním archivu v Kolíně*. In: Práce muzea v Kolíně 3, Kolín 1984, s. 233–238.
- Michael MITTERAUER, *Das Problem der zentralen Orte als sozial- und wirtschaftshistorische Forschungsaufgabe*, Vierteljahrschrift für Wirtschaft- und Sozialgeschichte 58, 1971, s. 433–467.
- Michael MITTERAUER, *Sozialgeschichte der Jugend*, Frankfurt am Main 1986.
- František MÍCHAL, *Železná kráva*, Časopis katolického duchovenstva 26, 1885, s. 293–295.
- Alois MÍKA, *Feudální velkostatek v jižních Čechách XIV.–XVII. století*, Sborník historický 1, 1953, s. 122–213.
- Alois MÍKA, *K národnostním poměrům v Čechách po třicetileté válce*, Československý časopis historický 24, 1976, s. 535–563.
- Alois MÍKA, *Majetkové rozvrstvení české šlechty v předbělohorském období*, Sborník historický 15, 1967, s. 45–75.
- Alois MÍKA, *Nástin vývoje zemědělské výroby v českých zemích v epoše feudalismu*, Praha 1960.
- Alois MÍKA, *On the Economic Status of Czech Towns In the Period of Late Feudalism*, Hospodářské dějiny 2, 1978, s. 225–257.
- Alois MÍKA, *Osud slavného domu. Rozkvět a pád rožmberského dominia*, České Budějovice 1970.
- Alois MÍKA, *Poddaný lid v Čechách v první polovině 16. století*, Praha 1960 (= Studie a prameny 19).
- Alois MÍKA, *Řemesla a obchod v českých městech ve světle tereziánského katastru*, Pražský sborník historický 11, 1978, s. 104–138.
- Alois MÍKA, *Sociálně ekonomická struktura českých zemí před třicetiletou válkou. 1. část. Obchodní styky, města a měšťané*, Sborník historický 21, 1974, s. 41–74.
- Alois MÍKA – Sláva ŠTOCHL, *Naše rybníky a přehradní jezera*, Praha 1963.
- Barbora MLYNÁŘIKOVÁ, *Geografický horizont prostého člověka v Čechách v letech 1740–1830*, Praha 2001.
- Johannes MOLITOR, *„Die Straße, die nach Bayern führt“ und der Gunthersteig. Zwei Altstraßen von der Donau durch den Mittleren Bayerischen Wald nach Böhmen*. In: Milan Chytráček – Jan Michálek – Karl Schmotz

- (Hrsg.), Archäologisches Arbeitsgemeinschaft Ostbayern/West- und Südböhmen. 11. Treffen 20. bis 23. Juni 2001 in Obernzell, Rahden 2002, s. 227–240.
- Johannes MOLITOR, *Die Strassen, die nach Bayern führen – Zur Geschichte des Böhmweges und des Gunthersteiges*, Der Bayerwald 7, 2005, č. 3, s. 16–44.
- Václav MOSTECKÝ, *Dějiny bývalého královského města Vodňan. I. díl*, Vodňany 1940.
- Václav MOSTECKÝ, *Dějiny bývalého královského města Vodňan. II. díl*, Vodňany 1940.
- Václav MOSTECKÝ, *Dějiny bývalého královského města Vodňan. III. díl*, Vodňany 1940.
- Milan MOŠKOŘ, *Skladba a uplatnění inteligence vychovávané pražskou filozofickou fakultou v letech 1654–1730*. In: Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis 1987. Tomus XXVII, Fasc. 2, Praha 1988, s. 81–107.
- Vladimír Jakub MRVÍK, *Otázka agrarity českých měst a městeček v raném novověku na příkladu Kouřimského kraje*, Historická demografie 37, 2013, s. 121–167.
- Edith MURR LINK, *The Emancipation of the Austrian Peasant 1740–1798*, New York 1948.
- Petr MUŽÍK, *Historický a správní vývoj města Domažlic od počátku husitské revoluce*, Minulost Západočeského kraje 13, 1976, s. 165–186.
- Petr MUŽÍK, *Městská kancelář, správa a hospodářské poměry v Domažlicích v 16. a na počátku 17. století*, Sborník archivních prací 27, 1977, s. 53–109.
- Václav MÜLLER, *Svobodníci. Pokus o monografii ze sociálních dějin českých 15. a 16. století*, Praha 1905.
- Milan MYŠKA, *Proto-industrializace (Čtvrtstoletá bilance jednoho historiografického paradigmatu)*, Český časopis historický 92, 1994, s. 759–774.
- Bořivoj NECHVÁTAL, *Hospodářské postavení Loun v polovině 16. století*, Sborník archivních prací 16, 1966, s. 420–497.
- Karel NĚMEC, *Dějiny města Horažďovic*, Horažďovice 1936.
- Václav NEŠPOR, *Dějiny města Olomouce*, Praha 1998.
- Václav NEŠPOR, *Dějiny roboty na panství olomouckém*, Olomouc 1960.
- David M. NICHOLAS, *Town and Countryside. Social, Economic and Political Tensions in Fourteenth-Century Flanders*, Bruges 1971.
- David M. NICHOLAS, *Urban Europe 1100–1700*, Basingstoke – New York 2003.
- Martin NODL, *Historia społeczna miast czeskich i morawskich w średniowieczu – przegląd badań*, Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych 64, 2004, s. 43–83.
- Martin NODL, *Mikrohistorie a historická antropologie*, Dějiny – teorie – kritika 1, 2004, s. 237–252.
- Martin NODL, *Sluší-li daň dávatí císaři, čili nic? Berně a úroky ve středověkém Českém království*, Dějiny a současnost 24, 2002, č. 2, s. 1–7.
- Martin NODL, *Sociální aspekty pozdně středověkého městského přistěhovalectví*. In: Martin Nodl (red.), Sociální svět středověkého města, Praha 2006 (= Colloquia mediaevalia Pragensia 5), s. 3–96.
- Vojtěch Jaromír NOVÁČEK, *Dětrich z Portic, přední rádce Karla IV.*, Časopis českého musea 64, 1890, s. 459–535.
- Vojtěch Jaromír NOVÁČEK, *Jan Jenišek z Újezda a na Svrčovci. Zprávy o životě jeho a některé ukázky z jeho paměti*, Časopis českého musea 68, 1894, s. 237–257, 397–409.
- Vojtěch Jaromír NOVÁČEK, *M. Adam Rozacín z Karlsperka. Nové zprávy o něm, které v městském museu sušickém sebral Dr. V. J. Nováček*, Časopis českého musea 71, 1897, s. 540–543.
- Vojtěch Jaromír NOVÁČEK, *Z hospodářských zápisek Jana Jeniška z Újezda a na Svrčovci*, Český lid 14, 1905, s. 283–292, 323–326, 486–487.
- Václav NOVÁK, *Raabův systém a provádění jeho na některých panstvích v Čechách*, Časopis pro dějiny venkova 8, 1921, s. 137–163, 203–212; 9, 1922, s. 42–57.
- Gustav NOVOTNÝ, *Lesy města Brna*, Brno v minulosti a dnes 8, 1966, s. 146–157.
- Jaroslav NOVOTNÝ, *Zdanění českých měst podle katastrů z r. 1654–1757. Materiály k hospodářským dějinám českých měst v době pobělohorské*, Praha 1929 (= Knižovna Statistického věstníku 15).
- Karel NOVOTNÝ, *Klásterní manufaktura v Oseku v 18. století*. In: K hospodářským a sociálním dějinám Čech v 16. – 18. století, Praha 1967 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 3, 1967), s. 5–83.
- Rostislav NOVÝ, *Komorní důchod za krále Václava IV.* In: Historia docet. Sborník prací k počtě šedesátých narozenin prof. PhDr. Ivana Hlaváčka, CSc., Praha 1992, s. 329–340.
- Rostislav NOVÝ, *Městská diplomatika v Čechách a na Moravě do poč. 16. stol.* In: Jindřich Šebánek – Zdeněk Fiala – Zdeňka Hledíková, Česká diplomatika do roku 1848, Praha 1984, s. 156–176.
- Rostislav NOVÝ, *Městská síť v Čechách*. In: Josef Petráň (red.), Počátky českého národního obrození 1770–1791, Praha 1990, s. 33–43.
- Rostislav NOVÝ, *Městské finanční knihy doby předhusitské a husitské*, Zápisky katedry československých dějin a archivního studia 4, 1960, s. 29–41.
- Rostislav NOVÝ, *Městské knihy v Čechách a na Moravě 1310–1526. Katalog*, Praha 1963 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 4).
- Rostislav NOVÝ, *Poddanská města a městečka v předhusitských Čechách*, Československý časopis historický 21, 1973, s. 73–109.
- Rostislav NOVÝ, *K sociálnímu postavení farského kléru v Čechách v době předhusitské*, Sborník historický 9, 1962, s. 137–192.
- Rostislav NOVÝ, *Stříbrské vojenství v době předhusitské (Studie k dějinám městského předhusitského vojenství)*, Historie a vojenství 1963, s. 412–444.

- Rostislav NOVÝ, *Vývoj struktury pozemkového vlastnictví na Benešovsku v předhusitské době*, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 20, 1979, s. 141–176.
- Rudolf NOWAK, *Der Baderhof in Rothsaißen bei Bergreichenstein*. In: Festschrift zur Sechshundertjahrfeier der königl. freien Goldbergstadt Bergreichenstein im Böhmerwalde 1330–1930, Bergreichenstein 1930, s. 70.
- Josef NOŽIČKA, *K hospodářské politice Brna koncem 17. století*, Brno v minulosti a dnes 2, 1960, s. 170–179.
- Josef NUHLÍČEK, *Sedlecký klášter a jeho statky od válek husitských do zrušení r. 1783. I. část: 1420–1564*, Středočeský sborník historický 9, 1974, s. 163–182.
- Maxmilian OBENTRAUT, *Alphabetisches Handbuch der öffentlichen Verwaltung in Bezug auf praktische Polizei und Landeskultur. Dritter Band*, Prag 1843, s. 278–280.
- Franz OPPENHEIMER, *Stadt und Land in ihren gegenseitigen Beziehungen*. In: Max Adler (Hrsg.), Festschrift für Carl Grünberg. Zum 70. Geburtstag, Hirschfeld 1932, s. 377–396.
- Elsbet ORTH, *Stadtherrschaft und auswärtiger Bürgerbesitz. Die territorialpolitischen Konzeptionen der Reichsstadt Frankfurt im späten Mittelalter*. In: Hans K. Schulze (Hrsg.), Städtisches Um- und Hinterland in vorindustrieller Zeit, Köln–Wien 1985, s. 99–156.
- František PALACKÝ, *Dějiny národu českého v Čechách a v Moravě I*, Praha 1921.
- Engelbert PANZI, *Die königliche freie Goldbergstadt Bergreichenstein und die ehemalige königliche Burg Karlsberg. Ein Gedenkbuch*, Bergreichenstein 1876.
- Jan PÁŘEZ, *Sekularizace a privatizace majetku lounských klášterů v husitských válkách*. In: Sborník okresního archivu v Lounech IX/1999, Louny 1999, s. 5–10.
- Jan PÁŘEZ, *Zájmová sféra lounských měšťanů během husitských válek a sekularizace církevního majetku*. In: Sborník okresního archivu v Lounech IX/1999, Louny 1999, s. 11–20.
- Jaroslav PÁNEK, *Města v politickém systému předbělohorského českého státu*. In: Jaroslav Pánek (red.), Česká města v 16. – 18. století. Sborník příspěvků z konference v Pardubicích 14. a 15. listopadu 1990, Praha 1991 (=Práce Historického ústavu ČAV Praha, řada C – Miscellanea, 5), s. 15–36.
- Jaroslav PÁNEK, *Města v předbělohorském českém státě*. In: Opera historica 1. Kultura každodenního života českých a moravských měst v předbělohorské době, České Budějovice 1991, s. 9–29.
- Jaroslav PÁNEK, *Pojetí předbělohorských dějin ve vědeckém díle Zikmunda Wintra*, Studia Comeniana et historica 29, 1999, s. 85–98.
- Jaroslav PÁNEK, *Proměny stavovství v Čechách a na Moravě v 15. a v první polovině 16. století*, Folia historica bohemica 4, 1982, s. 179–217.
- Jaroslav PÁTEK (red.), *Velké osobnosti Filozofické fakulty Univerzity Karlovy 7. Vědecká konference k 100. výročí narození Bedřicha Mendla, prvního profesora hospodářských dějin Univerzity Karlovy 1892–1992*, Praha 1997 (=Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 4–1994).
- Hana PÁTKOVÁ, *Album pozdně středověkého písma. Západní Čechy. Svazek IX.*, Praha 2009.
- Hana PÁTKOVÁ, *Bratrství ke cti Božie. Poznámky ke kulturní činnosti bratrstev a cechů ve středověkých Čechách*, Praha 2000 (=Clavis monumentorum litterarum (Regnum Bohemiae) 5, Monographia 1).
- Hana PÁTKOVÁ, *Lózunga v Březnici na sklonku středověku*, Podbrdsko 8, 2001, s. 26–43.
- Anton Amand PAUDLER, *Graf Josef Kinsky, Herr auf Bürgstein und Schwoyka*, Leipa 1885.
- Josef PAUSER – Martin SCHEUTZ – Thomas WINKELBAUER (Hrsg.), *Quellenkunde der Habsburgermonarchie 16. – 18. Jahrhundert*, Wien – München 2004 (=Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung, Ergänzungsband 44).
- Johann Thaddäus Anton PEITHNER von Lichtenfels, *Versuch über die natürliche und politische Geschichte der böhmischen und mährischen Bergwerke*, Wien 1780.
- Josef PEKAŘ, *České katastry (se zvláštním zřetelem k dějinám hospodářským a ústavním)*, Praha 1932.
- Josef PEKAŘ, *K českým dějinám agrárním ve středověku*, Český časopis historický 7, 1901, s. 326–363.
- Josef PEKAŘ, *Kniha o Kostí. Kus české historie*, Praha 1998.
- Josef PEKAŘ, *K českým dějinám agrárním ve středověku*, Český časopis historický 7, 1901, s. 326–363.
- Jan PELANT, *Města a městečka Západočeského kraje*, Plzeň 1988.
- Jan PELANT, *Znaky a pečete západočeských měst a městeček*, Plzeň 1985.
- J[osef] P[ELIKÁN], *Výsazení města Rabí u Sušice (1499, 1515)*, Časopis Společnosti přátel starožitností 49–50, 1941–1942, s. 292–293.
- Lubomír PELTAN, *Robotní abolice na jihlavském panství v letech 1778–1782*, Vlastivědný sborník Vysočiny 15, 2006, s. 65–90.
- Helena PEŘINOVÁ, *Od patriciátu k elitě. Definice horní měšťanské vrstvy raného novověku v posledních padesáti letech*, Český časopis historický 104, 2006, s. 111–122.
- Václav PEŠÁK, *Berní rejstříky z r. 1544 a 1620*, Praha 1953.
- Václav PEŠÁK, *Obecní dluhy královských, věnných a horních měst v Čechách, zvláště Starého města pražského, po třicetileté válce*, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 7, 1933, s. 311–466.
- Václav PEŠÁK, *Panství rodu Smiřických v letech 1609–1618. Hospodářská skladba českého velkostatku začátkem XVII. stol.*, Praha 1940 (=Sborník Archivu ministerstva vnitra v Praze 13).
- Jiří PEŠEK, *Měšťanská vzdělanost a kultura v předbělohorských Čechách 1547–1620. Všední dny kulturního života*, Praha 1993.
- Jiří PEŠEK, *Univerzitní správa městských latinských škol v Čechách a na Moravě na přelomu 16. a 17. století*. In: Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis 1990. Tomus XXX, Fasc. 2, Praha 1991, s. 41–58.

- Jiří PEŠEK – Bohdan ZILYNSKYJ, *Městský stav v boji se šlechtou na počátku 16. století*, Folia historica bohemia 6, 1984, s. 137–161.
- Otto PETERKA, *Die bürgerlichen Braugerechtigkeiten in Böhmen. Eine rechtsgeschichtliche Untersuchung*, Prag 1917.
- Jan PETERS, *Gutsherrschaftsgeschichte in historisch-antropologischer Perspektive*. In: Jan Peters (Hrsg.), *Gutsherrschaft als soziales Modell*, München 1995, s. 3–22.
- Karel PETERS, *Raabova reforma na klatovském panství*, Časopis Společnosti přátel starožitností 55, 1947, s. 36–53.
- Karel PETERS, *Klatovské hospodářství před Raabovou reformou*, Časopis Společnosti přátel starožitností 59, 1951, s. 186–188.
- Stanislav PETR, *Vztahy města Kolína k „Zálabskému předměstí“ na počátku 14. stol. ve světle nových pramenů*. In: *Archivní prameny Kolínska 1993*, Kolín 1993, s. 3–11.
- Josef PETRÁŇ, *Ceny obilí a tržní okruhy v Čechách v 18. a počátkem 19. století*. In: Josef Petráň (red.), *Problémy cen, mezd a materiálních podmínek života lidu v Čechách v 17.–19. století II.*, Praha 1977 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 3, 1977, Studia historica XVII), s. 9–49.
- Josef PETRÁŇ (red.), *Dějiny Československa I. Do roku 1648*, Praha 1990.
- Josef PETRÁŇ, *K organizaci tažení nevolnických houfů v březnu roku 1775*. In: Václav Husa – Josef Petráň (red.), *Příspěvky k dějinám třídních bojů v Čechách II. Nevolnické povstání 1775*, Praha 1962 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 3, 1962), s. 163–224.
- Josef PETRÁŇ, *Mikrohistorie aneb o nedějích*. In: *Dějiny ve věku nejistot. Sborník k příležitosti 70. narozenin Dušana Třeštíka*, Praha 2003, s. 201–208.
- Josef PETRÁŇ, *Nevolnické povstání 1775. Prolegomena edice pramenů*, Praha 1973 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1972, Monographia 42).
- Josef PETRÁŇ, *Od oblastního k zemskému trhu*. In: Josef Petráň (red.), *Počátky českého národního obrození 1770–1791*, Praha 1990, s. 73–83.
- Josef PETRÁŇ, *Poddaný lid v Čechách na prahu třicetileté války*, Praha 1964.
- Josef PETRÁŇ, *Pohyb poddanského obyvatelstva a jeho osobní právní vztahy v Čechách v době předbělohorské*, Československý časopis historický 5, 1957, s. 26–58, 399–447.
- Josef PETRÁŇ, *Pozdněfeudální lidová hnutí. Úvahy o problémech a metodách*. In: Zdeněk Fiala (red.), *Z českých dějin. Sborník prací in memoriam prof. dr. Václava Husy*, Praha 1966, s. 107–150.
- Josef PETRÁŇ, *Rok 1547 v českých dějinách*. In: Petr Vorel (red.), *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie. Sborník příspěvků z vědecké konference konané v Pardubicích 29. – 30. 9. 1997*, Pardubice–Praha 1999, s. 5–10.
- Josef PETRÁŇ, *Zemědělská výroba v Čechách v druhé polovině 16. a počátkem 17. století*, Praha 1963 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1964, Monographia 5).
- Václav PETRŮ, *Roboty a vspoury selské na Pelhřimovsku*, Český lid 11, 1902, s. 391–396, 401–404.
- Gaston PETTENEGG, *Ludwig und Karl Grafen und Herren von Zinzendorf. Ihre Selbstbiographien*, Wien 1879.
- Herbert PEXA, *Peter von der Linden. Vom Linzer Bürger zum geadelten Gutsbesitzer in Böhmen und Stifter des Klosters Forbes (Borovany)*, Historisches Jahrbuch der Stadt Linz 1979, s. 21–58.
- Ulrich PFISTER (Hrsg.), *Stadt und Land in der Schweizer Geschichte. Abhängigkeiten – Spannungen – Komplementaritäten*, Basel 1998 (= Itinera 19).
- Othmar PICKL, *Die wirtschaftliche Lage der steirischen Städte und Märkte*. In: Wilhelm Rausch (Hrsg.), *Die Stadt an der Schwelle zur Neuzeit*, Linz 1980 (= Beiträge zur Geschichte der Städte Mitteleuropas 15), s. 93–98.
- Věra PICKOVÁ-UJCOVÁ, *Zanikání vladyckých statků v jihozápadních Čechách v letech 1450–1550 (Úpadek nižší šlechty v 15. a 16. stol.)*, [1952]. Disertace, katedra československých dějin FF UK.
- Věra PICKOVÁ, *Nucený úvěr českých měst a války v Uhrách v 16. a na počátku 17. století*, Historie a vojenství 1963, s. 969–1004.
- Max PIENDL, *Böhmen und die Grafen von Bogen*, Bohemia. Jahrbuch des Collegium Carolinum 3, 1962, s. 137–149.
- Otto PLACHT, *Co jest usedlost v letech 1567–1654?*, Agrární archiv 6, 1919, s. 78–86.
- Otto PLACHT, *Lidnatost a společenská skladba českého státu v 16. – 18. století*, Praha 1957.
- Karel PLETZER, *Spor Racka Kocovského s Českými Budějovicemi v letech 1472–1485*, Jihočeský sborník historický 34, 1965, s. 127–136.
- Karel PLETZER – Oldřich ŠEDA, *Měšťánské i městské pivovarnictví a dvě stě let Prvního českobudějovického pivovaru Samson*, České Budějovice 1995.
- Josef POHL, *Typy vesnických sídel v Čechách*, Národopisný věstník československý 27–28, 1934–1935, s. 5–55.
- Karel POLÁK, *Svobodníci na Prácheňsku*, Strakonicko 5, 1940, č. 2, s. 41–48; č. 3–4, s. 101–105.
- Josef POLIŠENSKÝ, *Třicetiletá válka a evropské krize 17. století*, Praha 1970.
- Miloslav POLÍVKA, *Některé aspekty vývoje stavovství v české společnosti předhusitské a husitské doby*, Folia historica bohemia 6, 1984, s. 17–56.
- Michael Moissej POSTAN, *Medieval Economy and Society. An economic history of Britain 1100–1500*, Berkeley – Los Angeles 1975.
- František POŠEPNÝ, *Das Goldvorkommen Böhmens und der Nachbarländer*. In: *Archiv für praktische Geologie*. II. Band, Freiberg 1895, s. 1–484.
- Justin Václav PRÁŠEK, *Dějiny Čech a Moravy na počátku národního znovuzrození. Panování císaře a krále Josefa II. Svazek II.*, Praha 1904.
- Christian PROBST, *Das Hospitalwesen im hohen und späten Mittelalter und die geistliche und gesellschaftliche*

- Stellung der Kranken (Medizin im mittelalterlichen Abendland, Darmstadt 1982 (= Wege der Forschung 363).*
- Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl I.*, Praha 1947.
- Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl III.*, Praha 1951.
- Antonín PROFOUS – Jan SVOBODA, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV.*, Praha 1957.
- Antonín PROFOUS – Jan SVOBODA, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl V.*, Praha 1960.
- Victor PROCHASKA, *Beiträge zur Verfassungsgeschichte Böhmens am Beginne des 14. Jahrhunderts*, Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 19, 1880–1881, s. 1–14.
- Jaroslav PROCHÁZKA, *Parcelování velkostatků (raabisace) za Marie Terezie v Čechách*, Praha 1925.
- Jiří PROCHÁZKA, *Města a společnost na konci 18. století*. In: Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století). Sborník příspěvků z konference uspořádané v Prostějově ve dnech 25.–27. dubna 1995 Muzeem Prostějovska v Prostějově a Rakouským ústavem pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno, Prostějov 1997, s. 49–57.
- Rudolf PROCHÁZKA – Ludmila SULITKOVÁ, *Uherské Hradiště ve 13.–15. století. Sociálně-ekonomická struktura, topografie*, Uherské Hradiště 1984 (=Kultura a tradice 18).
- Vladimír PROCHÁZKA, *Česká poddanská nemovitost v pozemkových knihách 16. a 17. století*, Praha 1963 (= Právněhistorická knižnice 6).
- Vladimír PROCHÁZKA, *Poddanské usedlosti na dominikální půdě v Čechách v letech 1550–1700*, Sborník historický 8, 1961, s. 105–134.
- Lucie PROCHÁZKOVÁ – Hana SVATOŠOVÁ, *Průvodce třiceti ročníky sborníku Documenta Pragensia. Přehled obsahu a bibliografický soupis*, Praha 2011.
- Průvodce po Rakouském státním archivu ve Vídni pro českého návštěvníka*, Praha 2013.
- Andrea PÜHRINGER, *Aufbruch – Ausnahmefall oder Strukturelement des Politikgeschehens in vormodernen österreichischen Städten?* In: Peter Rauscher – Martin Scheutz (Hrsg.), *Die Stimme der ewigen Verlierer? Aufstände, Revolten und Revolutionen in den österreichischen Ländern (ca. 1450–1815)*, Wien – München 2013, s. 329–349.
- Andrea PÜHRINGER, *Contributionale, Oeconomicum und Politicum. Die Finanzen der landesfürstlichen Städte Nieder- und Oberösterreichs in der Frühneuzeit*, Wien–München 2002 (= Sozial- und Wirtschaftshistorische Studien 27).
- Andrea PÜHRINGER, *Kleine Städte – grosse Schulden? Zur frühneuzeitlichen Finanzstruktur der landesfürstlichen Städte ob und unter der Enns*, Pro civitate Austriae. Informationen zur Stadtgeschichtsforschung in Österreich. Neue Folge 2003, č. 8, s. 3–38.
- Andrea PÜHRINGER, *Die landesfürstlichen Kommunalhaushalte Ober- und Niederösterreichs in der frühen Neuzeit – 1550 bis 1750. Präsentation eines Forschungsprojekts*. In: Měšťané, šlechta a duchovenstvo v rezidenčních městech raného novověku (16.–18. století). Sborník příspěvků z konference uspořádané v Prostějově ve dnech 25.–27. dubna 1995 Muzeem Prostějovska v Prostějově a Rakouským ústavem pro východní a jihovýchodní Evropu, odbočka Brno, Prostějov 1997, s. 85–104.
- Pavel PUMPR, *Beneficia, záduší a patronát v barokních Čechách. Na příkladu třeboňského panství na přelomu 17. a 18. století*, Brno 2010.
- Jaroslav PURŠ, *Průmysl v Čechách počátkem 19. století*, Historická geografie 4, 1970, s. 87–109.
- Jaroslav PURŠ – Miroslav KROPILÁK (red.), *Přehled dějin Československa I/1 (do roku 1526)*, Praha 1980.
- [Franz Anton RAAB,] *Unterricht über die Verwandlung der kais. königl. böhmischen Domainen in Bauerngüter*, Wien 1777.
- Elisabeth RAISER, *Städtische Territorialpolitik im Mittelalter*, Lübeck – Hamburg 1969 (= Historische Studien 406).
- Jiří RAK, *Bývalí Čechové... České historické mýty a stereotypy*, Jinočany 1994.
- Petr RAK, *Česká venkovská královská města v politice Jiřího z Poděbrad*, Sborník historický 32, 1985, s. 5–52.
- Svatava RAKOVÁ, *Pobělohorské Temno v české historiografii 90. let: pokus o sondu do proměn historického vědomí*, Český časopis historický 99, 2001, s. 569–588.
- Wilhelm RAUSCH (Hrsg.), *Stadt und Salz*, Linz 1988 (= Beiträge zur Geschichte der Städte Mitteleuropas 10).
- Karol REBRO, *Urbárska regulácia Márie Terézie a poddanské úpravy Jozefa II. na Slovensku*, Bratislava 1959.
- Hans Jürgen REIMERS, *Die Stadtdörfer der mittelalterlichen Ostsiedlung in Polen*, Marburg an der Lahn 1976 (= Wissenschaftliche Beiträge zur Geschichte und Landeskunde Ostmitteleuropas 104).
- Leoš REJMÁNEK – Jaroslav ŠŮLA, *Odpor královéhradeckých poddaných proti znevolňování v druhé polovině XVII. století*. In: Práce Muzea v Hradci Králové – Acta musei Reginaehradensis. Série B–vědy společenské X, Hradec Králové 1966, s. 3–31.
- Erich RENNER, *Petr Kašpar Světecký*, s. d. Diplomová práce, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze.
- Antonín REZEK, *Dějiny Čech a Moravy nové doby. Kniha druhá. Vladaření císaře a krále Leopolda I.*, Praha 1893.
- Antonín REZEK, *Smlouva o zámek Risenberk, jež rytířstvo i města krajův Plzenského s Prachenského koupili od Wolfa z Janovic r. 1497*, Sborník historický 4, 1886, s. 372–376.
- Antonín REZEK, *Statky skonfiskované r. 1547 a jich rozprodávání*, Památky archaeologické a místopisné 10, 1874–1877, sl. 451–482.
- Antonín REZEK, *Statky skonfiskované r. 1547 a jich rozprodávání. Opravy a doplňky k článku téhož jména v „Památkách“ X. 451–482*, Památky archaeologické a místopisné 12, 1882–1884, sl. 165–172.

- Karel REŽNÝ, *Zanikání vladycckých statků v Budějovicku, Tábořsku a Hradecku*, Časopis Společnosti přátel starožitností 5, 1927, s. 64–69, 112–115.
- Bohuš RIEGER, *Zřízení krajské v Čechách. II. díl*, Praha 1892.
- Bohuš RIEGER, *Pozemková vrchnost*. In: Drobné spisy Bohuše svob. pána Riegra. Svazek I. Uspořádal Karel Kadlec, Praha 1914, s. 466–484.
- Dorothee RIPPMMANN, *Bauern und Städte: Stadt-Land-Beziehungen im 15. Jahrhundert. Das Beispiel Basel, unter besonderer Berücksichtigung der Nahmarktbeziehungen und der sozialen Verhältnisse im Umland*, Basel – Frankfurt am Main 1990 (= Basler Beiträge zur Geschichtswissenschaft 159).
- Antonín ROBEK, *Lidové zdroje národního obrození*, Praha 1974 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica, Monographia XLVIII–1973).
- Antonín ROBEK, *Městské lidové zdroje národního obrození*, Praha 1977 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1977, Monographia LXIX).
- Bohumír ROEDL (red.), *Louny*, Praha 2005 (= Dějiny českých měst).
- Johann ROTH, *Gesetze für das Königreich Böhme unter glorreichsten Regierung Joseph des Zweyten vom Jahr 1784. Band 1*, Wien 1786.
- Wilhelm ROSCHER, *Nationalökonomik des Handels und des Gewerbefleisses*, Stuttgart 1881 (= System der Volkswirtschaft 3).
- Jean ROTT, *La guerre des paysans et la ville de Strasbourg*. In: Alphonse Wollbrett (Hrsg.), *La guerre des paysans (Pays d'Alsace)*, 1975, s. 23–32.
- Bohuslava ROTTEROVÁ, *Revize feudálního majetku v Čechách v polovině 15. století*. In: Proměny feudální třídy v Čechách v pozdním feudalismu, Praha 1976 (= Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica 1, Studia historica XIV), s. 261–265.
- František ROUBÍK, *Dějiny Chodů u Domažlic*, Praha 1931 (= Sborník Archivu ministerstva vnitra 4–5).
- František ROUBÍK, *Ke vzniku josefského katastru v Čechách*, Sborník historický 2, 1954, s. 140–185.
- František ROUBÍK, *Královští rychtáři v pražských i jiných českých městech v letech 1547 až 1783*, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 6, 1930, s. 265–355.
- František ROUBÍK, *K vyvazení gruntů v Čechách*, Sborník archivních prací 9, 1959, s. 160–219.
- František ROUBÍK, *Přehled vývoje vlastivědného popisu Čech*, Praha 1940.
- František ROUBÍK, *Soupis pustých domů v král. městech v Čechách z r. 1649*, Selský archiv 15, 1928, s. 342–343.
- František ROUBÍK, *Spor domážlických zádušních vsí s městem o roboty v letech 1652–1696*, Minulostí západočeského kraje 4, 1966, s. 149–158.
- František ROUBÍK, *Spory jihočeských měst o směr obchodních cest ve 14. až 17. století*, Jihočeský sborník historický 40, 1971, s. 1–18.
- František ROUBÍK, *Úřední soupis rybníků v Čechách z r. 1786*, Věstník Československé akademie zemědělské 13, 1937, s. 882–889.
- František ROUBÍK, *Vyšetřování poddanských poměrů r. 1827*, Věstník československého zemědělského musea 2, 1929, s. 329–334.
- Bohuslav ROUČKA, *Špitály, jejich majetek, správa a postavení v daňovém systému českého feudalismu*, Právněhistorické studie 12, 1966, s. 41–87.
- Bohuslav ROUČKA – Vladimír RŮŽIČKA, *Pracovní heslář českého právněhistorického terminologického slovníku*, Praha 1973.
- Roman ROZDOLSKI, *Die grosse Steuer- und Agrarreform Josefs II. Ein Kapitel zur österreichischen Wirtschaftsgeschichte*, Warszawa 1961.
- Roman ROZDOLSKI, *Untertan und Staat in Galizien. Die Reformen unter Maria Theresia und Joseph II.*, Mainz 1992 (= Veröffentlichungen des Instituts für europäische Geschichte Mainz, Abteilung Universalgeschichte 34).
- Heinrich RUBNER, *En Forêt de Bohême: immigration et emigration 1500–1960*, Annales de démographie historique 1970, s. 135–142.
- Jindřich RŮŽIČKA – Josef KRUŠINA, *Dějiny města Poličky. První díl*, Polička 1968.
- Renáta RŮŽIČKOVÁ (ed.), *Tzv. Liber sententiarum ab anno 1555. Edice pramene*, Chrudim 1996.
- Marie RYANTOVÁ, *Josef Kalousek a počátky českého agrárního dějepisectví*. In: Podíl Františka Kutnara a agrárního dějepisectví na formování obrazu české minulosti, Semily 1998, s. 16–42 (= Z Českého ráje a Podkrkonoší-Supplementum 4).
- Antonín F. RYBIČKA, *Seznamy klenotů a úročních platů děkanského chrámu Páně v Chrudimi v druhé polovici 15. a na začátku 16. století*, Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná 1895, Praha 1896, č. 22.
- Josef SALABA, *Urbár a velkostatek města Loun a kláštera Postoloprtského*. VKČSN. Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, ročník 1927, Praha 1928, č. III, s. 1–66.
- Sbírka všech robotních zákonů pro Čechy a Moravu s ukázkou, která se naturální roboty na jiný, vrchnostem i poddaným prospěšnější způsob použití může*, Praha 1847.
- Tom SCOTT, *Freiburg and The Breisgau. Town-Country Relations in the Age of Reformation and Peasants' War*, Oxford 1986.
- Thomas F. SEA, *Imperial Cities and the Peasant's War in Germany*, Central European History 12, 1978, s. 3–35.
- August SEDLÁČEK, *Děje města Čáslavě*, Praha 1874.
- August SEDLÁČEK, *Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou. Díl I*, Písek 1928.
- August SEDLÁČEK, *Dějinný vývoj velkostatku a hor píseckých*, Les a lov 5, 1911–1912, s. 260–268.

- August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého. Díl sedmý, Písecko*, Praha 1890.
- August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého. Díl devátý, Domažlicko a Klatovsko*, Praha 1893.
- August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého. Díl jedenáctý, Prachensko*, Praha 1897.
- August SEDLÁČEK, *Svobodníci, dědiníci a nápravníci r. 1550*, Památky archaeologické a mistopisné 7, 1866–1867, sl. 291–294.
- August SEDLÁČEK, *Ukázky starého českého hospodářství*, Časopis pro dějiny venkova 5, 1922, s. 119.
- František SEDLÁK, *O feudálním vlastnictví míst a místeček v 16. – 18. století*, Liptov 8, 1985, s. 27–44.
- Friedrich SELNER, *Systematische Darstellung aller über die Erwerb- und Gebäude-Steuer bestehenden kaiserl. königl. österreichischen Gesetze und Verordnungen*, Karlsbad – Elbogen 1845.
- Eva SEMOTANOVÁ, *Historická geografie českých zemí*, Praha 2002.
- Eva SEMOTANOVÁ, *Historický atlas měst – evropský projekt ke srovnávacím dějinám městských aglomerací*. In: Petr Kreuz – Vojtěch Šustek (red.), *Seminář a jeho hosté II. Sborník příspěvků k nedožitým 70. narozeninám doc. dr. Rostislava Nového*, Praha 2004 (= Documenta Pragensia 23), s. 325–342.
- Eva SEMOTANOVÁ, *Knihy měšťanských práv – významný pramen předstatistického období (Příspěvek ke studiu přistěhovalectví do měst pražských v letech 1618–1770)*, Historická demografie 10, 1986, s. 73–115.
- Teodor SHANIN (red.), *Peasants and Peasants Societies*, Harmondsworth 1979.
- Jaroslav SCHALLER, *Topographie des Königreichs Böhmen. Dritter Theil, Prachiner Kreis*, Prag–Wien 1790.
- Franz Seraph SCHARRER, *Salzhandel in Vilshofen*. In: Karl Wild (Hrsg.), *Festschrift zur 750 Jahr-Feier der Stadt Vilshofen 1206–1956*, Vilshofen 1956, s. 60–73.
- Martin SCHEUTZ – Andrea SOMMERLECHNER – Herwig WEIGL – Alfred Stefan WEISS (Hrsg.), *Europäisches Spitalwesen. Institutionelle Fürsorge in Mittelalter und Früher Neuzeit. – Hospitals and Institutional Care in Medieval and Early Modern Europe*, Wien–München 2008 (= Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung. Ergänzungsband 51).
- Georg SCHMIDT, *Deutsche Dorfrechte aus Westböhmen*, Mittheilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung 37, 1917, s. 598–631.
- Georg SCHMIDT, *Mieser Dörfer*. In: *Festschrift der Bergstadt Mies 1931 zur 800-Jahrfeier*, 11.–13. Juli 1931, Mies 1931, s. 36–58.
- Valentin SCHMIDT, *Braubetrieb und Braustätten in Südböhmen*, Prag 1900.
- Helmut SCHMOLZ, *Herrschaft und Dorf im Gebiet der Reichsstadt Ulm*. In: Erich Maschke – Jürgen Sydow (Hrsg.), *Stadt und Umland. Protokoll der X. Arbeitstagung des Arbeitskreises für südwestdeutsche Stadtgeschichtsforschung Calw 12. – 14. November 1971*, Stuttgart 1974 (= Veröffentlichungen der Kommission für geschichtliche Landeskunde in Baden-Württemberg B 82), s. 166–192.
- Jaroslav SCHNEIDER, *Zrušení roboty a vznik familií v 18. století*. In: *Ročenka města Kolína a okresu, Kolín 1941*, s. 83–106.
- Bernd SCHNEIDMÜLLER, *Städtische und spätmittelalterliche Feudalgesellschaft am Beispiel von Frankfurt am Main*, Blätter für deutsche Landesgeschichte 118, 1982, s. 115–136.
- Fritz SCHNELBÖGL, *Die wirtschaftliche Bedeutung ihres Landgebietes für die Reichsstadt Nürnberg*, Beiträge zur Wirtschaftsgeschichte Nürnbergs 1, 1967, s. 261–317.
- Hans SCHREIBER, *Der Gold- und Silberreichtum des Böhmerwaldes*. In: *Festschrift zur Sechshundertjahrfeier der königl. freien Goldbergstadt Bergreichenstein im Böhmerwalde 1330–1930*, Bergreichenstein 1930, s. 52–59.
- Rudolf SCHREIBER, *Verlagerungen im Ausfuhrhandel Böhmens im Spiegel des Grenzzolls 1587–1691*, Zeitschrift für Geschichte der Sudetenländer 6, 1943, s. 42–57.
- Antonín SCHULZ, *Archivní prameny, objasňující poměr vesnic Čáslavek, Dolan a Hořenic ku král. věnnému městu Jaroměři za starodávna*, Hradecký kraj 8, 1913–1914, s. 24–28.
- Václav SCHULZ, *Historické zprávy v nejstarší knize města Brodu Českého z let 1421–1496*, Věstník Královské české společnosti nauk, třída filosoficko-historicko-jazykozpytná, ročník 1899, Praha 1900.
- Hans K. SCHULZE (Hrsg.), *Städtisches Um- und Hinterland in vorindustrieller Zeit*, Köln–Wien 1985.
- František Augustin SLAVÍK, *Panství kutnohorské*, Kutná Hora 1882.
- František Augustin SLAVÍK, *Panství táboorské a bývalé poměry jeho poddaných*, Tábor 1884.
- Miloš SLÁDEK, *Čeď na třeboňských panstvích v polovině 17. století*, Historická demografie 11, 1987, s. 51–96.
- Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen. Statistisch-topographisch dargestellt. Achter Band, Prachiner Kreis*, Prag 1840.
- Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen. Statistisch-topographisch dargestellt. Zweiter Band, Bunzlauer Kreis*, Prag 1834.
- Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen. Statistisch-topographisch dargestellt. Vierzehnter Band, Saazer Kreis*, Prag 1846.
- Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen. Statistisch-topographisch dargestellt. Fünfzehnter Band, Elbogner Kreis*, Prag 1847.
- F. A. SOUKUP, *Pozemková reforma v XVIII. stol. na Plzeňsku*, Klatovský kraj 35, 1941, č. 1, s. 2; č. 2, s. 2; č. 3, s. 2; č. 4, s. 2.
- Vladimír SPÁČIL, *Sbírka listin Archivu města Olomouce (1261–1793)*, Olomouc 1998.
- Jiří SPĚVÁČEK, *Karel IV. Život a dílo (1316–1378)*, Praha 1979.
- Stadt-Land-Beziehungen und Zentralität als Problem der historischen Raumforschung*, Hannover 1974.
- Václav STARÝ, *Cesta Prachatických v roce 1594 za penězi*, Jihočeský sborník historický 49, 1980, s. 269–271.

- Václav STARÝ, *Spor města Netolic se sladovnickým cechem o vaření piva v letech 1563–1566*. In: Václav Starý (red.), *Státní okresní archiv v Prachaticích 1981–1994*, [Prachatice 1995], s. 35–43.
- Václav STARÝ, *Spor města Prachatic s městy Kašperskými Horami, Klatovy a Sušice v druhé polovině 16. století*. In: *Vlastivědný sborník Muzea Šumavy IV., Sušice–Kašperské Hory 2001*, s. 59–91.
- Lucie STEINBACHOVÁ, *Demografický vývoj za hladomoru v letech 1771–1772*, *Historická demografie* 25, 2001, s. 101–129.
- Hans-Christian STEINBORN, *Abgaben und Dienste holsteinischer Bauern im 18. Jahrhundert*, Neumünster 1982.
- Raimund STEINERT, *Das Territorium der Reichsstadt Mühlhausen i. Th. Forschungen zur Erwerbung, Verwaltung und Verfassung*, 1910 (disertace).
- Aleš STEJSKAL, *Poselství Matěje Pecze*, *Zlatá stezka* 5, 1998, s. 11–33.
- Aleš STEJSKAL, *Prosopografická analýza rožmberského a švaberského úřednictva (1550–1616). Model a jeho fungování*, *Sborník archivních prací* 54, 2004, s. 323–458.
- Aleš STEJSKAL, „*Vesnice se stanou Prachaticemi a Prachatice zpustlou vesnicí. Studie k hustotě provozu na Zlaté stezce za třicetileté války*“, *Zlatá stezka* 7, 2000, s. 23–42.
- Benedictus von STEMPPELL, *Die ewigen Renten und ihre Ablösung. Zu mittleren Wirtschaftsgeschichte Deutschlands*, Borna–Leipzig 1910.
- Kaspar STERNBERG, *Umrisse einer Geschichte der böhmischen Bergwerke. Erster Band, zweite Abtheilung*, Prag 1837.
- Tomáš STERNECK, *Město, válka a daně. Brno v moravském berním systému za dlouhé války s Vysokou Portou (1593–1606)*, Praha 2006.
- Tomáš STERNECK, *Měšťanské elity v berních úřadech a královská města jako daňoví poplatníci – střet zájmů? Případ předbělohorského Brna*. In: Olga Fejtová – Václav Ledvinka – Jiří Pešek (red.), *Pražské městské elity středověku a raného novověku. Jejich proměny, zázemí a kulturní profil*. Sborník příspěvků z 21. vědecké konference Archivu hlavního města Prahy, supořádané ve spolupráci s Institutem mezinárodních studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy ve dnech 1. a 2. října 2001 v Clam-Gallasově paláci v Praze, Praha 2004 (= *Documenta Pragensia* 22), s. 225–242.
- Tomáš STERNECK, *Raně novověké bernictví v moderní historiografii (Rozhled po Evropě a ohlédnutí za domácími výzkumy)*, *Český časopis historický* 102, 2004, s. 574–608.
- Wilhelm STIEDA, *Städtische Finanzen im Mittelalter*, Jena 1899.
- Lucie STORCHOVÁ (red.), *Koncepty a dějiny. Proměny pojmů v současné historické vědě*, Praha 2014.
- Pavel STRÁNSKÝ, *O státě českém*, Praha 1946.
- Josef STRNAD, *Stručný nástin nenáhlého vzrostu statků města Plzně*. In: *Devátá zpráva vyššího reálného gymnasia v Plzni za školní rok 1881–82*, Plzeň 1882, s. 23–28.
- Pavla STUHLÁ, *Prachatický vikariát 1676–1750. Vybrané otázky církevní zprávy*, Praha 2004.
- Vlasta SUKOVÁ, *Rozvoj zemědělské výroby píseckého panství v letech 1781–1848*, *Český lid* 78, 1991, s. 33–37.
- Michal SVATOŠ, *Pražské univerzitní vesnice do roku 1622*, *Staletou Prahou* 20, 1990, s. 148–156.
- Josef SVÁTEK, *Panování císařovny Marie Terezie. Část I.*, Praha 1897 (= *Dějiny Čech a Moravy nové doby* 5).
- Maja SVILAR (Hrsg.), *Stadt und Land. Die Geschichte einer gegenseitigen Abhängigkeit*, Bern – Frankfurt am Main – New York – Paris 1988.
- Jiří SVOBODA, *Feudální závislost poddaných na české vesnici v době tereziánské*. In: *Příspěvky k dějinám rolnických hnutí v 18. století*, Praha 1969 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 3/1969, *Studia historica* III), s. 71–106.
- Jiří SVOBODA, *Obilní účty vrchnostenských panství z 18. století a způsob jejich zpracování*, *Zápisky katedry československých dějin a archivního studia* II, 1957, s. 17–20.
- Jiří SVOBODA, *K třídním bojům na jihočeském venkově v době nevolnického povstání roku 1775*. In: Václav Husa – Josef Petráň (red.), *Příspěvky k dějinám třídních bojů v Čechách II. Nevolnické povstání 1775*, Praha 1962 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 3, 1962), s. 239–256.
- Jiří SVOBODA, *K sociálním zápasům tovaryšů a nádeníků v Praze na konci doby temna*. In: Zdeněk Fiala (red.), *Z českých dějin*. Sborník prací in memoriam prof. dr. Václava Husy, Praha 1966, s. 171–176.
- Jiří SVOBODA, *K vývoji obilnářské výroby na feudálním velkostatku v 18. století*, *Zápisky katedry československých dějin a archivního studia* II, 1957, s. 71–83.
- Jiří SVOBODA, *Protifeudální a sociální hnutí v Čechách na konci doby temna (1750–1774)*, Praha 1967 (= *Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et historica* 1967, *Monographia* 18).
- Jiří SVOBODA, *Venkovské statky kutnohorské obce na přelomu 16. a 17. stol.*, 1957. Diplomová práce na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.
- Lenka SÝKOROVÁ (red.), *Klatovy*, Praha 2010 (= *Dějiny českých měst*).
- Lenka SÝKOROVÁ, *Několik poznámek o staré registratuře města Kašperské Hory a spor města s panem Albrechtem ze Žeberka ve světle jejich písemností*. In: *Vlastivědný sborník Muzea Šumavy V., Sušice – Kašperské Hory 2001*, s. 11–15.
- Lenka SÝKOROVÁ, *Třicetiletá válka v Horažďovicích – Od požáru k plenění*. In: *Sborník k počtům Evy a Karla Waskových, západočeských archivářů*, Plzeň 2011, s. 114–124.
- Antal SZÁNTAY, *The „Robot-Abolition“ in Hungary under Joseph II.* In: Franz A. J. Szabo – Antal Szántay – Isztván György Tóth (red.), *Politics and Culture in the Age of Joseph II*, Budapest 2005, s. 95–107.
- Jindřich ŠEBÁNEK – Zdeněk FIALA – Zdeňka HLEDÍKOVÁ, *Československá diplomatika I.*, Praha 1965.
- Marie ŠEDIVÁ KOLDINSKÁ – Ivo CERMAN (red.), *Základní problémy studia raného novověku*, Praha 2013.

- Miroslav ŠERÁK, *Zalidnění Mladé Boleslavi v 17. století*. In: Karel Herčík (red.), *Boleslavica '68*. Sborník příspěvků k dějinám Mladoboleslavska, Mladá Boleslav 1969, s. 31–46.
- Josef Vítězslav ŠIMÁK, *Popis panství Kralodvorského u Berouna z r. 1642*, Památky archaeologické a místopisné 22, 1906–1908, sl. 461–468.
- Josef Vítězslav ŠIMÁK, *České dějiny I/5. Středověká kolonisace v zemích českých*, Praha 1938.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *České Budějovice v období husitském (Přehled událostí a problémů)*, Jihočeský sborník historický 34, 1965, s. 14–30.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Der Salztransport auf der Moldau von Budweis nach Moldautein im 16. Jahrhundert*, Jahrbuch des Oberösterreichischen Museal-Vereines 136, 1991, s. 223–238.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Rentovní listiny ve středověkých Vodňanech*, Jihočeský sborník historický 29, 1960, s. 1–7.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Renty a rentovní listiny v Českých Budějovicích*, Právněhistorické studie 5, 1959, s. 49–75.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Salz aus dem Alpenraum in Konkurrenz mit dem Salz aus dem Norden in den böhmischen Ländern*. In: Jean Claude Hocquet – Rudolf Palme (Hrsg.), *Das Salz in der Rechts- und Handelsgeschichte*, Schwaz 1991, s. 135–145.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Salz und das Haushaltswesen südböhmischer Städte, insbesondere von Budweis*. In: Wilhelm Rausch (Hrsg.), *Stadt und Salz*, Linz 1988, s. 195–212.
- Zdeněk ŠIMEČEK, *Der Salztransport auf der Moldau von Budweis nach Moldautein im 16. Jahrhundert*, Jahrbuch des Oberösterreichischen Museal-Vereines 136, 1991, s. 223–238.
- Robert ŠIMŮNEK (red.), *Historický atlas měst České republiky. Svazek č. 27, Sušice*, Praha 2014.
- Vladimír ŠINDELÁŘ – Jiří PEŠTA, *Hrdelní příběhy z Prácheňska*, Praha 2006.
- František ŠMAHEL (red.), *Dějiny Tábora I/1 (do roku 1421)*, České Budějovice 1988.
- František ŠMAHEL, *Farní majetek v předhusitských Čechách: případ Táborska*. In: *Cultura et societas christiana. Księga ku czci Profesora Jerzego Krocowskiego*, Lublin 1986 (= Roczniki humanistyczne, Tom. XXXIV, zeszyt 2), s. 465–470.
- František ŠMAHEL, *Husitská revoluce 1. Doba vymknutá z kloubů*, Praha 1995.
- František ŠMAHEL, *Husitská revoluce 4. Epilog bouřlivého věku*, Praha 1995.
- František ŠMAHEL, *Husitské Čechy. Struktury, procesy, ideje*, Praha 2001.
- František ŠMAHEL, *Táborské vesnice na Podblanicku v letech 1420–1547*, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 22, 1981, s. 171–201.
- Vratislav ŠMELHAUS, *Svobodníci vnitřních Čech v letech 1654–1850*, Vědecké práce Zemědělského muzea 12, 1972, s. 23–83.
- Vratislav ŠMELHAUS, *Vývoj rybníčního hospodářství na Bydžovsku*. In: Vědecké práce zemědělského muzea 1964, s. 95–242.
- Milan ŠMERDA, *Parcelace těšínských dvorů v letech 1769–1772 a vznik ustroňských železáren*, Slezský sborník 57, 1959, s. 423–446.
- Milan ŠMERDA, *Těšínsko před povstáním v roce 1766*, Ostrava 1962.
- Milan ŠMERDA, *Zrušení nevolnictví*. In: Josef Petráň (red.), *Počátky českého národního obrození 1770–1791*, Praha 1990, s. 95–103.
- Milan ŠMERDA – Irena KORBELÁŘOVÁ, *Sociální hnutí na Těšínsku ve 2. polovině 18. století (s edicí poddanských petic z roku 1766)*, Opava 1998.
- Ludvík ŠNAJDR, *Soukromá mýta v Čechách*, Časopis Společnosti přátel starožitností 11, 1903, s. 156–159.
- Jiří ŠOUŠA, *Selský archiv a Časopis pro dějiny venkova – publikační orgány českého agrárního dějepisectví*. In: Ivo Navrátil (red.), *Podíl Františka Kutnara a agrárního dějepisectví na formování obrazu české minulosti*, Semily 1998 (= Z Českého ráje a Podkrkonoší, Supplementum 4), s. 77–94.
- Jiří ŠOUŠA ml., *Obecní majetek v Čechách 1848–1938. Základy právní úpravy a vývoj komunálního majetku v Čechách v letech 1848–1938*, Praha 2009.
- Anton ŠPIESZ, *Die neuzeitliche Agrarentwicklung in der Tschechoslowakei. Gutsherrschaft oder Wirtschaftsherrschaft?*, Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte 32, 1969, s. 222–237.
- Anton ŠPIESZ, *Obce dnešnej Veľkej Bratislavy v čase urbárskej regulácie Márie Terézie roku 1768*, Bratislava 8–9, 1976, s. 132–144.
- Anton ŠPIESZ, *Slobodné kráľovské mestá na Slovensku v rokoch 1680–1780*, Košice 1983.
- Michal ŠRONĚK – Jaroslava HAUSENBLASOVÁ, *Gloria et Miseria 1618–1648. Praha v době třicetileté války*, Praha 1998.
- Dana ŠTEFANOVÁ, *Erbschaftspraxis, Besitztransfer und Handlungsspielräume von Untertanen in der Gutsherrschaft. Die Herrschaft Frýdland in Nordböhmen, 1558–1750*, Wien – München 2009 (= Sozial- und wirtschaftshistorische Studien 34).
- Bedřich ŠTIESS, *Annín (Příspěvek k počátkům industrializace na Sušicku.)*, Časopis Společnosti přátel starožitností 62, 1954, s. 206–214.
- Alena ŠUBRTOVÁ, *Dějiny populačního myšlení v českých zemích*, Praha 2006.
- František ŠVÁB, *Pozemková reforma na panství Smečenském a Slánském na sklonku XVIII. století*, Slánský obzor 37, 1929.
- Josef TEIGE, *O příčinách naší porážky na Bílé hoře*. In: Josef Teige – Hanuš Kuffner – Jan Herain, *Na Bílé hoře*, Praha 1911, s. 5–6.
- Josef TEIGE, *O statcích obcí Pražských v l. 1420–1546*, Sborník příspěvků k dějinám hlavního města Prahy 3, 1922, s. 111–201.

- Michal TEJČEK, *Archiv města Hartmanice /1607–1945 (1950). Inventář*, Klatovy 2007.
- Michal TEJČEK, *Archiv města Kolinec 1409–1945 (1949). Inventář*, Klatovy 2004.
- Michal TEJČEK, *Poezie s klotovými rukávy. Poezie a literatura ve fondech SOkA Klatovy*. In: Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni 2006, Plzeň 2007, s. 68–77.
- Michal TEJČEK – Jindra HŮRKOVÁ, *Klatovský špitál a špitálský dvůr u svatého Rocha*. In: Sborník prací z historie a dějin umění 4/2006 – Klatovy, Klatovy 2006, s. 49–114.
- František TEPLÝ, *Dějiny města Jindřichova Hradce I/3*, Jindřichův Hradec 1935.
- František TEPLÝ, *Františka Zemana Kniha o Švihově a okolí*, Švihov 1927.
- František TEPLÝ, *Osudy josefinských konfiskací na českém jihu*, Sborník historického kroužku 12, 1911, s. 205–217; 13, 1912, s. 20–30.
- František TEPLÝ, *Príspevky k dějinám českého rybníkářství*, Praha 1937 (= Publikace ministerstva zemědělství 1937, č. 96).
- Karel TIEFTRUNK, *Odpor stavův českých proti Ferdinandovi I. L. 1547*, Praha 1872 (= Spisy musejní 118).
- Alois TIPPELT, *Die Bauern von Königgrätz. Nach Dr. J. M. Klimesch*. In: „Aus Rüberzahls Heimat“. Riesengebirgs-Heimatbuch für 1958, s. 43–44.
- Jan TIRAY, *Dějiny města Velké Bytče. Díl I.*, Velké Meziříčí 1882 (=Bibliotéka místopisů a jiných děl historických 2).
- Josef TLAPÁK, *Dějiny českého venkova v pramenech zemských desk do konce první poloviny 16. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 69, 1961, s. 80–85.
- Josef TLAPÁK, *Entwicklung der Forstmessung in Böhmen*. In: Acta museorum agriculturæ 1–2, Prague 1969, s. 75–80.
- Josef TLAPÁK, *K činnosti urbárních komisí v Čechách 1771–1775*, Vědecké práce Československého zemědělského muzea 8, 1968, s. 89–97.
- Josef TLAPÁK, *K otázce rozšíření nezakoupených poddanských hospodářství v západních Čechách v druhé polovině 18. století*, Minulostí západočeského kraje 7, 1970, s. 174–219.
- Josef TLAPÁK, *K otázce vzájemného poměru zrnin kultivovaných na velkostatkách v Čechách do konce třicetileté války*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), Pocta nestoru české agrární historiografie. K jubileu PhDr. Josefa Tlapáka, CSc., Praha 2003, s. 313–338.
- Josef TLAPÁK, *K otázce rozšíření nezakoupených poddanských hospodářství v západních Čechách ve druhé polovině 18. století*, Vědecké práce československého zemědělského muzea 9, 1969, s. 201–204.
- Josef TLAPÁK, *K otázce významu naturálních dávek v poddanském zatížení v zorném úhlu středočeských pramenů ze 16. a 1. poloviny 17. století*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), Pocta nestoru české agrární historiografie. K jubileu PhDr. Josefa Tlapáka, CSc., Praha 2003, s. 209–228.
- Josef TLAPÁK, *K rentabilitě hospodaření na české doméně bavorských kurfiřtů v letech 1754–1793*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), Pocta nestoru české agrární historiografie. K jubileu PhDr. Josefa Tlapáka, CSc., Praha 2003, s. 279–311.
- Josef TLAPÁK, *Raabisace a hoyerisace Zbraslavská*, Praha [1956]. Disertační práce, FF UK.
- Josef TLAPÁK, *Raabisace na Zbraslavi*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), Pocta nestoru české agrární historiografie. K jubileu PhDr. Josefa Tlapáka, CSc., Praha 2003, s. 95–127.
- Josef TLAPÁK, *Výnosy českých panství bavorských vévodů v letech 1720–1753*. In: Jana Pšeničková – Olga Roháčová – Jiří Šouša (red.), Pocta nestoru české agrární historiografie. K jubileu PhDr. Josefa Tlapáka, CSc., Praha 2003, s. 241–278.
- Josef TLAPÁK, *Z předbělohorských inventářů českých velkostatků*, Vědecké práce Československé akademie zemědělských věd. Z dějin zemědělství a lesnictví 1, 1959, s. 179–185.
- Miroslav TOEGEL, *Zbíhání poddaných na pardubickém panství v druhé polovině 17. století*, Sborník historický 7, 1960, s. 191–226.
- Jan TOMAN, *Poddanské nepokoje a vzpoury na Prácheňsku v letech 1771–1776*, Jihočeský sborník historický 51, 1982, s. 1–14.
- Jan TOMAN, *Raabisace karlstějnského statku Boješice na Mirovicku*, Jihočeský sborník historický 41, 1972, s. 199–205.
- Jan TOMAN, *Vývoj berní osedlosti a kontribuční praxe na panství orlicko-zvíkovském do r. 1654*, Jihočeský sborník historický 39, 1970, s. 1–14.
- Jindřich TOMAS, *Litoměřický městský region ve středověku*, Ústecký sborník historický 1979, s. 61–82.
- Jindřich TOMAS, *Počátky města Litoměřic II. Část 1.*, Ústecký sborník historický 1983, s. 59–108.
- Jindřich TOMAS, *Počet berních domů a komínů – možnost k zjištění velikosti města před Bílou horou – Litoměřice 1609*, Folia historica bohemica 10, 1986, s. 317–331.
- Johann Adolf TOMASCHEK, *Der Oberhof Iglau in Mähren und seine Schöffensprüche aus dem XIII.–XVI. Jahrhundert*, Innsbruck 1868.
- Václav Vladivoj TOMEK, *Dějepis města Prahy I*, Praha 1855.
- Václav Vladivoj TOMEK, *Dějepis města Prahy IX*, Praha 1894.
- Václav Vladivoj TOMEK, *Příběhy kláštera a města Police nad Medhují*, Praha 1881.
- Marie TOŠNEROVÁ, *Daňové zatížení města Berouna v předbělohorském období*, Středočeský sborník historický 25, 1999, s. 63–83.
- Johann Joseph TRNCKA, *Die Pflicht eines Wirtschaftsbeamten, wirtschaftlich und nach der Polizei betrachtet und entworfen*, Frankfurt – Leipzig 1770.
- Miroslav TRUC, *Ius regale rožmberských městských privilegií*. In: Karel Malý (red.), Městské právo v 16. – 18. století v

- Evropě. Sborník příspěvků z mezinárodní konference uspořádané Právnickou fakultou UK ve dnech 25. – 27. září 1979 v Praze, Praha 1982, s. 53–67.
- Dušan TŘEŠTÍK, *Proměny české společnosti ve 13. století*, Folia historica bohemia 1, 1979, s. 131–154.
- Dušan TŘEŠTÍK, *Příspěvky k sociální diferenciaci venkovského lidu v 16. století*, Sborník historický 4, 1956, s. 189–225.
- Marie TULACHOVÁ (red.), *Disertace pražské univerzity 1882–1953. I. Karlova universita*, Praha 1965.
- Josef TŮMA, *Paměti osad na Kolínsku*, Kolín 1915 (= Kolínsko a Koufímsko. Obraz poměrů přírodních, života obyvatelstva i paměti časů minulých 2).
- Franz Xaver TWRDY, *Pragmatische Geschichte der böhmischen Freysassen*, Prag 1804.
- Otto ULBRICHT, *Mikrogeschichte. Menschen und Konflikte in der Frühen Neuzeit*, Frankfurt am Main 2009.
- Oldřich ULLRICH, *Raabisace na pardubickém panství*, Zprávy Klubu přátel Pardubicka 39, 2004, č. 1–2, s. 34–37; č. 3–4, s. 73–77.
- Franz Josef UMLAUFT, *Geschichte der deutschen Stadt Aussig*, Bayreuth 1960.
- Jan URBAN, *Příspěvek k historii starého zlatonosného revíru Kašperské Hory*, Minulostí Plzně a Plzeňska 3, 1960, s. 93–102.
- Jan URBAN, *Zámeček na hranici bytí a nebytí. Dolejší Krušec na Sušicku včera a dnes*, Minulostí Západočeského kraje 37, 2002, s. 25–47.
- Valentin URFUS, *Český merkantilista Jan Kryštof Bořek a jeho sbírka. Na okraj muzejního rukopisu sign. VI. C 17*, Časopis Národního muzea, historické muzeum 140, 1971, s. 71–83.
- Valentin URFUS, *Der österreichische Merkantilismus und die Wurzeln seiner Zunftpolitik*, Zeitschrift für Nationalökonomie 25, 1965, s. 456–462.
- Valentin URFUS, *Osvícenství a ekonomická ideologie v Čechách*, Právněhistorické studie 14, 1969, s. 201–219.
- Valentin URFUS, *Pražští merkantilisté po třicetileté válce a na počátku 18. století*, Pražský sborník historický 22, 1989, s. 71–82.
- Valentin URFUS, *Právní postavení českých měst a rakouský absolutismus v období národního obrození*, Sborník archivních prací 19, 1969, s. 386–440.
- Valentin URFUS, *Právní postavení námezdních pracovníků u nás v 16. až 18. století*, Právněhistorické studie 2, 1956, s. 198–256.
- Valentin URFUS, *Právo, úvěr a lichva v minulosti. Uvolnění úvěrových vztahů na přechodu od feudalismu ke kapitalismu a právní věda recipovaného římského*, Brno 1975 (= Acta Universitatis Brunensis, Iuridica 14).
- Valentin URFUS, *Univerzitní disertace o městech a městském právu z roku 1746*, Pražský sborník historický 28, 1995, s. 26–33.
- Jiří ÚLOVEC, *Hrady, zámky a tvrze Klatovska*, Praha 2004.
- Jiří ÚLOVEC, *O bývalé tvrzi v Čejkovech*, Castellologica bohemia 3, 1993, s. 73–94.
- Jiří ÚLOVEC, *Prostřední Krušec*, Hláska 3, 1992, příloha, s. 11–13.
- Jiří ÚLOVEC, *Rejstřík dlužníků berně z roku 1579*, Táborský archiv 7, 1995–1996, s. 133–175.
- Jiří ÚLOVEC, *Tvrz a zámek v Dolejším Krušci u Hartmanic*, Zlatá stezka 6, 1999, s. 145–164.
- Jiří ÚLOVEC, *Tvrz a zámek v Tedražicích*, Minulostí Západočeského kraje 32, 1997, s. 19–52.
- Jiří ÚLOVEC, *Tvrz v Týnci u Klatov*. In: Sborník prací z historie a dějin umění 1/2002 – Týnec u Klatov, Klatovy 2002, s. 13–23.
- Jiří ÚLOVEC, *Tvrze a zámky v Horním Staňkově, Hlavňovicích a Přestanících*, Zlatá stezka 7, 2000, s. 117–145.
- Jiří ÚLOVEC, *Zaniklá tvrz a zámek v Dlouhé Vsi u Sušice*, Zlatá stezka 5, 1998, s. 105–129.
- František VACEK, *Dějiny církevního desátku v Čechách a na Moravě*, Časopis pro dějiny venkova 22, 1935, s. 1–14.
- František VACEK, *Emfiteuse v Čechách ve XIII. a XIV. století*, Časopis pro dějiny venkova 7, 1920, s. 1–17, 41–61, 112–155.
- František VACEK, *Chrudim do roku 1439. Snůška dat a výkladů k jejím dějinám*, Chrudim 1938.
- František VACEK, *K dějinám selské roboty v Čechách*, Časopis pro dějiny venkova 23, 1936, s. 1–10, 57–69.
- Jindřich VACEK, *Dva předbělohorské urbáře panství tachovského*. In: Sborník Vyšší pedagogické školy v Plzni. Marxismus-leninismus a dějepis-zeměpis I., Plzeň 1958, s. 3–33.
- Aleš VALENTA, *Finanční poměry české šlechty ve druhé polovině 18. století (Chlumečtí Kinští v letech 1740–1770)*, Hradec Králové 2006.
- Aleš VALENTA, *Lesk a bída barokní aristokracie*, České Budějovice 2011.
- Jindřich VANČURA, *Dějiny někdejšího král. města Klatov I/1*, Klatovy 1927.
- Jindřich VANČURA, *Dějiny někdejšího král. města Klatov I/2*, Klatovy 1928–1929.
- Jindřich VANČURA, *Dějiny někdejšího král. města Klatov II/1*, Klatovy 1930–1932.
- Jindřich VANČURA, *Dějiny někdejšího král. města Klatov II/2*, Klatovy 1933–1936.
- Václav VANĚČEK, *České sněmy za stavovské monarchie (od poloviny 15. století do počátku třicetileté války)*. In: Václav Vaněček (red.), *Česká národní rada, sněm českého lidu*, Praha 1970, s. 103–115.
- Václav VANĚČEK, *Dějiny státu a práva v Československu do roku 1945*, Praha 1976³.
- Václav VANĚČEK, *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě (12.–15.stol.). Část první. Zakladatelská práva*, Praha 1933 (=Práce ze semináře československých právních dějin na Právnické fakultě Karlovy university v Praze 18).
- Václav VANĚČEK, *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě (12.–15.stol.). Část druhá. Pozemková vrchnost. Imunita hospodářská*, Praha 1937 (= Práce ze semináře

- československých právních dějin na Právnické fakultě Karlovy university v Praze 22).
- Václav VANĚČEK, *Základy právního postavení klášterů a klášterního velkostatku ve starém českém státě (12.–15.stol.)*. Část třetí. Imunita soudní, Praha 1939 (=Práce ze semináře československých právních dějin na Právnické fakultě Karlovy university v Praze 24).
- Jana VANĚČKOVÁ, *Lošanská raabisační smlouva 1785 a 1788*. In: Práce muzea v Kolíně 4, Kolín 1987, s. 203–223.
- Kamila VANĚČKOVÁ, *Kdyňská cajkářská manufaktura (1769–1845)*, Praha 1972. Diplomová práce, katedra československých dějin FF UK.
- Jaroslav VANIŠ, *Hospodaření královského města Loun v druhé polovině 15. století. Příspěvek k městskému hospodaření královských měst v Čechách*, Praha 1979 (= Práce z hospodářských dějin 1).
- Jaroslav VANIŠ, *Svobodníci na Podblanicku v letech 1550–1620*, Sborník vlastivědných prací z Podblanicka 30–2, 1990, s. 153–185.
- Jaroslav VANIŠ, *Svobodníci ve středních Čechách v letech 1550–1620*, Praha 1971 (= Historickogeografické práce 1).
- Pavel VAŘEKA – Petr ROŽMBERSKÝ – Lukáš HOLATA – Zdeňka SCHEJBALOVÁ, *Vesnické zázemí středověké Nové Plzně*, *Archaeologia historica* 37, 2012, s. 289–318.
- Zdeněk VAŠKŮ, *Deštivé roky 1770–1772. Historická epizoda vodního režimu, která ovlivnila vývoj české společnosti, zemědělství a krajiny*, *Vesmír* 75, 1996, č. 8, s. 455–457.
- Josef VÁLKA, *Hospodářská politika feudálního velkostatku na předbělohorské Moravě*, Praha 1962 (= Spisy University J. Evang. Purkyně v Brně, filosofická fakulta 82).
- Josef VÁVRA, *Dějiny královského města Kolína nad Labem. Oddělení druhé od r. 1618 až po naše časy*, Kolín 1888.
- Josef VÁVRA, *Paměti královského města Berouna*, Beroun 1899.
- Marie VÁVROVÁ, *Význam roboty pro poddanské hospodářství na konci 18. století*. In: Vědecké práce Československé akademie zemědělských věd z dějin zemědělství a lesnictví, Praha 1959, s. 193–196.
- Alice VELKOVÁ, *Krutá vrchnost, ubozí poddaní? Proměny venkovské rodiny a společnosti v 18. a první polovině 19. století na příkladu západočeského panství Štáhlavy*, Praha 2009.
- Alice VELKOVÁ, *Migrace a životní cyklus venkovského obyvatelstva na Štáhlavsku v letech 1750–1850*, *Historická demografie* 30, 2006 – suplement, s. 73–98.
- Alice VELKOVÁ – Luboš VELEK, *Vnímání národnostní identity u venkovského obyvatelstva v Čechách na počátku 19. století*. In: Jiří Pokorný – Luboš Velek – Alice Velková (red.), *Nacionalismus, společnost a kultura ve střední Evropě 19. a 20. století*, Praha 2007, s. 39–51.
- František VENCOVSKÝ, *Dějiny českého ekonomického myšlení do roku 1848*, Praha 1997.
- Sergij VILFAN, *Die Agrarsozialpolitik von Maria Theresia bis Kudlich*. In: Heinz Ischreyt (Hrsg.), *Der Bauer Mittel- und Osteuropas im Sozio-ökonomischen Wandel des 18. und 19. Jahrhunderts*. Beiträge zu seiner Lage und deren Widerspiegelung der zeitgenössischen Publizistik und Literatur, Köln – Wien 1973, s. 1–52.
- Vladimír VLASÁK – Eva VLASÁKOVÁ, *Dějiny města Lokte*, Loket 2004.
- Jan VOGELTANZ, *Sušice za třicetileté války*. In: Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy 2, Sušice 1990, s. 57–73.
- Jan VOGELTANZ, *Vojenské aspekty dějin Sušice a okolí od poloviny 17. století do počátku 19. století*. In: Vlastivědné zprávy Muzea Šumavy 3, Sušice 1995, s. 144–152.
- Václav VOJTÍŠEK, *O habsburských konfiskacích statků městských a o nárocích na jich vrácení*, *Věstník svazu československých měst* 9, 1921, č. 4, sl. 140–144; č. 5, sl. 185–188; č. 6, sl. 221–227; č. 7, sl. 265–275; č. 10, s. 386–396; č. 11, sl. 435–441.
- Václav VOJTÍŠEK, *Soud a rada v královských městech českých*. In: Výbor rozprav a studií Václava Vojtíška, Praha 1953, s. 240–272.
- Václav VOJTÍŠEK, *Z nejstarších právních dějin města Plzně*. In: Výbor rozprav a studií Václava Vojtíška, Praha 1953, s. 139–196.
- Václav VOJTÍŠEK, *Z právních dějin československých měst*. In: Výbor rozprav a studií Václava Vojtíška, Praha 1953, s. 426–457.
- Miloslav VOLF, *Boj o solný monopol v Čechách v XVI. a na počátku XVII. století*, *Český časopis historický* 39, 1933, s. 297–326, 505–536.
- Miloslav VOLF, *Brandýské panství na sklonku patrimoniálního období*, *Středočeský sborník historický* 5, 1970, s. 55–64.
- Miloslav VOLF, *Královský důchod a úvěr v XVI. století (Příspěvek k historii českých státních financí)*, *Český časopis historický* 48–49, 1947–1948, s. 110–171.
- Miloslav VOLF, *Nástin správy české berně v době předbělohorské*, Praha 1941 (= Sněmy české XI/2).
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Hospodářské faktory vývoje západních Čech z teritoriálního hlediska formování zemědělských výrobních oblastí v I. polovině 19. století*, *Minulostí Západočeského kraje* 23, 1987, s. 113–126.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Hospodářství obecního dvora města Slaného v letech 1690–1715*, *Středočeský sborník historický* 13, 1978, s. 287–298.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Organizace výmlatu obilí na jihočeských schwarzenberských panstvích v 18. století*, *Jihočeský sborník historický* 51, 1982, s. 144–153.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Počátky zemědělské revoluce*. In: Josef Petráň (red.), *Počátky českého národního obrození 1770–1791*, Praha 1990, s. 20–33.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Vliv přírodních podmínek na základní orientaci rustikálního zemědělství v Čechách v I. polovině 19. století*, *Československý časopis historický* 32, 1984, s. 78–103.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Základní rysy zemědělské výroby v Čechách v letech 1781–1848*, *Hospodářské dějiny* 17,

- 1989, s. 7–69.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Zemědělská revoluce na rustikálu v 1. polovině 19. století*, Sborník historický 31, 1985, s. 83–140.
- Vlastimil VONDRUŠKA, *Zemědělská revoluce na rustikálu v jižních Čechách na konci 18. a v 1. polovině 19. století*, Jihočeský sborník historický 49, 1980, s. 225–245.
- Petr VOREL, „*Groše české*“ a „*groše míšeňské*“ jako početní jednotky 15. až 18. století. In: Eduard Šimek (red.), *Dokumentace a prezentace dějin české mince a měny grošové doby v našich muzeích* (Sborník příspěvků ze semináře numismatiků – Pardubice 22.–23.10.1998), Praha 2002, s. 57–68.
- Petr VOREL, *Města jako sídla feudálních vrchností*. In: Jaroslav Pánek (red.), *Česká města v 16. – 18. století*. Sborník příspěvků z konference v Pardubicích 14. a 15. listopadu 1990, Praha 1991 (= Práce Historického ústavu ČAV Praha, řada C – Miscellanea 5), s. 121–138.
- Petr VOREL (red.), *Pernštejnové v českých dějinách. Sborník příspěvků z konference konané 8.–9. 9. 1993 v Pardubicích*, Pardubice 1995.
- Petr VOREL, *Rezidenční vrchnostenská města v Čechách a na Moravě v 15.– 17. století*, Pardubice 2001.
- Petr VOREL (red.), *Stavovský odboj roku 1547. První krize habsburské monarchie*. Sborník příspěvků z vědecké konference konané v Pardubicích 29. – 30. 9. 1997, Pardubice–Praha 1999.
- Petr VOREL, *Velké dějiny země Koruny české. VII. svazek (1526–1618)*, Praha 2005.
- Výsledky šetření (agrární anketa) poměrů hospodářských i kulturních zemědělského obyvatelstva v království Českém v letech 1898–1900*, Praha [1902].
- Zdeněk VYBÍRAL, *Berní reforma roku 1567 a město Tábor (Edice berního rejstříku z roku 1579)*, Táborský archiv 8, 1997–1998, s. 63–70.
- Milena VÝBORNÁ (red.), *Disertace pražské univerzity 1882–1945. II. Německá universita*, Praha 1965.
- Edwin Ernst WEBER, *Städtische Herrschaft und bäuerliche Untertanen in Alltag und Konflikt: die Reichsstadt Rottweil und ihre Landschaft vom 30jährigen Krieg bis zur Mediatisierung. 1–2*, Rottweil 1992.
- Zdenka WEBEROVÁ, *Raabizace na Moravě*, 1956. Diplomová práce, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci.
- Imre WELLMANN, *Kontinuität und Zäsur in Ungarns Bauernleben zur Zeit Maria Theresias und Josephs II.* In: Österreich im Europa der Aufklärung. Kontinuität und Zäsur in Europa zur Zeit Maria Theresias und Josephs II. Internationales Symposium in Wien 20. – 23. Oktober 1980. Band 1, Wien 1985, s. 87–119.
- Hans WEYMUTH, *Erscheinungsformen und Bedeutungen der extramuralen Rechtsbereiche nordostschweizerischer Städte*, Zürich 1967 (= Züricher Beiträge zur Rechtswissenschaften. Neue Folge, Heft 279).
- Franz WICHTREI, *Bilder aus Alt-Aussig*. In: Jahrbuch und Kalender für Aussig (Stadt und Bezirk.), 2. Jahrgang, 1926, Aussig 1925, s. 42–43.
- Manfred WILLMANS, *Die Landgebietspolitik der Stadt Bremen um 1400 unter besonderer Berücksichtigung der Burgenpolitik des Rates im Erzstil und in Friesland*, Hildesheim 1973.
- Dietmar WILLOWEIT, *Stadt und Territorium im Heiligen Römischen Reich. Eine Einführung*. In: Giorgio Chittolini – Dietmar Villoweit (Hrsg.), *Statuten, Städte und Territorien zwischen Mittelalter und Neuzeit in Italien und Deutschland*, Berlin 1992, s. 39–48.
- Thomas WINKELBAUER, *Gundaker von Liechtenstein als Grundherr in Niederösterreich und Mähren. Normative Quellen zur Verwaltung und Bewirtschaftung eines Herrschaftskomplexes und zur Reglementierung des Lebens der Untertanen durch einen adeligen Grundherrn sowie zur Organisation des Hofstaats und Kanzlei eines „Neufürsten“ in der ersten Hälfte des 17. Jahrhunderts*, Wien – Köln – Weimar 2008 (= Fontes rerum Austriacarum. Österreichische Geschichtsquellen. Dritte Abteilung – Fontes iuris 19).
- Thomas WINKELBAUER, *Robot und Steuer. Die Untertanen der Waldviertler Grundherrschaften Gföhl und Altpölla zwischen feudaler Herrschaft und absolutistischen Staat (vom 16. Jahrhundert bis zum Vormärz)*, Wien 1986.
- Ulrich WINKLER, *Der mittlere Bayerische Wald auf einer Karte des Straubinger Malers Michael Ersinger aus dem Jahre 1569*, Jahresbericht des historischen Vereins für Straubing und Umgebung 77, 1974, s. 57–63.
- Zikmund WINTER, *Český průmysl a obchod v XVI. věku*, Praha 1913 (= Musejní spisy 174).
- Zikmund WINTER, *Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a v XV. století*, Praha 1906 (= Musejní spisy 170).
- Zikmund WINTER, *Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI. věku. Díl první*, Praha 1890 (= Musejní spisy 163).
- Zikmund WINTER, *Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI. věku. Díl druhý*, Praha 1892 (= Musejní spisy 163).
- Zikmund WINTER, *Řemeslnictvo a živnosti XVI. věku v Čechách (1526–1620)*, Praha 1909.
- Ondřej WOLF, *Kolonizace, weichbild a počátky manských tvrzí na Trutnovsku*, Archeologické rozhledy 56, 2004, s. 561–590.
- Herbert WOLTERING, *Die Reichsstadt Rothenburg ob der Tauber und ihre Herrschaft über die Landwehr 1–2*, Rothenburg 1966, 1972.
- Alphons von WREDE, *Geschichte der k. und k. Wehrmacht. Die Regimente, Corps, Branchen und Anstalten von 1618 bis Ende des XIX. Jahrhunderts. I. Band*, Wien 1898.
- William E. WRIGHT, *Self, Seigneur, and Sovereign. Agrarian Reform in eighteenth-century Bohemia*, Minneapolis 1966.
- William E. WRIGHT, *The Initiation of Robot Abolition in Bohemia*, Journal of Central European Affairs 18, 1958–1959, s. 239–253.

- Gerd WUNDER, *Reichsstädte als Landesherrn*. In: Emil Meynen (Hrsg.), *Zentralität als Problem der mittelalterlichen Stadtgeschichtsforschung*, Köln – Wien 1979, s. 7–91; též in: Gerd Wunder – Kuno Ulshöfer (Hrsg.), *Bauer, Bürger, Edelmann. Ausgewählte Aufsätze zur Sozialgeschichte*. Festgabe zu seinem 75. Geburtstag, Sigmaringen 1984 (= *Forschungen aus Württembergisch Franken* 25), s. 231–242.
- Gerd WUNDER, *Das Strassburger Landgebiet. Territorialgeschichte der einzelnen Teile des städtischen Herrschaftsbereiches vom 13. bis zum 18. Jahrhundert*, Berlin 1967.
- Constant von WURZBACH, *Biographisches Lexikon des Kaiserthums Oesterreich. Vierundzwanzigster Theil*, Wien 1872.
- Inge Maren WÜFLING-PETERS, *Grundherrschaft und städtische Wirtschaft am Beispiel Lübecks*. In: Hans Patze (Hrsg.), *Die Grundherrschaft im späten Mittelalter*. Band I, Sigmaringen 1983 (= *Vorträge und Forschungen* 27), s. 451–517.
- Wolfgang WÜLLNER, *Das Landgebiet der Reichstadt Nürnberg*, Nürnberg 1970.
- Franz J. WÜNSCH, *Die Spitalstiftung St. Materni intra moenia*, Beiträge zur Heimatkunde des Aussig-Karbitzer Bezirkes 1937, č. 1, s. 10–14.
- Hermann ZEITLHOFER, *Besitzwechsel und sozialer Wandel. Lebensläufe und sozioökonomische Entwicklungen im südlichen Böhmerwald*, Wien – Köln – Weimar 2014 (= *Sozial- und wirtschaftshistorische Studien* 36).
- Adolf ZEMAN, *Hospodářství královského města Rokycan v polovině XVIII. století*, Časopis Společnosti přátel starožitností 62, 1954, s. 88–115.
- Adolf ZEMAN, *K metodice studia populačního vývoje českých měst královských v předstatistickém období*, Historická demografie 1, 1967, s. 19–27.
- Adolf ZEMAN, *Plzeň v první polovině 18. století (poměry hospodářské a sociální)*, Plzeň 1947 (= *Prameny a příspěvky k dějinám města Plzně* 7).
- Adolf ZEMAN, *Plzeňské rybníkářství v XV. až XIX. století (Příspěvek k dějinám plzeňského panství a jeho hospodářství)*, Časopis Společnosti přátel starožitností 65, 1957, s. 8–18, 77–86.
- Adolf ZEMAN, *Z historie plzeňského pivovarství v 16. století (Příspěvek k dějinám městského a měšťanského podnikání)*, *Minulost Plzně a Plzeňska* 1, 1958, s. 71–97.
- Blanka ZILYNSKÁ, *Záduší*. In: *Facta probant homines*. Sborník příspěvků k životnímu jubileu prof. dr. Zdeňky Hledíkové, Praha 1998, s. 535–548.
- Clemens ZIMMERMANN (Hrsg.), *Dorf und Stadt. Ihre Beziehungen vom Mittelalter bis zur Gegenwart*, Frankfurt am Main 2001.
- Čeněk ZÍBRT, *Třeboňského archiváře P. K. Světeckého návrhy na rozdělení půdy mezi řemeslníky a podruhy*, Český lid 24, 1924, s. 32–36, 68–74, 144–148, 345–351.
- František J. ZOUBEK, *O zakládání měst v Čechách v třináctém století*, Praha 1878 (= *Knihovna Besedy učitelské* 11).
- Adolf ZYCHA, *Über den Ursprung der Städte in Böhmen und die Städtepolitik der Přemysliden*, Prag 1914.
- Jan ZYKMUND, *Plzeň ve světle Josefského katastru (Území Plzně v r. 1965)*, *Minulostí Západočeského kraje* 6, 1968, s. 277–301.
- Josef ŽEMLIČKA, *K organizaci venkovského zázemí středověkých měst*, Český časopis historický 111, 2013, s. 681–727.
- Josef ŽEMLIČKA, *Království v pohybu. Kolonizace, města, a stříbro v závěru přemyslovské epochy*, Praha 2014 (= *Česká historie* 29)
- Josef ŽEMLIČKA, *Osídlení Zbraslavska od 10. do počátku 15. století*, *Památky archeologické* 65, 1974, s. 419–465.
- Josef ŽEMLIČKA, *Počátky Čech královských 1198–1253. Proměna státu a společnosti*, Praha 2002 (= *Česká historie* 10).
- Josef ŽEMLIČKA, „Právo nucené směny“ při zakládání středověkých měst, Český časopis historický 96, 1998, s. 502–531.
- Josef ŽEMLIČKA, *Die Städtepolitik Johans von Luxemburg im Königreich Böhmen*. In: Michel Pauly (Hrsg.), *Johann der Blinde. Graf von Luxemburg, König von Böhmen 1296–1346. Tagungsband der 9es Journées Lotharingiennes* 22. – 26. Oktober 1996, Luxemburg 1997, s. 255–262.

Seznam textových příloh

Textová příloha č. 1: *Příjmy obecního hospodářství města Sušice za léta 1657–1849*

Textová příloha č. 2: *Výdaje obecního hospodářství města Sušice za léta 1652–1849*

Textová příloha č. 3: *Přehled zjištěných úvěrů sušické městské obce za léta 1605–1779*

Textová příloha č. 4: *Obilní a živočišná produkce sušických poplužních dvorů (1710–1753)*

Textová příloha č. 5: *Distribuce obilí na panství města Sušice (1711–1783)*

Textová příloha č. 6: *Prodej dobytka na panství města Sušice (1743–1782)*

Textová příloha č. 7: *Platební povinnosti poddaných panství města Sušice v první polovině
18. století*

Textová příloha č. 8: *Edice instrukce podkomořího Josefa Vančury z Řehnic Sušickým (1750)*

Textová příloha č. 9: *Edice raabizační interimální smlouvy panství města Sušice (1778)*

Textová příloha č. 10: *Edice raabizační finalizační (systemální) smlouvy panství města Sušice
(1783)*

Textová příloha č. 11: *Držba půdy poddanými na základě měření na panství města Sušice z let
1779–1782*

Textová příloha č. 12: *Platební povinnosti poddaných v I. raabizačním deceniu (1783–1793)*

Textová příloha č. 13: *Osevní plány na rustikální orné půdě poddanských vsí města Sušice
(1785, 1846–1849)*

Textová příloha č. 14: *Výnosnost rustikální orné půdy v poddanských vsích města Sušice
(1785, 1846–1849)*